T.C.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MİLLİ MÜCADELE'DE FELAH GRUBU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kübra KAYABAŞI

Enstitü Anabilim Dalı : Tarih

Enstitü Bilim Dalı : Türkiye Cumhuriyeti Tarihi

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mustafa SARI

EYLÜL - 2019

T.C.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MİLLİ MÜCADELE'DE FELAH GRUBU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kübra KAYABAŞI

Enstitü Anabilim Dalı : Tarih

Enstitü Bilim Dalı : Türkiye Cumhuriyeti Tarihi

"Bu tez 04/07/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği/~~Oyçokluğu~~ ile kabul edilmiştir."

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ	İMZA
Doç. Dr. Mustafa ARI	BAŞARILI	
Doç. Dr. Yücel NAMAL	BAŞARILI	
Doç. Dr. Fikrettin YAVUZ	BAŞARILI	

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	T.C. SAKARYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU	Sayfa : 1/1

Öğrencinin

Adı Soyadı	:	Kübra KAYABAŞI	
Öğrenci Numarası	:	1260Y12002	
Enstitü Anabilim Dalı	:	Tarih	
Enstitü Bilim Dalı	:	Türkiye Cumhuriyeti Tarihi	
Programı	:	☑YÜKSEK LİSANS	☐DOKTORA
Tezin Başlığı	:	Milli Mücadele'de Felah Grubu	
Benzerlik Oranı	:	%16	

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

☑ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulalma Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.

28/08/2019
Öğrenci İmza

☐ Sakarya Üniversitesi ..... Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımca yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere .....@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Öğrenci İmza

Uygundur

Danışman
Unvanı / Adı-Soyadı: Doç.Dr. Mustafa SARI

Tarih: 28/08/2019

İmza:

☐KABUL EDİLMİŞTİR ☐REDDEDİLMİŞTİR **EYK Tarih ve No:**	**Enstitü Birim Sorumlusu Onayı**

ÖNSÖZ

Bu tezin yazılması aşamasında bana her konuda yardımcı olan, her zaman kendisine müracaat etme fırsatı veren değerli danışmanım Doç. Dr. Mustafa SARI'ya emekleri için tüm içtenliğim ile teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım. Kıymetli fikirlerini benim ile paylaşan Doç. Dr. Fikrettin YAVUZ ve Doç. Dr. Yücel NAMAL'a, ayrıca benim bugünlere ulaşmamda her zaman destekçim olan aileme sonsuz şükranlarımı sunuyorum.

Kübra KAYABAŞI

04/09/2019

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....iii
TABLO LİSTESİ.....iv
ÖZET.....vi
ABSTRACT.....vii

GİRİŞ.....1

1.BÖLÜM: İSTİHBARAT KAVRAMI VE MİLLİ MÜCADELE'DE KURULAN GRUPLAR.....3

1.1. İstihbarat Kavramı.....3

1.1.1. Türk Devletlerinde İstihbarat.....4

1.1.2. Osmanlı Devleti'nde İstihbarat.....5

1.1.3. Millî Mücadele Dönemi'nde İstihbarat.....8

1.2. Millî Mücadele'de Cemiyetler ve Gizli Gruplar.....11

1.2.1. Karakol Cemiyeti ve Faaliyetleri.....12

1.2.2. Zabitan Grubu ve Faaliyetleri.....17

1.2.3. Yavuz Grubu ve Faaliyetleri.....19

1.2.4. Müdafaa-i Milliye Teşkilatı (Mim Mim Grubu).....20

1.2.5. Askeri Polis Teşkilatı.....22

1.2.6. İmalat-ı Harbiye Grubu.....24

1.2.7. Millî Mücadele Dönemi'nde Diğer Gruplar.....24

1.2.8. Karşı İstihbarat Grupları ve Faaliyetleri.....25

2.BÖLÜM: FELAH GRUBU'NUN KURULUŞU VE TEŞKİLATI.....29

2.1. Felah Grubu'nun İlk Oluşumu ve İsim Değişiklikleri.....29

2.1.1. Hamza Grubu.....30

2.1.2. Mücâhid Grubu.....33

2.1.3. Muharib Grubu.....34

2.2. Gruba "Felah" İsminin Verilmesi ve Grubun Teşkilatlanması.....39

2.3. Felah Grubu'nun Teşkilat Yapısı ve Kadrosu.....41

2.4. Felah Grubu'nun Diğer Gizli Gruplarla Karşılaştırılması.....43

3.BÖLÜM: MİLLİ MÜCADELE'DE ANADOLU'YA YAPILAN YARDIMLARDA FELAH GRUBU'NUN ROLÜ.....46

3.1. Felah Grubu'nun Anadolu İle İrtibata Geçişi.....46

3.2. Felah Grubu'nun Millî Mücadele'deki Etkinliği.....47

3.2.1. Felah Grubu'nun Anadolu'ya Gönderdiği Yardımlar.....50

3.2.2. Felah Grubu'nun Anadolu'ya Gönderdiği Kişiler.....60

3.3. Felah Grubu'nun Dağılması.....100

SONUÇ.....101

KAYNAKÇA.....103

EKLER.....110

ÖZGEÇMİŞ.....116

KISALTMALAR

ATAM : Atatürk Araştırma Merkezi

ATASE : Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt ve Denetleme Başkanlığı Arşivi.

AÜDTCF : Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi

B. : Belge

c. : Cilt

çev. : Çeviren

DİA : Türkiye Diyanet Vakfı Diyanet İslam Ansiklopedisi

ed. : Editör

G. : Gömlek

haz. : Hazırlayan

İA : İslam Ansiklopedisi

K. : Klasör

MEB : Milli Eğitim Basımevi

S. : Sayı

s. : Sayfa

TİTE : Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Arşivi

TTK : Türk Tarih Kurumu

TABLO LİSTESİ

Tablo 1 : Hamza Grubu'nun ilk teşkilat yapısı.....31

Tablo 2 : Hamza Grubu'nun yeni teşkilat yapısı.....32

Tablo 3 : Muharip Grubu tarafından Anadolu'ya gönderilen Artezyen kuyusu malzemeleri.....34

Tablo 4 : Muharip Grubu tarafından Mayıs-Temmuz 1921 tarihleri arasında Anadolu'ya gönderilen malzemeler.....35

Tablo 5 : Muharip Grubu tarafından Selimiye Deposu'ndan Anadolu'ya gönderilen malzemeler.....37

Tablo 6 : Felah Grubu'nun kadrosu.....42

Tablo 7 : Felah Grubu'nun 19 Ağustos-13 Eylül 1921 tarihleri arasında İnebolu'ya gönderdiği malzemeler.....51

Tablo 8 : Felah Grubu'nun 7 Eylül 1922 tarihinde Samsun'a gönderdiği malzemeler..53

Tablo 9 : Felah Grubu'nun 7 Eylül 1922 tarihinde İnebolu'ya gönderdiği malzemeler (1 Numaralı Liste).....53

Tablo 10 : Felah Grubu'nun 7 Eylül 1922 tarihinde İnebolu'ya gönderdiği malzemeler (2 Numaralı Liste).....55

Tablo 11 : Felah Grubu'nun 7 Eylül 1922 tarihinde İnebolu'ya gönderdiği malzemeler (3 Numaralı Liste).....56

Tablo 12 : Felah Grubu'nun 3 Ocak-28 Ocak 1923 tarihleri arasında gönderdiği malzemeler.....58

Tablo 13 : Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği Erkân-ı Harbiye'ye mensup isimler.....60

Tablo 14 : Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği piyade sınıfı isimler.....61

Tablo 15 : Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği süvari sınıfı isimler.....73

Tablo 16 : Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği sahra topçu sınıfı isimler.....74

Tablo 17 : Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği ağır topçu sınıfı isimler.....76

Tablo 18 : Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği istihkâm sınıfı isimler.....78

Tablo 19 : Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği jandarma sınıfı isimler.....79

Tablo 20 : Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği tabibler.....80

Tablo 21 : Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği eczâcılar.....82

Tablo 22 : Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği baytarlar.....83

Tablo 23 : Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği tayyâreciler.....85

Tablo 24 : Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği bahriye subayları.....85

Tablo 25 : Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği hesap memurları.....86

Tablo 26 : Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği askeri esnaflar.....87

Tablo 27 : Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği talebeler.....88

Tablo 28 : Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği fabrika ustaları.....92

Tablo 29 : Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği şoför ve tamirciler.....93

Tablo 30 : Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği kâtipler.....97

Tablo 31 : Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği diğer isimler.....98

Sakarya Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özeti

Yüksek Lisans	X	**Doktora**	

Tezin Başlığı: Millî Mücadele'de Felah Grubu

Tezin Yazarı: Kübra KAYABAŞI	**Danışman:** Doç. Dr. Mustafa SARI
Kabul Tarihi: 04.09.2019	**Sayfa Sayısı:** vii (ön kısım) + 115 (tez) + 1
Anabilimdalı: Tarih	**Bilimdalı:** Türkiye Cumhuriyeti Tarihi

I. Dünya Savaşı sonrası Mütareke döneminde başta Osmanlı başkenti İstanbul olmak üzere pek çok vatan toprağı fiilen işgal edilmiş, Osmanlı ordusu terhis edilmiş, silah ve cephanesine el konulmuş ve İstanbul Hükümeti işgaller karşısında varlık gösterememiştir. Bu süreçte Anadolu'da ortaya çıkan Millî Mücadele hareketi, bir taraftan işgaller karşısında silahlı mücadeleyi yürütmüş diğer taraftan halkı işgaller karşısında örgütlemeye çalışmıştır.

Bu süreçte İstanbul'da ilk olarak İttihatçı kadrolar tarafından örgütlenerek oluşturulan Karakol Cemiyeti adlı gizli örgütle başlayan istihbarat, propaganda ve mühimmat sevkiyatı faaliyetleri daha sonra Zabitan Grubu, Yavuz Grubu ve Müdafaa-i Milliye Grupları tarafından sürdürülmüştür.

Felah Grubu da bu süreçte Ankara destekli olarak kurulan gizli gruplardan biridir. Grup istihbarat ve propaganda faaliyetlerinin yanında, basılı gazeteleri İstanbul halkına dağıtarak Anadolu'da sürdürülen Millî Mücadeleye destek olmuştur. Grup, İstanbul depolarındaki malzemeyi satışa çıkaran kuruldan, araya yabancıları sokarak silah ve cephane sağlamış, bunları Anadolu'ya sevk etmiştir.

Grubun Anadolu hareketine yönelik en önemli faaliyetlerinden biri de İstanbul'dan güvenilir subay ve memurları Anadolu'ya geçirerek Millî Mücadeleye fiili olarak katkıda bulunmasıdır. Bu bağlamda Felah Grubu tarafından Anadolu'ya gönderilen gerek subay gerekse memurların toplam sayısı, 3.307 kişidir. Millî Mücadeleye pek çok katkıda bulunduğu bilinen grubun faaliyetleri, 4 Ekim 1923 tarihinde son bulmuştur.

Grubun faaliyet gösterdiği süreçte İstanbul'da işgal kuvvetlerinin her türlü karşı istihbarat ve propaganda faaliyetlerini bertaraf etmeye çalıştığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte Millî Mücadele'nin sonuna kadar Anadolu'ya memur, sanatkâr, subay ve mühimmat sevkiyatında da önemli görevler yürüttüğü görülmektedir. İstihbarat konusunda özellikle, Yunan Ordusu'nun durumu ile ilgili haberleri Ankara'ya iletmesi de Millî Mücadele'nin başarıya ulaşmasında bir diğer etkendir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Millî Mücadele, Felah Grubu, İstihbarat, işgal.

Sakarya University

Institute of Social Science Abstract of Thesis

Master Degree	X	**Ph.D.**	
Title of Thesis: Felah Group in National Struggle			
Author: Kübra KAYABAŞI		**Supervisor:** Assoc. Prof. Mustafa SARI	
Accepted Date: 04.09.2019		**Nu. of Pages:** vii (pre text) + 115 (main body) + 1	
Department: History		**Subfield:** Republic of Turkey's History	

During the post-World War I Treaty, many homeland territories, mainly the Ottoman capital Istanbul, were actually occupied, the Ottoman army was demobilized, its weapons and ammunition were confiscated, and the Istanbul Government could not be present against the occupations. In this process, the National Struggle movement that emerged in Anatolia carried out the armed struggle against the occupations and tried to organize the people against the occupations.

In this process, the activities of intelligence, propaganda and ammunition started with the secret organization called Karakol Society, which was first formed by the Unionist cadres in Istanbul, and then continued by the Zabitan Group, the Yavuz Group and the Defense National Association.

Felah Group is one of the secret groups established in Ankara in this process. In addition to the intelligence and propaganda activities, the group has distributed the printed newspapers to the people of Istanbul and supported the National Struggle in Anatolia. Group, the storehouse of materials in Istanbul depot from the board, together with foreigners by providing weapons and ammunition, they were referred to Anatolia.

One of the most important activities of the Group towards the Anatolian movement is the fact that it has contributed to the National Struggle by transferring reliable officers and officers from Istanbul to Anatolia. In this context, the total number of officers and civil servants sent to Anatolia by the Felah Group is 3.307 people. The activities of the group known to have contributed a lot to the National Struggle ended on 4 October 1923.

It is understood that the occupation forces tried to eliminate all kinds of counter-intelligence and propaganda activities in Istanbul. However, until the end of the National Struggle, it was observed that they carried out important duties in the delivery of civil servants, craftsmen, officers and ammunition to Anatolia. In particular, the fact that the Greek Army forwarded the news about the status of the Army to Ankara is another factor in the success of the National Struggle.

Keywords: Ottoman, National Struggle, Felah Group, Intelligence, occupation.

GİRİŞ

Çalışmanın Konusu

Osmanlı Devleti, 1. Dünya Savaşı'nda yenilerek 30 Ekim 1918 tarihinde devletin fiilen sonunu getiren Mondros Mütarekesi'ni imzalamak zorunda kalmıştır. Nitekim ülkenin pek çok noktası müttefikler tarafından işgal edilmiştir. İşgal edilen önemli noktalardan birisi de hiç şüphesiz ki başkent İstanbul'dur. 13 Kasım 1918'de İstanbul Boğazı'nda işgal güçlerinin donanmasını gören Mustafa Kemal Paşa, kurtuluş yolu olarak Anadolu'ya geçmeyi uygun görmüş ve 19 Mayıs 1919 tarihinde Samsun'a çıkarak Millî Mücadele'yi başlatmıştır.

Millî Mücadele döneminde Anadolu hareketine silah, cephane, mühimmat, istahbarat ve propaganda faaliyetleri ile destek sağlamak için İstanbul'da Karakol, Zabitan, Yavuz gibi gizli gruplar kurulmuştur. İstanbul'da kurulan gizli gruplardan biri de Felah Grubu'dur. Felah Grubu'nun kuruluş süreci ve Anadolu'ya yaptığı yardımlar ise bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır.

Çalışmanın Önemi

Türkiye'de Millî Mücadele üzerine yüzlerce kitap ve makale kaleme alınmıştır. Ancak Millî Mücadele döneminde kurulan gizli gruplar ve faaliyetlerine pek yer verilmemiştir. Bu gruplardan Felah Grubu hakkında en önemli eser, Mesut Aydın'ın 1992 yılında kaleme aldığı *Millî Mücadele Dönemi'nde TBMM Hükümeti Tarafından İstanbul'da Kurulan Gizli Gruplar ve Faaliyetleri* adlı çalışmasıdır[1]. Aydın, bu çalışmada Millî Mücadele döneminde kurulan gizli gruplar ve faaliyetlerine genişçe yer vererek Felah Grubu'ndan da bahsetmiştir. Felah Grubu ile alakalı bir diğer önemli eser ise, Serdar Yurtsever tarafından 2015 yılında kaleme alınan Millî Mücadele İstihbaratında İstanbul'da Gizli Bir Grup *Felah* adlı eseridir[2]. Yurtsever ise çalışmasında, Millî Mücadele'de istihbaratın önemi ve Felah Grubu'nun istihbarata yönelik faaliyetlerini ayrıntılı bir şekilde ele almaktadır. Millî Mücadele Dönemi'nde İstanbul'da kurulan gizli gruplar hakkında önemli çalışmalar yapılsa da Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği

[1] Mesut Aydın, *Millî Mücadele Döneminde TBMM Hükümeti Tarafından İstanbul'da Kurulan Gizli Gruplar ve Faaliyetleri,* Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1992.
[2] Serdar Yurtsever, *Millî Mücadele İstihbaratında İstanbul'da Gizli Bir Grup "Felah"*, Berikan Yayınevi, Ankara, 2015.

kişiler ve yaptığı yardımlar hakkında ayrıntılı bir çalışma yapılmamıştır. Bu nedenle Felah Grubu'nun Millî Mücadele'deki faaliyetlerini ele alan bu çalışma ile literatüre katkı sağlamaya çalışılacaktır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmada Millî Mücadele döneminde İstanbul'da kurulan gizli gruplar ve faaliyetlerinin belirtilmesi, Felah Grubu'nun kuruluş süreci ve teşkilat yapısının incelenmesi, Felah Grubu'nun gerçekleştirdiği istihbarat faaliyetleri, 1920 ile 1923 yılları arasında Anadolu'ya gönderdiği silah, cephane, mühimmat yardımları ve yine Anadolu'ya gönderdiği çeşitli görevlerdeki kişilerin isim isim ortaya konması amaçlanmıştır.

Çalışmanın Yöntemi

Çalışma kapsamı içerisinde Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt ve Denetleme Başkanlığı Arşivi (ATASE), Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Arşivi (TİTE), TBMM Zabıt Cerideleri incelenmiştir. Özellikle Mesut Aydın, Serdar Yurtsever gibi Millî Mücadele döneminde kurulan gizli gruplar üzerine eserler veren isimlerden faydalanılmıştır. Birinci bölümde, istihbarat kavramı ve Millî Mücadele'de kurulan gruplar ele alınmıştır. İkinci bölümde, Felah Grubu'nun kuruluşu ve teşkilatı incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise Millî Mücadele'de Anadolu'ya yapılan yardımlarda Felah Grubu'nun rolü ortaya konulmuştur.

1. BÖLÜM: İSTİHBARAT KAVRAMI VE MİLLİ MÜCADELE'DE KURULAN GRUPLAR

1.1. İstihbarat Kavramı

İstihbarat, kavram olarak kısaca 'haber almak' anlamında kullanılan bir ifadedir. Günümüzde, "işitilen haberler, muteber olan havadis, duyulan şeyler, alınan haberler, bilgi toplama, haber alma" gibi pek çok manada kullanılan istihbarat kavramı teknik anlamda "haberlerin (ham bilginin) işlenmesi (tasnif, kıymetlendirme, yorum) sonucu üretilen bir ürün veya bilgi" ya da "planlama, araştırma, deliller toplama, çeşitli akli ve tecrübi ilmi metodlar ile onları değerlendirip bir sonuca varma ve kullanma" faaliyetidir[3].

Diğer bir açıdan istihbarat, her ülkenin, yabancı devlet hakkında bilgi toplamak, toplanan bilgileri değerlendirmek ve hassas taraflarını kullanarak onları zayıflatmak ve bölmek için yaptığı faaliyetlerdir[4]. Yapılan tanımlardan yola çıkarak istihbaratın bilgi edinme ihtiyacı olarak ortaya çıkan, devlet ve toplumlar için gerek iç güvenlik gerekse dış güvenlik açısından önem arz eden bir faaliyet olduğunu söyleyebiliriz.

İnsanlık tarihinin başlangıcından bu yana rejimleri ne olursa olsun, dünyadaki bütün devletler, milli güvenliklerine yönelik iç ve dış mevcut ve muhtemel tehditler karşısında önceden bilgi sahibi olabilmek ve alınacak karşı tedbirlere ilişkin ilgili makamlara zamanında bilgi verebilmek amacıyla görev yapacak bir istihbarat teşkilatına ihtiyaç duymuşlardır[5]. İstihbarat hizmeti ile düşmanın niyet ve maksadı önceden öğrenilebilir, bununla birlikte düşmanın savaş gücüne ilişkin yeteri kadar bilgiye sahip olmak da doğacak felaketlerin zamanında önlenmesini sağlayabilir[6]. Bu yönüyle istihbarat, devletler için büyük önem taşıyan bir silah, belki de silahların en önemlisi olarak kabul edilir[7].

Güvenlik açısından baktığımızda savaşların seyrini değiştiren önemli unsurlar arasında yer alan istihbarat, insanların topluluk halinde yaşamaya başlamasından günümüze kadar

---

[3] Erdal İlter, *Millî İstihbarat Teşkilâtı Tarihçesi*, MİT Basımevi, Ankara, 2002, s. 1.
[4] Haldun Eroğlu, "Klasik Dönemde Osmanlı Devleti'nin İstihbarat Stratejileri", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi*, C. 22, S. 34, Ankara, 2003, s. 12.
[5] İlter, *Millî İstihbarât Teşkilatı Tarihçesi*, s. 1.
[6] Feridun Akkor, *Casuslar Çarpışıyor*, Kardeş Matbaası, Ankara, 1966, s. 3.
[7] Mehmet Atay, "Stratejik Ulusal Güvenlik İstihbaratı", *Strateji Dergisi*, S. 1, 1996, s. 84.

tarihin hemen her döneminde devletlerin vazgeçilmez bir faaliyeti olmuş ve çeşitli yollarla bu alana yönelik çalışmalarda bulunulmuştur[8].

Devletlerin idari mekanizmalarının gelişerek kurumsallaşması ile istihbarat faaliyetleri de gerek teknik gerekse uygulanan metotlar açısından gelişim gösterir[9]. İstihbarat birimi, tarihin en eski devletlerinde olduğu gibi modern devletlerin de güvenliklerini temin etmek, plan ve stratejilerine uygulama zemini oluşturmalarını sağlayan vazgeçilmez bir devlet kurumudur. Bunun yanı sıra istihbarat teşkilatları, varlığı gizlenen kurumlar da değildir. Devletler bu kurumun varlığını resmen kabul ederler. Bu hususta dost düşman ayrımı yapılmaz. Çünkü istihbarat her dostun ileride düşman olabilme potansiyelini de göz önünde bulundurur[10].

Netice olarak devletin olduğu her yerde istihbaratın olması oldukça doğaldır. Devletin varlığını sürdürebilmesi ve insanların güvenliğini sağlayabilmesi için devletin belirlediği çizgiler dâhilinde istihbaratın zaruri bir ihtiyaç olduğu söylenebilir.

1.1.1. Türk Devletlerinde İstihbarat

Türk tarihinde kurulmuş onlarca devlet ve devlet adamları tehlikelere karşı kendilerini ve ülke topraklarını korumak düşüncesi ile istihbarat ile ilgilenmiş ve istihbaratı önemli bir teşkilat haline getirmişlerdir.

Daha ilk dönemlerde Türklerin, Orta Asya'da Çin ile olan mücadeleleri sırasında istihbarat faaliyetini yürüten kişilere "çaşıt[11]" veya "çaşut" ismi verdiği bilinmektedir[12]. Tarihsel süreçte bu kavramı karşılamak üzere Göktürk devrinde 'körüg', daha sonra münhî, münhiyân, sâhib-i haber ve sâhib-i berîd gibi isimler kullanılmıştır. Bu bağlamda Türklerin en eski yazılı belgeleri olan Orhun Kitabeleri'nde istihbarat faaliyetlerine dikkat çekilerek tedbirli olunması istenmiştir[13].

---

[8] Servet Avşar, "Birinci Dünya Savaşı'nda Irak Cephesi'nde Aşiretler ve Casusluk Faaliyetleri", *Askerî Tarih Araştırmaları Dergisi,* S. 52, Ankara, 2002, s. 129; Ümit Özdağ; *İstihbarat Teorisi*, Kripto Kitaplar, Ankara, 2008, s. 40.

[9] Necdet Ekinci, "Kurtuluş Savaşında İstanbul ve Anadolu'daki Türk ve Düşman Gizli Faaliyetleri", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi,* C. 4, S. 14, s. 167.

[10] Aziz Hüdai Akdemir, *Türk Düşmanı Casus Lavrence ve Benzerleri*, Muallim Fuat Gücüyener Yayınevi, İstanbul, 1950, s. 5.

[11] Serdar Yurtsever, *Millî Mücadele Dönemi İstihbarat Faaliyetleri Örnek Olay İncelemeleri (1919-1922)*, ATAM Yayınları, Ankara, 2013, s. 6.

[12] Kaya Karan, *Türk İstihbarat Tarihi,* Truva Yayınları, İstanbul, 2008, s. 18.

[13] Eroğlu, "Klasik Dönemde Osmanlı Devleti'nin İstaihbarat Stratejileri", s. 14-15.

Türklerin Müslüman olmalarının akabinde kurdukları Gazneliler Devleti'nde berid teşkilatı ile istihbarat işleri büyük önem kazanmıştır. Bu dönemde casusluk özellikle Sultan Mahmud zamanında çok gelişerek Karahanlı Devleti'ne yönelik casusluk faaliyetlerinde bulunulmuştur[14].

Büyük Selçuklu Devleti'nde de istihbarat faaliyetleri görülmektedir. Nitekim Selçuklu sultanları çeşitli yerlerde görevlendirdikleri "sâhib-i haber"ler aracılığıyla ülkede olup bitenleri kısa sürede öğreniyorlardı[15]. Nitekim Büyük Selçuklu veziri Nizamü'l Mülk Siyasetname adlı eserinde *"Mutlaka Sahib-i habere ihtiyaç vardır"*[16] ifadesine yer vererek istihbaratın gerekliliğini dile getirmiştir.

Kirman Selçukluları hükümdarı Muhammed b. Arslanşah da sadece ülkesinde değil İsfahan, Horasan gibi bölgelerde "sahib-i haber" adı verilen casuslar kullanmıştır. Yine bir diğer Türk devleti olan Harizmşahlar'la birlikte Haçlılarla sürekli mücadele halinde olan Zengiler ve Eyyübiler devrinde de casusluk faaliyetleri sürdürülmüştür. Anadolu Selçukluları'nda ise istihbarat faaliyetlerini daha çok Moğol casuslarına yönelik uygulamışlardır. Bu bağlamda Moğol casuslarına karşı Bizans'a yaklaşma ve bu devletle siyasi münasebet kurma yollarını aramışlardır[17].

Tarihi süreç içerisinde Hun, Göktürk, Uygur, Karahanlı, Gazneli, Selçuklu gibi birçok devlet kuran ve pek çok devletle siyasi ilişkilerde bulunan Türklerin varlıklarını sürdürebilmeleri için istihbarata büyük önem verdiklerini ve uyguladıkları istihbarat faaliyetleri neticesinde dış politikalarına yön verdiklerini söyleyebiliriz.

1.1.2. Osmanlı Devleti'nde İstihbarat

Osmanlı Devleti de diğer Türk devletlerinde olduğu gibi altı yüz yıllık tarihsel sürecinde farklı isimler altında istihbarat örgütleri kurmuştur. Özellikle kuruluş devri padişahlarının Bizans uç beyleri ve Bizans hanedanına karşı gaziler aracılığıyla istihbarat faaliyetlerinde bulundukları ve bu istihbarat sayesinde fetih hareketlerinde bulunulduğu bilinmektedir[18].

---

[14] Abdulkadir Özcan, "Casus (Türk Devletlerinde Casusluk)", *DİA*, C. 7, İstanbul, 1993, s. 166.
[15] İbrahim Harekât, "Berîd", *DİA*, C. 5, İstanbul, 1992, s. 499.
[16] Nizamü'l Mülk, *Siyasetname*, çev. Mehmet Altay Köymen, TTK Yayınları, Ankara, 2013, s. 46.
[17] Özcan, " Casus (Türk Devletlerinde Casusluk)", s. 166-167.
[18] Eroğlu, " Klasik Dönemde Osmanlı Devleti'nin İstihbarat Stratejileri", s. 22-33.

Kuruluşundan itibaren gazilerin dışında istihbarat faaliyetlerinde 'Voynuk[19]' ve Martolos[20] teşkilatlarını kullanan Osmanlı Devleti'nde özellikle Rumeli'nin İslamlaşmasında ve Türkleşmesinde önemli bir rol oynayan kolonizatör Türk dervişleri de istihbarat faaliyetlerinde görev almışlardır. Öyle ki bu dervişler, Anadolu'da ve Balkanlarda Türk istihbarat ve psikolojik savaş ağının temelini oluşturmuşlardır. Ayrıca, Akıncılar da özel kuvvetler olarak örtülü operasyon ve etkin bir istihbarat gücü olmuşlardır[21]. Devletin bekası için önemli bir etken olan istihbarat faaliyetlerinde Osmanlı Devleti'nin sadece Müslümanlardan değil gayrimüslim unsurlardan da istifade ettiği anlaşılmaktadır.

Gaziler, dervişler, voynuklar ve martoloslar dışında, Moğollar tarafından oluşturulan 'ulak örgütü' Selçuklulardan Osmanlı Devleti'ne intikal ederek 'Tatar' olarak adlandırılmış ve istihbarat alanında önemli faaliyetler yürütmüştür. Yine özel haberleşmeler için de kullanılan 'menzilhaneler[22]' ve XVIII. asrın sonlarına doğru teşkilatlanan 'İkamet Elçilikleri' de önemli haber alma kaynakları olarak kullanılmıştır. Ayrıca 'Fevkalade Elçiler' tarafından kaleme alınan Sefaretnameler de birer istihbarat raporu olarak görülebilir[23]. Osmanlı Devleti açtığı elçilikler sayesinde yabancı ülkeler hakkında istihbarat faaliyetlerinde bulunurken yabancı devletler de Osmanlı Devleti içerisinde karşı istihbarat faaliyetinde bulunmuşlardır.

Yukarıda da belirtildiği gibi Osmanlı Devleti'nde kuruluş döneminden itibaren istihbarat faaliyetleri gerçekleştirilmiş fakat XIX. asra kadar bugünkü anlamda ne siyasi ne de ekonomik bir istihbarat ağı kurulmamış ve Osmanlı'nın son döneminde II. Abdülhamid bu konuda önemli bir adım atarak Yıldız İstihbarat Teşkilatı'nı oluşturmuştur. Kuruluş gerekçesi olarak bir gün Mahmut Paşa'nın hususi bir istihbarat teşkilatı kurarak Jön

---

[19] Osmanlılar'ın Rumeli'de fetihleri sırasında kendi bünyesine kattığı Hıristiyan askerî gruplardan biridir. Voynukların görevleri arasında uçlarda istihbarat ve düşmanın durumunu araştırmak da bulunmaktadır. Ayşe Kayapınar, "Voynuk", *DİA*, C. 43, İstanbul, 2013, s. 126.

[20] Genellikle ganimet ve macera peşinde koşan Hıristiyanlardan toplanan ve XV. yüzyılda yalnızca serhat bölgelerinde görev alan milis kuvvetlerdir. Osman Gazi'nin İnegöl tekfuruna karşı giriştiği harekâtta oğlu Orhan Bey'in Konur Kalesi'ni fethederken Martoloslardan haberci veya casus olarak yararlandığı belirtilir. II. Kosova Savaşı (852/1448) öncesinde II. Murad'ın da casus olarak Martolos kullandığı, oğlu Fâtih Sultan Mehmed devrinde akıncı kumandanları Mihaloğlu Ali ve İskender beylerin Macaristan akınlarında Hıristiyan kıyafetinde Müslüman Martoloslar kullandıkları bilinmektedir. Abdulkadir Özcan, "Martolos", *DİA*, C. 28, İstanbul, 2003, s. 64.

[21] Özdağ, *İstihbarat Teorisi*, s. 46.

[22] Yusuf Halaçoğlu, "Menzil", *DİA*, C. 29, İstanbul, 2004, s. 159.

[23] Necdet Aysal, "Çöküşten Mütarekeye Osmanlı'da Haberalma", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, S. 40, Kasım 2007, s. 526.

Türklerden önemli haberler getirmesi üzerine Sultan Abdülhamid doğrudan kendisine bağlı bir istihbarat teşkilatı kurmaya karar verdiğini belirtmiştir[24].

İç ve dış istihbaratta etkili olan bu kurum bilgi toplama ağı ve yabancı istihbarat elemanlarını kullanması yönüyle önem arz etmektedir. II. Meşrutiyet'in ilanının ardından 29 Temmuz 1908 Meclis-i Vükela kararıyla feshedilen Yıldız İstihbarat Teşkilatı'nın görevleri Emniyet-i Umumiye'ye devredilmiştir. Ayrıca II. Abdülhamid devrinde 1891'de kurulan Gizli Polis Teşkilatı da Osmanlı üst düzey bürokrasisinde yer alan şahısların özel hayatlarına dair bilgiler toplamaya başlayınca kısa bir süre sonra kapatılmıştır[25].

I. Dünya Savaşı sürecine kadar istihbarat faaliyetleri Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Riyâseti tarafından yürütülmüştür. Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Riyâseti bünyesindeki istihbarat şubesinin görevi, o dönemde yürürlükte olan "Hidemat-ı Seferiyye Nizamnamesi"ne göre muhtemel düşman ordularına ilişkin bütün istihbarat bilgilerini toplamak ve değerlendirmek olarak tanımlanmıştı. Zaten eleman ve para sıkıntısı çekilmesine rağmen istihbarat faaliyetleri casus, muhbir, elçilikler ve ateşemiliterler aracılığıyla sürdürülmüştür. Bu dönemde özellikle Trablusgarp ve Balkan Savaşları'nda, Sofya ve Roma ataşemiliterlerine ait raporlar oldukça fayda sağlamıştır. I. Dünya Savaşı öncesinde ise Osmanlı Devleti'nin istihbarat teşkilâtında, Almanlarla yapılan ittifak sonrası modern anlamda bazı değişiklikler yaşanmıştır[26].

Bu bağlamda Osmanlı Devleti istihbarat alanındaki boşluğunu İttihat ve Terakki yöneticileri öncülüğünde 30 Kasım 1913 tarihinde Harbiye Nezâreti bünyesinde Teşkilat-ı Mahsusa olarak adlandırılan istihbarat örgütüyle gidermeye çalışmıştır. 5 Nisan 1915 tarihinde Umûr-ı Şarkiye Dairesi adını alan, 15 Kasım 1918'de kaldırılan teşkilat, özellikle I. Dünya Savaşı'nda gayri nizamî harp modeli ile oldukça etkili olmuştur[27]. Örgütün, Tercüme ve Telif Şubesi, Hint, Mısır, Afgan, Arabistan Şubesi, Doğu Şubesi, Doğu ve Batı Afrika Sevkiyât, Planlama, Özlük İşlemleri ve Kurye Şubesi, Evrak ve Dosya Şubesi, Rumeli Şubesi, Muhasebe Şubesi olmak üzere yedi şubesi

---

[24] İsmet Bozdağ, *Sultan Abdülhamid'in Hatıra Defteri*, Pınar Yayınları, İstanbul, 1995, s. 81-82; İlter, *Millî İstihbarât Teşkilatı Tarihçesi*, s. 3.

[25] Hikmet Zeki Kapcı, " Matbuat ve İstihbarat Umum Müdürlüğü'nün İstihbarat Çalışmaları Üzerine Bir Değerlendirme", *The Journal of Academic Social Science Studies*, Ankara, 2015, s. 266.

[26] Aysal, "Çöküşten Mütarekeye Osmanlı'da Haberalma", s. 530.

[27] Fikret Adanır, Oktay Özel, *1915 Siyaset, Tehcir, Soykırım*, Tarih Vakfi Yurt Yayınları, İstanbul, 2015, s. 396-397.

bulunmaktadır[28]. Teşkilata kuruluşundan 14 Nisan 1915 tarihine kadar Süleyman (Askerî) Bey, 24 Mayıs 1915 - 31 Ekim 1918 tarihleri arası Ali (Başhampa) Bey, 31 Ekim 1918 - 5 Aralık 1918 tarihleri arasında ise Hüsamettin (Ertürk) Bey başkanlık yapmıştır[29]. I. Dünya Savaşı'nın mağlubiyetle neticelenmesinin ardından lağvedilen teşkilatın lağvedilme kararına rağmen faaliyetlerini sürdürdüğü ve ülkede direniş örgütlenmesinin yapılandırılmasında çaba gösterdiği anlaşılmaktadır. Teşkilatın Mondros Mütarekesi sonrasında direniş, Millî Mücadele'nin başlatılması ve sürdürülmesinde istihbarat, lojistik ve operasyonlarla ilgili destek sağladığı değişik kaynaklar tarafından ifade edilmektedir[30].

Nitekim kapatılma kararı sonrasında teşkilat üyelerinin Karakol Cemiyeti, Zabitan ve Yavuz grupları gibi adlar altında Millî Mücadele'ye destek veren faaliyetlerde bulundukları da bilinmektedir[31]. Dolayısıyla Teşkilat-ı Mahsusa'nın kapatılmasını müteakiben istihbarat faaliyetleri sona ermemiş, pek çoğu eski Teşkilat-ı Mahsusa'cı olan kişi ve gruplar tarafından yeni istihbarat teşkilatları oluşturulmuştur.

Mondros Mütarekesi sonrasında yurt genelinde yaşanan işgallerle beraber, İstanbul hükümetinin çaresizliği, işgal güçleri ve onlarla işbirliği içerisinde olan bir takım yerli azınlıkların tutum ve davranışları bazı Türk gruplarını haklarını korumak için örgütlenmeye sevk etmiştir. Bu amaçla Üsküdar, Beylerbeyi, Beykoz, Kavaklar ve Boğaziçi'nde bazı mahalli örgütler oluşturulmuştur. Söz konusu sıkıntılı dönemde, mütareke sonrası kurulan ilk istihbarat teşkilatı da "Karakol Cemiyeti"dir[32].

1.1.3. Millî Mücadele Dönemi'nde İstihbarat

Millî Mücadele, sadece Türk halkının haklı direnişinin ve millet olarak var olma mücadelesi değil aynı zamanda istihbarat faaliyetlerinin iyi bir örneği olarak da karşımıza çıkar.

---

[28] Ahmet Tetik, *Teşkilat-ı Mahsusa (Umûr-ı Şarkıyye Dairesi) Tarihi*, C. I: 1914-1916, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2014, s. 22-26.
[29] Polat Safi, *The Ottoman Special Organization Teşkilat-i Mahsusa: A Historical Assessment with Particular Reference to its Operations Against British Occupied Egypt (1914-1916)*, The Department Of History Bilkent Universiy, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2006, s. 119-120.
[30] Şükrü Hanioğlu, "Teşkilat-ı Mahsusa", *DİA*, C. 40, İstanbul, 2011, s. 568-569.
[31] Yurtsever, *Millî Mücadele Dönemi İstihbarat Faaliyetleri...*, s. 48-49.
[32] Muharrem Giray, "İstanbul'un İşgalinde Gizli Bir Teşkilat: Karakol Cemiyeti", *Yakın Tarihimiz*, C. I, No. 11, 1962, s. 345.

Millî Mücadele'nin önemli isimlerinden olan Kazım Karabekir Paşa'nın istihbarat tanımında geçen "*...on kolordusu olan bir devlet on birincisini komşu hükümetin toprakları içerisinde meydana getirir*[33]" sözleri de bu dönemde sergilenen mücadelenin sadece askerî olmadığının bir göstergesidir. Fevzi Paşa'nın "*... Bizim düşman ordusunda, onun da bizim ordumuzda casusları vardır. Uğraşacağı bir mesele vardır... Nitekim burada bir casuslarını yakaladık, ismi İslam, kendisi İslam,... Ne zaman ağzından zehir akıtmaya başlarsa o vakit yakalanır*"[34] sözleri de gerek Türk istihbaratının varlığını, gerekse Türk ordusunda faaliyet göstermeye çalışan casusların bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Bu süreçte casuslar dışında genellikle haberler, telsizler aracılığı ile merkeze gönderilmiş, ancak bunun tespit edilme riski yüksek olduğundan daha çok kuryeler kullanılmış, raporlar şifreli ve bazen gizli mürekkeplerle kaleme alınmıştır[35]. Zor şartlar altında çeşitli yöntemlerle gerçekleştirilen istihbarat faaliyetlerine bakılırsa Millî Mücadele Dönemi'nin sadece askeri ve siyasi bir mücadele dönemi değil; aynı zamanda istihbarat faaliyetlerinin son derece yoğunlaştığı, bir bakıma istihbarat savaşı dönemi olduğu da söylenebilir.

Siyasi ve askeri mücadelenin gerçekleştiği bir ortamda Anadolu Hareketi olarak teşekkül eden birkaç gizli teşkilat, Teşkilat-ı Mahsusa ile birlikte sonraki dönem istihbarat örgütlerinin temelini teşkil etmektedir. Mondros Mütarekesi'nin akabinde İstanbul'da kurulan Karakol Cemiyeti ile birlikte Zabitan, Yavuz, Moltke, Hamza, Mücahit, Muharip ve Felah, Müdâfaa-i Milliye Teşkilatı (M.M, Mim Mim) gibi gruplar bu süreçte casusluk faaliyetlerini yürütmüşlerdir. Bu dönemde çok sayıda örgüt ismi ile karşılaşılması ise bir güvenlik tedbiri olup özellikle İngiliz istihbaratının tuzağına düşmemek amacına yönelikti. Ayrıca bir tedbir olarak sık sık grup üyelerinin görev yerleri değiştirilerek deşifre olmaları önlenmeye çalışılmaktaydı[36]. Nitekim bu hususta arşiv belgelerinde sıklıkla karşılaşılan raporlar, bu teşkilatların mühürlerinin kopya edildiği ve bunlar

---

[33] Kazım Karabekir, *İstihbarat,* Yay. haz: Emrullah Tekin, Milenyum Yayınları, İstanbul, 2011, s. 19.
[34] TBMM Zabıt Cerideleri, Devre: 1, C. 2, s.111.
[35] Aysal, "Çöküşten Mütarekeye Osmanlı'da Haberalma", s. 525.
[36] Yurtsever, *Millî Mücadele Dönemi İstihbarat Faaliyetleri...*, s. 37-70.

kullanılarak düzenlenen sahte belgelerle casusluk yapmaya çalışanların örnekleriyle doludur[37].

Yukarıda bahsedilen İstanbul'daki grupların deşifre olmaları beraberinde bu grupların dışında Anadolu'ya silah sevkiyatı amacıyla kurulan ve yine gizli faaliyet gösteren "İmalat-ı Harbiye, Muavenet-i Bahriye Heyeti, Berzenci, Namık, Ferhat ve Kerim" gruplarının da kurulmasını beraberinde getirmiş ve faaliyette kaldıkları sürece Millî Mücadele'nin başarısı için faaliyet göstermişlerdir[38].

Bu gruplarla birlikte, Ayn-Pe, A.P. veya P Teşkilatı olarak bilinen Askeri Polis Teşkilatı da 18 Temmuz 1920'de istihbarat faaliyetlerinde bulunmak ve karşı istihbarat amacıyla oluşturulmuştur. Örgütün görevleri arasında, ordu içerisi ve gerisinde düşman faaliyetlerini engellemek ve karşı tedbirler almak, ülkeye giriş-çıkışları kontrol etmek, gerekirse tutuklamak ve kanıtlarla birlikte Türk adli makamlarına teslim etmek yer almaktadır.

P Teşkilatı'nın görevlerinden de anlaşıldığı üzere İstanbul'daki gruplara kıyasla daha kapsamlı ve yaygın bir kurum olarak teşkilatlandığını söyleyebiliriz. Kuruluşundan itibaren yapmış olduğu yararlı çalışmalar dışında P Teşkilatı'nın faaliyetlerindeki ölçüsüzlük ve yetki genişliği rahatsızlıklara sebebiyet vermiş, TBMM'de konuyla ilgili tartışmalar yapılmıştır. Teşkilat, yetkisini aşan eylemleri ve gizliliğe riayet edilmemesi gibi nedenlerle 1 Nisan 1921 tarihinde Genelkurmay Başkanı Fevzi Çakmak'ın emriyle lağvedilmiştir[39].

Bu teşkilatın lağvedilmesinin ardından yine Fevzi Çakmak'ın emriyle Tetkik Heyeti adı altında yeni bir istihbarat teşkilatı oluşturulmuştur[40]. Gizliliğe özen göstermesi istenen teşkilata ait şubelerin olmadığı yerlerde askerlik şubeleri ve polisler aracılığıyla bilgi edinilmiştir. P Teşkilatı gibi, gizlilik ihlali, bütçe yetersizliği ve verilen görevlerin yerine

---

[37] Selahi Sonyel, *Kurtuluş Savaşı Günlerinde İngiliz İstihbarat Servisi'nin Türkiye'deki Faaliyetleri*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1995, s. 68.
[38] Ekinci, "Kurtuluş Savaşında İstanbul ve Anadolu'daki Türk ve Düşman Gizli Faaliyetleri", s. 172.
[39] Yurtsever, *Millî Mücadele Dönemi İstihbarat Faaliyetleri...*, s. 70-72; Hamit Pehlivanlı, *Kurtuluş Savaşı İstihbaratında Polis Teşkilatı*, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1992, s. 9-14.
[40] Hamit Pehlivanlı, *Kurtuluş Savaşı İstihbaratında Tedkik Heyeti Amirlikleri*, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1992, s. 3-4.

getirilemediği gibi nedenler gerekçe gösterilerek 22 Haziran 1922'de Tetkik Heyeti Amirlikleri de lağvedilmiştir[41].

Ayrıca bu süreçte Anadolu Hareketi lehinde casusluk faaliyetlerinde kadınlar da görev almışlardır. Bu konuda İngiliz istihbarat raporlarında, İstanbul'da Millî Mücadele'ye destek verenler ile Mustafa Kemal Paşa arasında yapılan yazışmalarda kadınların kuryelik yaptıkları ve bu hanımlardan çoğunun Enver Paşa'nın Eşi Naciye Hanım tarafından kurulan İslam Kadınları İşçi Derneği'ne mensup oldukları belirtilmiştir[42]. Bu durum bize Türk kadınının ruhlarındaki vatan, millet ve hürriyet aşkı ile Millî Mücadele'ye hizmet ettiklerini göstermektedir.

1.2. Millî Mücadele'de Cemiyetler ve Gizli Gruplar

Millî Mücadele, diğer ifadeyle Kurtuluş Savaşı, Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde Türk halkının haklı direnişinin ve millet olarak var olma mücadelesinin adıdır. Aynı zamanda işgal devletleri karşısında yalnız kalan Anadolu halkının esaret belgesini kabul etmeyerek işgallere karşı koyuşunun yansımasıdır. Mondros Mütarekesi sonrası Avrupalı devletlerin işgallerini sona erdirmek amacıyla girişilen bu mücadele ilk önce Kuvâ-yı Milliye (Millî Kuvvetler) ile temsil edilmiş, 19 Mayıs 1919'da Samsun'a hareket eden Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde 4 yıl (1919-1922) süren askerî, siyasî ve sosyo-ekonomik mücadeleler neticesinde yeni bir devletin, Cumhuriyet'in temelleri atılmıştır[43].

Bu dönemde her ne kadar İstanbul işgal güçlerinin elinde olsa da Harbiye Nezareti, Posta ve Telgraf Umum Müdürlüğü İngiliz subayların kontrolü altında bulunsa da, Anadolu ile yapılan bütün haberleşme ağı İngiliz sansüründen geçiyor olsa da, Millî Mücadele hareketi bütün bu olumsuzluklara ve ülkenin kendi içindeki zararlı grupların propagandalarına karşı, casusluk faaliyetlerinde bulunarak Millî Mücadele'nin başarıya ulaşmasına katkı sağlamışlardır. Özellikle İstanbul'daki sıkı kontrolden kurtularak işgalci güçleri yanıltmak amacıyla İstanbul'a sahte mektup ve telgraflar gönderilmiş, İngiliz İstihbaratı aracılığı ile işgalci Yunan Kuvvetleri şaşırtılmıştır[44]. Ayrıca askerin ihtiyaçları

---

[41] Pehlivanlı, *Kurtuluş Savaşı İstihbaratında Tedkik Heyeti Amirlikleri*, s. 56.
[42] Sonyel, *Kurtuluş Savaşı Günlerinde İngiliz İstihbarat Servisi'nin Türkiye'deki Faaliyetleri*, s. 68.
[43] *Osmanlı Belgelerinde Millî Mücadele ve Mustafa Kemal Atatürk*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Ankara, 2007, s. 5.
[44] Akdemir, *Türk Düşmanı Casus Lavrence ve Benzerleri*, s. 37.

bile sınırlı imkânlarla ve halk desteğiyle sağlanırken istihbarat faaliyetleri de tüm ekonomik sıkıntılara rağmen büyük fedakârlıklarla yürütülmüştür[45].

Millî Mücadele dönemi haklı olarak her ne kadar askerî yönüyle ön plana çıkan bir mücadele olsa da bu süreçte siyasî ve sosyal mücadelelerin yaşandığı da bir gerçektir. Konumuzla bağlantılı olarak Türk Millî Mücadelesi'nin gerçekleştiği dönemde oluşan istihbarat teşkilat ve grupları, vatan işgaline karşı oluşan bir refleksle ortaya çıkmışlar ve yürüttükleri faaliyetlerle mücadelenin başarıya ulaşmasında oldukça etkili olmuştur. Fakat daha sonra bir kısmı gerek deşifre olmaları, gerekse içlerinde karşı istihbarat grupları elemanlarını barındırmaları nedeniyle lağvedilmişlerdir. Ancak bu grupların çoğunun Ankara Hükümeti ile işbirliği yaparak Millî Mücadele'nin başarıya ulaşmasında büyük rol oynadıkları bir gerçektir.

Söz konusu istihbarat gruplarının bu çerçevede işgal altındaki Osmanlı topraklarından Millî Mücadele kadrolarına silah, cephane ve subay sevkiyatı sağladıkları görülmektedir. Ayrıca gerek işgal güçlerinin içlerine sızarak gerekse Anadolu'daki ayrılıkçı azınlık ayaklanmalarına karşı istihbarat faaliyetleri yürüterek önemli bilgileri Ankara'ya ulaştırmışlardır. Hiç şüphesiz, Millî Mücadele sürecinde İngiliz ve Yunan karargâhlarından elde edilen istihbarî bilgiler, düşman güçlerine karşı askeri üstünlük ve coğrafi avantaj sağlamıştır. Bununla birlikte ulusal ve uluslararası propaganda faaliyetlerinde de bulunan istihbarat grupları, Türk halkının ve uluslararası kamuoyunun desteğinin kazanılmasında önemli görevler ifâ etmişlerdir. Bu gruplar kronolojik kuruluş sırasıyla aşağıda incelenmiştir.

1.2.1. Karakol Cemiyeti ve Faaliyetleri

Karakol Cemiyeti'nin Mondros Mütarekesi'nin imzalandığı 30 Ekim 1918'den birkaç gün sonra kurulduğu kabul edilse de kuruluşun mütarekeden on gün öncesinde gerçekleştiği hakkında kayıtlar da bulunmaktadır. Cemiyetin kurulmasına ilişkin talimatın vatanı terki öncesinde Talat Paşa tarafından eski İaşe Nazırı Kara Kemal'e verildiği ve Kara Kemal'in de bu talimatı Kara Vasıf Bey'e ilettiği iddia edilmektedir. Talat Paşa'nın söz konusu gizli cemiyeti kurmasının arkasında yatan gerekçeler olarak da İttihatçılık fikrini savunanların gizli bir oluşumla birbirlerine bağlanması gereği, halkın kötü bildiği İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin, Karakol adlı bu teşkilatla gizlenerek

[45] Curt Riess, *Topyekün Casusluk*, çev. Bedia Avunduk, Jandarma Basımevi, Ankara, 1949, s. 2.

İmparatorluğun uğradığı kayıpları azaltma ve İtilaf Devletleri'yle mücadeleye devam etme kararlılığı gösterilmektedir[46]. Nitekim Ertürk'ün Karakol Cemiyeti'nin kuruluşu ile ilgili söyledikleri bu düşünceleri doğrulamaktadır.

Ertürk'e göre ise, Karakol Cemiyeti; I. Dünya Savaşı'nın son günlerinde, Kuruçeşme'de Enver Paşa'nın yalısında, Talat Paşa'dan talimat alan İttihatçılardan Meşhur Kara Kemal ve eski ittihatçılardan Erkân-ı Harp Miralayı Kara Vasıf Bey bir araya gelerek gizli bir teşekkül oluşturmuşlardır[47].

Yukarıda da bahsedildiği Karakol Cemiyeti'nin İttihat ve Terakki Cemiyeti üyeleri tarafından Anadolu'daki Millî Mücadele hareketini destekleyen gizli bir direniş grubu olarak kurulduğu söylenilebilir.

Cemiyetin ilk üç kurucusunun Kurmay Albay Kara Vasıf Bey, Dava Vekili Refik İsmail Bey ve Emekli Yüzbaşı Baha Sait olduğu bilinmektedir. Daha sonra bu isimlere Kel Ali (Çetinkaya), Yenibahçeli Şükrü (Oğuz), Çerkez Reşit ve sevkiyatçı Rıza da Kara Vasıf Bey tarafından dâhil edilmiştir. Karadeniz Boğazı Komutanı Kurmay Albay Galatalı Şevket, eski 10. Kafkas Fırkası Komutanı Kurmay Yarbay Kemalettin Sami, Kurmay Albay Edip Servet ve Piyade Yarbayı Rıza Beyler de cemiyete alınarak on bir kişilik ilk Merkez Heyeti teşekkül etmiştir[48]. Sofuoğlu'na göre, Kuşçubaşı Eşref, Yüzbaşı Ramiz, Yüzbaşı Rauf, Doktor Fahri Can, Doktor Raif, İpsiz Recep, Yahya Kaptan gibi pek çok isim de bu grubun içinde yer almışlardır[49].

Nitekim İttihat ve Terakki üyelerinden Kara Vasıf Bey tarafından kaleme alınan Karakol Cemiyeti'ne ait Teşkilat-ı Umumiye Nizamnamesi'ne göre, cemiyetin faaliyetleri arasında, genel siyaset, istihbarat, dış işleri; propaganda; Karakol şubelerinin oluşturulması ve teşkilatlanması; milli ordu kurulması ve muharebe çeteleri oluşturulması; seferberlik ve savaş hazırlıkları; silah, mühimmat, malzeme tedariki; mali

---

[46] Murat Aydoğdu, "Kocaeli Yarımadası'nda Karakol Cemiyeti-Mustafa Kemal Paşa Rekabeti ve Yahya Kaptan Olayı I," *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. XXV, Kasım 2009, s. 611-612.

[47] Hüsamettin Ertürk, *İki Devrin Perde Arkası*, yay. haz: Samih Nafiz Tansu, Ararat Yayınevi, İstanbul, 1969, s. 204-205.

[48] Tarık Zafer Tunaya, *Türkiye'de Siyasi Partiler*, Doğan Kardeş Yayınları, İstanbul, 1952, s. 520; Fethi Tevetoğlu, *Millî Mücadele Yıllarındaki Kuruluşlar*, TTK, Ankara, 1988, s. 4-5.

[49] Adnan Sofuoğlu, *Kuva-yı Milliye Döneminde Kuzeybatı Anadolu*, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1994, s. 70-71.

işler; nakliyat ve sevkiyat işleri; savaş; ulaşım, mahkeme ve ceza işlemleri yer almaktadır[50].

Karakol Cemiyeti'nin şubelerine gönderdiği talimat çerçevesinde; her karakol şubesinden, sınırları içerisinde ve civar bölgelerde yağma ve çapulculuk yapan, cinayet ve eşkiyalık faaliyetinde bulunan çetelerle mücadele edilmesi, bölgelerinde de emniyet ve asayişini temin edecek en az bir muharebe milis kuvveti kurulması istenmiştir. Bu milis kuvvetlerinin her birinin sayılarının ise; vilayet, sancak ve kazalarda en az 40-200, bucak ve köylerde ise; en az 5-10 kişi arasında olması talep edilmiştir. Söz konusu milis kuvvetlerinin vazifesi, bölgede faaliyet gösteren gayrımüslim unsurların ihtilal girişimlerini bozmak, Rum ve Ermeni çetelerinin silahlarını toplamaktır[51]. Toplanan bu silahlarla cemiyet tarafından oluşturulan milis kuvvetlerin mühimmat ihtiyaçlarının giderilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca oluşturulan milis kuvvetler sayesinde Rum ve Ermeni çetelerinin etkisiz hale getirilmesine çalışılmış, Rum ve Ermeni çetelerin yıkıcı faaliyetleri azaltılmıştır.

Karakol Cemiyeti, faaliyet alanı olarak İstanbul, Kocaeli, Yalova, Adapazarı ve çevresini seçmiştir. Diğer vilayetlerle de temas halinde olmuş ve vilayetlerin istekleri doğrultusunda onlara yardımcı olmaya çalışmıştır. İstanbul'da kurulan gizli cemiyetler içerisinde Karakol Cemiyeti, İstanbul dışında da teşkilatlanma içerisine giren tek teşkilattır[52]. Cemiyetin ülke genelinde bu derece teşkilatlanmasının gerekçesi olarak İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin teşkilatlanması üzerine kurulmasını gösterebiliriz.

Teşkilat olarak daha çok İstanbul'da etkin olan Karakol Cemiyeti'nin faaliyetlerine bakacak olursak, Millî Mücadele'nin propaganda faaliyetlerine katkı sağlamak, Ankara hükümetinin personel ve silah ihtiyacının karşılanmasna destek olmak, İstanbul'da çeşitli semtlerde mukavemet teşkilatları oluşturmak, Anadolu'ya silah ve subay kaçırmak, İstanbul'da İtilaf kuvvetlerinin yaptığı haksız uygulamalara karşı faaliyetler yürütmek şeklinde sıralanabilir. Ayrıca, istihbarat hizmeti olarak İtilaf Devletleri'nin Damat Ferit Paşa hükümeti ve destekçilerinin, İngiliz Muhipleri gibi zararlı cemiyetlerin plan ve

---

[50] Musa Gürbüz, *Karakol Cemiyeti*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1987, s. 43-44.

[51] Osman Akandere, "Millî Mücadele Yıllarında Marmara Bölgesinde Faaliyet Gösteren Müfrezeler, Milis Kuvvetleri ve Çeteler (1918–1922)", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* S. 19, 2008, s. 526-528.

[52] Betül Aslan, "Yeni Belgeler Işığında Karakol Cemiyeti, Uşak Kongresi ve Karakol Cemiyeti'nin Bolşeviklerle Yaptığı Anlaşma", *Atatürk Dergisi*, C. 4, S. 1, 2004, s. 38.

faaliyetlerini günü gününe Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşlarına iletmekte grubun faaliyetleri arasındadır[53].

Karakol Cemiyeti'nin ülke genelinde teşkilatlanması ve ordu içerisindeki bazı faaliyetlerinden rahatsız olan Mustafa Kemal, Erzurum Kongresi'nin toplandığı süreçte Karakol cemiyetinin bir nizamname ve talimatname yayınlayarak teşkilatlanmasının arkasında kendisinin olduğu iddialarını reddederek cemiyetin yayınladığı söz konusu nizamname ve talimatlara uyulmamasını istemiştir. Bu cemiyetin her kolorduda veya askeri birlikte gizli bir kumandanının olduğu iddiaları ordu içinde rahatsızlıklara sebebiyet vermiş ve ordunun gizli bir takım komutanları olduğu ve bir süre sonra idareyi ele alacakları şayialarına sebebiyet vermiştir. Bunun üzerine Sivas'a ulaştıktan sonra bu işin arkasında Sivas'a gelen Kara Vasıf Bey ve arkadaşları olduğunu anlayan Mustafa Kemal, Kara Vasıf Bey'e bu gizli komutanların kim olduğunu sorduğunda, "Hepsi siz ve yakın arkadaşlarınız." cevabını almış ancak bu cevabı makul ve mantıklı bulmamıştır. Mustafa Kemal'in Nutuk'ta bu konuyla ilgili sözleri ise şu şekildedir: *"Biz Erzurum'da, kongre mukarreratının her tarafça anlaşılmasına ve müttehiden tatbikatım temin esbabına tevessül ederken, "Karakol Cemiyetinin Teşkilâtı Umumiye Nizamnamesi" ve "Karakol Cemiyeti Vezaifi Umumiye Talimatnamesi" diye matbu bir takım evrakın, bütün orduya, kumandan, zabit, herkese tevzi olunduğundan haberdar edildik. Bu talimatnameyi okuyan, bana en yakın kumandanlar dahi, bu teşebbüsü şahsıma atfederek birçok şüphe ve tereddütlere düşmüşler. Filhakika, bu teşkilât ve teşebbüsatın failleri ki, İstanbul'da bulunuyorlarmış. Teşebbüslerini benim nam ve hesabıma yapmakta imişler. Efendiler, derhal kumandanları ikaz ve bu nizamname ve talimatname ahkâmını asla mevkii tatbika koymamaları lâzım geldiğini ve teşebbüsün membaını tahkik etmekte olduğumu bildirdim"*[54].

Mustafa Kemal ve Kazım Karabekir Paşaların, Karakol Cemiyeti faaliyetlerini tasvip etmemelerine rağmen Millî Mücadele sürecinde bu cemiyete karşı doğrudan cephe almadıkları da görülmektedir. Bu süreçte Kara Vasıf ve Baha Sait Beylerin uyarılması yolu seçilerek ilişkiler canlı tutulmaya çalışılmıştır.

---

[53] Aslan, "Yeni Belgeler Işığında Karakol Cemiyeti..." s. 40; Eric Jan Zürcher, *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2008, s. 213.
[54] Mustafa Kemal Atatürk, *Nutuk*, Milli Eğitim Basımevi, C. 1, İstanbul, 1970, s. 72-73.

Ancak cemiyetin giriştiği son teşebbüs, Mustafa Kemal Paşa'yı tedirgin ederek Karakol Cemiyeti'ne yönelik kalıcı tedbirler almaya yöneltmiştir[55]. Bu olay, Karakol Cemiyeti kurucusu Baha Sait Bey'in Bolşeviklerle görüşmelerde bulunması ve bir anlaşma imzalamasıyla neticelenen Uşak Kongresi sürecidir. Çünkü Baha Sait Bey, Bolşeviklerle görüşmelerde bulunduğu sırada anlaşmayı imzalayan heyetin Türkiye'nin İhtilal Hareketi'ni temsil ettiğini vurgulamıştır. Ekim 1919'da Uşak'ta düzenlenen kongre tertip edilmiş ve Sovyet temsilcisiyle Bolşevik yardımı meselesi görüşülmüştür. Kongrenin ardından yapılan görüşmeler neticesinde Bolşeviklerle 11 Ocak 1920 tarihli bir anlaşma imzalamıştır. Aslında Baha Sait Bey'in Bolşeviklerle teması, Millî Mücadele'ye silah, cephane, erzak ve para desteği sağlamak amacını taşıyordu. Bu yönüyle iyi niyetli bir girişim olarak kabul edilebilirdi. Ancak Temsil Heyeti'ne bilgi verilmeyerek iradeleri dışında bir anlaşma imzalanması tepkileri beraberinde getirmiştir. Temsil Heyeti'nden de bu anlaşmayı onaylaması istenmiştir. Böyle bir hareket hiç şüphesiz haklı eleştirilere ve cemiyetin kapatılmasına sebebiyet vermiştir[56].

Dolayısıyla gerek Sivas Kongresi'nde Vasıf Bey'le Mustafa Kemal Paşa arasında ortaya çıkan fikir ayrılıkları, gerekse Baha Sait Bey'in Temsil Heyeti'nin bilgisi dışında Bolşeviklerle görüşme ve anlaşmaya yönelik teşebbüsleri, kontrolden çıkan cemiyetin Heyet-i Temsiliye kararıyla kapatılmasına neden olmuştur. Karakol cemiyetinin yerini Zabitan grubu ile Müdafaa-i Milliye teşkilatı olarak bilinen Mim Mim rumuzlu grup almıştır[57].

Millî Mücadele'nin ilerleyen yıllarında Baha Sait Bey'in Yunan kuvvetlerinin Polatlı'ya doğru ilerleyişi esnasında halkın paniğe kapılmaması için oluşturulan irşat heyetlerinde görev aldığı kaynaklarda yer almaktadır[58]. Bu bağlamda TBMM Hükümeti'nin Baha Sait Bey'den irşad heyetlerinde görevlendirmek suretiyle yararlandığı görülmektedir.

---

[55] Ekinci, "Kurtuluş Savaşında İstanbul ve Anadolu'daki Türk ve Düşman Gizli Faaliyetleri", s. 170.
[56] Tevetoğlu, *Millî Mücadele Yıllarındaki Kuruluşlar*, s. 24-35; Aslan, "Yeni Belgeler Işığında Karakol Cemiyeti...", s. 40-51.
[57] Tarık Zafer Tunaya, *Türkiye'de Siyasi Partiler (1859-1952)*, Arba Yayınları, İstanbul, 1952, s. 522; Ersin Müezzinoğlu, "Millî Mücadele Döneminde İttihatçılar Üzerine Bir Değerlendirme", *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, C. 5, S. 8, 2016, s. 2920.
[58] Tevetoğlu, *Millî Mücadele Yıllarındaki Kuruluşlar*, s. 50.

1.2.2. Zabitan Grubu ve Faaliyetleri

Zabitan Cemiyeti, Karakol Cemiyeti'nin isim değişikliğine gidilerek yeniden örgütlenmesi şeklinde 27 Ekim 1920'de kurulmuştur. Cemiyet, Karakol Cemiyeti Üsküdar Şubesi Reisi olan Erkân-ı Harp Kaymakamı Muğlalı Mustafa Bey'in çalışmaları neticesinde yeniden faaliyete geçirilmiştir. Zabitan ismi kullanılarak yaklaşık bir yıl süresince faaliyette bulunmuştur. Karakol Cemiyeti zamanında oluşturulan mahalli teşkilatlar, Zabitan Grubu döneminde de muhafaza edilerek faaliyetlerine devam etmiştir. Karakol Cemiyeti'nin Ankara ile olan ilişkileri, Zabitan Grubu zamanında da sürdürülmüştür[59].

Zabitan Grubu'nun faaliyetleri arasında, Anadolu'ya istihbarat temini ile birlikte Millî Mücadele hareketine subay, silah ve cephane sevki de yer almaktadır. Ancak bir süre sonra, Zabitan Grubu ile yakın tarihlerde kuruluşunu tamamlayan Hamza Grubu'nun rekabet halinde olması ve Anadolu'ya gönderdikleri subaylardan bazılarının casusluk faaliyetlerinde bulunarak İtilaf Devletleri'ne hizmet ettiklerinin anlaşılması, kendilerine tepki duyulmasına sebebiyet vermiştir[60].

Ancak bu tepkilere rağmen yine de kurye temin ederek önemli miktarda silah, cephane ve mühimmat sevkiyatında bulunmaları Millî Mücadele açısından oldukça önemlidir. Gruba silah ve cephane sevkiyatı hususlarında Harbiye Dairesi Reisi Erkânı Harbiye Miralayı Ömer Lütfi (Yenibahçeli) Bey ile Eslihâ Piyâde ve Makinalı Şube Müdürü Erkânı Harbiye Binbaşısı Naim Cevat Bey'in yardımcıları ve diğer memurların destekleri kayda değerdir. Bu destekler sayesinde işgal devletlerinin kontrolü altındaki ambar ve depolardan alınan silah ve cephaneler hızlıca Anadolu'ya sevk edilmiştir.

Ayrıca Anadolu'ya gönderilen malzemeler içerisinde top, tüfek, piyade cephanesi, mitralyöz, telefon, tıp ve ecza malzemeleri, nal, mıh, kumaş, eğer takımı gibi malzemeler de bulunmaktadır[61].

Zabitan Grubu'nun, Millî Mücadele döneminde faaliyette bulunduğu tarihlerden yola çıkacak olursak bu yardımların İnönü ve Kütahya-Eskişehir Savaşları'nda kullanıldığı

---

[59] Mesut Aydın, "Millî Mücadele Yıllarında Türkiye Büyük Millet Meclisi Lehinde İstanbul'da Faaliyet Gösteren Gizli Bir Grup: Zabıtan Grubu (27 Ekim 1920-20 Eylül 1921)", *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi(OTAM)*, C. 1, S. 1, 1990, s. 13,17.
[60] İlter, *Millî İstihbarat Teşkilâtı Tarihçesi*, s. 5.
[61] Aydın, "Millî Mücadele Yıllarında Türkiye Büyük Millet Meclisi Lehinde...", s. 21-27.

muhtemeldir. Fakat bu dönemde Anadolu'ya yapılan silah ve cephane sevkiyatı yine de yeterli olmamıştır. Bu konuda yetersiz kalınmasının nedeni ise, Ankara tarafından kurulan Hamza Grubu'nun bu sahaları kontrol altına almış olması ve Zabıtan Grubu'na yapılmakta olan cüzi miktardaki yardımların kesilmiş olmasıdır[62].

Zabitan Grubu, Karakol Cemiyeti'nin bir uzantısı olarak görüldüğü için, Ankara tarafından daima şüphe ile karşılanmıştır[63]. Bu durumda hiç şüphesiz Karakol Cemiyeti'nin uygulamaları ve bunlara gösterilen tepkiler etkili olmuştur. Zabitan Grubu Ankara tarafından resmen tanınmamış ve Ankara'dan kısmî destek almış olmasına rağmen aynı tarihlerde kurulan Hamza Grubu mensupları, TBMM Ordusu kadrolarına alınarak resmen tanınmışlardır. Bundan dolayıdır ki Müdâfaa-i Milliye Vekâleti ve Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye'den İstanbul'a iletilen şifreli yazılarda Zabitan Grubu'ndan, kendi isteğiyle hizmet eden bir teşkilat olarak bahsedilmektedir.

Zabitan Grubu'nun Ankara tarafından kuşku ile karşılanması ve güvenilir bulunmamasının en önemli nedeni de Anadolu'ya gönderdikleri subaylar arasında çok sayıda casus ve propagandacının sızmış olmasıdır. Bu bağlamda İngiliz Muhibleri Cemiyeti'nin, Zabitan Grubu'nun içine sızmayı başardığı ve cemiyet mührüyle mühürlenmiş belgeler ile Anadolu'ya birçok adamını gönderdiği anlaşılmaktadır[64]. Bu duruma verilecek en meşhur örnek İngiliz casusu Mustafa Sagir'dir. Nitekim Zabitan Grubu tarafından kullanılan Karakol Cemiyeti mührü taşıyan bir belge ile Anadolu'ya gelen Mustafa Sagir'in belgesi üzerindeki bazı değişikliklerin farkına varılmıştır. Bununla birlikte, İngiliz Muhibleri Cemiyeti üyesi olan Yüzbaşı Ahmet'in, Harbiye Nezareti koridorlarında, Anadolu'ya gidenlere verilen belgelerle dolaştığının fark edilmesi ve grup mensuplarından bir kısmının kahvehanelerde görevlerini açık etmeleri, Gruba olan güveni olumsuz yönde etkilemiştir. Dolayısıyla söz konusu olumsuz gelişmeler Gruba, Ankara tarafından mesafeli yaklaşılmasına sebebiyet vermiştir. Ankara'da Zabitan Grubu veya bazı üyelerinin casus teşkilatları ile irtibat halinde olduğu düşüncesi oluşmuştur[65].

---

[62] Ertürk, *İki Devrin Perde Arkası*, s. 504.
[63] Ekinci, "Kurtuluş Savaşında İstanbul ve Anadolu'daki Türk ve Düşman Gizli Faaliyetleri", s. 173.
[64] Aydın, "Millî Mücadele Yıllarında Türkiye Büyük Millet Meclisi Lehinde...", s. 20.
[65] Ergun Hiçyılmaz, *Osmanlıdan Cumhuriyete Gizli Teşkilatlar*, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul 1994, s. 79-84.

Mustafa Sagir hadisesi, yargılandığı mahkeme heyetinde bulunan Kılıç Ali'nin oğlu Altemur Kılıç tarafından şu şekilde aktarılır: Mustafa Kemal Paşa, Ankara'da Büyük Millet Meclisi'nde Mustafa Sagir ile yaklaşık yarım saat görüşmüş ve bu görüşme sonrasında onun casus olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca İçişleri Bakanı Adnan (Adıvar) Bey de Mustafa Sagir'ın casusluğundan şüphe duyunca Türkiye'ye ne amaçla geldiğini ortaya çıkarmak için İstanbul'daki meşhur Nelson'a gönderilmek üzere ilaçlı iki büyük kağıta yazılmış iki satırlık mektubu ele geçirilmiş, üzerine amonyak dökülünce mektupların içeriği ortaya çıkmış ve Mustafa Sagir tutuklanmıştı[66].

Dolayısıyla İngiliz ajanı olduğu tespit edilen Mustafa Sagir, Mustafa Kemal Paşa'ya suikast düzenlemek amacıyla 11 Aralık 1920'de Ankara'ya geldiği suçlamasıyla tutuklanmıştır. Ankara İstiklal Mahkemesi'nce yargılanarak suçu sabit görülmüş ve 23 Mayıs 1921'de idam edilmiştir[67].

Yaşanan tüm bu olumsuz gelişmeler karşısında bir süre sonra Zabitan Grubu'nun, isim değişikliğine giderek Muğlalı Mustafa Bey başkanlığında Yavuz Grubu olarak faaliyetlerini sürdürdüğü görülmektedir. Dolayısıyla Zabitan Grubu, istihbarat ve sevkiyat faaliyetlerinden tamamen uzaklaştırılarak 1921 sonlarında faaliyetlerine son vermeye mecbur kalmıştır.

1.2.3. Yavuz Grubu ve Faaliyetleri

Zabitan Grubu sonrasında, Yarbay Mustafa Muğlalı tarafından kurulan Yavuz Grubu'nun adını Yavuz Sultan Selim'in resminin işlendiği bir mühürden aldığı belirtilmektedir. Yavuz Grubu zamanında yapılan faaliyetlere ait detaylı bilgi bulunmamaktadır. Ancak Millî Mücadele döneminde İstanbul'da nakliyat işleri ile uğraşan Hüsnü Himmetoğlu, Yavuz Grubu adına tonlarca mühimmatı Anadolu'ya sevk ettiğini ifade etmiştir[68]. Dolayısıyla Yavuz Grubu'nun da diğer gruplar gibi İstanbul'dan Anadolu'ya silah, mühimmat ve gönüllü subay kaçırma yolunda faaliyetlerde bulunduğu anlaşılmaktadır.

12 Mart 1921 tarihli Yavuz Grubu mührü taşıyan şifrenin, Ankara'da bulunan Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Reis vekili Fevzi (Çakmak) Paşa'ya ulaşmasıyla birlikte Sarıyer

---

[66] Altemur Kılıç, "Tarihten Dersler: İstiklal Mahkemesi'nde Bir İngiliz Casusu", *Yeniçağ Gazetesi*, 21.03.2010; Aynı gazete, Tarihten Dersler: İngiliz Casusu Mustafa Sagir, 28.03.2010.

[67] Kerim Altıay, *Cumhuriyet Dönemi İstihbarat Örgütleri*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2013, s. 24.

[68] Aydın, "Millî Mücadele Yıllarında Türkiye Büyük Millet Meclisi Lehinde...", s. 24.

bölgesinden Anadolu'ya sevk edilmek için hazırlanan 570 adet mavzer, 4 hafif makineli tüfek ve 10 sandık cephanenin İngilizlerin eline geçtiği anlaşılmaktadır[69]. Ayrıca grubun kurucusu ve başkanı olan Muğlalı Mustafa Bey'in İngilizler tarafından yakalanma tehlikesinin ortaya çıkması Mustafa Bey'in de bu tehlike karşısında Anadolu'ya geçmesi grubun faaliyetlerini kesintiye uğratmıştır[70]. Karakol ve Zabitan gruplarında olduğu gibi Yavuz Grubu'nun da üyeleri ve yaptığı faaliyetlerin deşifre olması nedeniyle son bulduğunu söyleyebiliriz.

1.2.4. Müdâfaa-i Milliye Teşkilatı (Mim Mim Grubu)

Müdâfaa-i Milliye Grubu da 1920 yılı Nisan-Mayıs ayları içerisinde İstanbul'un Topkapı semtinde kurulmuş gizli bir örgüttür[71]. Ankara tarafından desteklenmiş ve 31 Temmuz 1921 tarihinden itibaren de Anadolu ordusu kadrosuna dâhil edilmiştir[72]. Müdâfaa-i Milliye adının baş harflerinin alınması sebebiyle örgüt Mim Mim rumuzu ile tanınmıştır. Örgütün kuruluş sürecini yürütenler yine daha önce Karakol Cemiyeti'ne mensup Yüzbaşı Emin Bey ile Bahriye Yüzbaşısı İsmail Hakkı Bey'dir. Kurucu isimlerden de anlaşıldığı üzere Mim Mim Grubu'nun Karakol, Zabitan ve Yavuz gruplarının devamı niteliğinde olduğunu belirtebiliriz.

Mim Mim Grubu'nun faaliyetleri, Anadolu'ya silah sevkiyatı, düşman kuvvetleri hakkında istihbarat, memleket içerisindeki muhalif partiler ve oluşumlar hakkında istihbarat, zararlı şahıslar hakkında tahkikat ve istihbarat, komünistlik teşkilatı hakkındaki istihbarat başlıkları altında toplanabilir[73].

Grubun faaliyetlerine bakacak olursak, İstanbul'dan Anadolu'ya önemli miktarda silâh ve cephane sevkiyatı gerçekleştirmiştir. Bu sevkiyatlar, özellikle 9 Eylül 1922 sonrasında daha da hızlanmıştır. Bunun sonucunda ise Millî Mücadele döneminde Sakarya Savaşı sonrasında gerçekleşen Büyük Taarruz ve Başkomutanlık Meydan Savaşı'nda Türk ordusunda asker sayısı ve mühimmat artışı gerçekleşmiştir.

---

[69] Kaya Karan, *Türk İstihbarat Tarihi Yıldız İstihbarat Teşkilatı ve Teşkilat-ı Mahsusa'dan MİT'e*, Truva Yayınları, İstanbul, 2008, s. 82.
[70] Remzi Güney, *Osmanlı'nın Son Döneminden Cumhuriyet Dönemine İstihbarat Teşkilatlarının Tarihi Süreçleri ve Polis İstihbarat Tarihi,* Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2008, s. 21.
[71] Tevfik Bıyıklıoğlu, *Trakya'da Millî Mücadele*, C.1, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1987, s. 66.
[72] Zekeriya Türkmen, *Mütareke Döneminde Ordunun Durumu ve Yeniden Yapılanması (1918-1920),* Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2001, s. 246.
[73] Tunaya, *Türkiye'de Siyasi Partiler*, s. 525.

Silah, cephane ve mühimmatın Anadolu'ya sevki için Fransız Pake Kumpanyası, La Française (Fransez) Şirketi ve Lloyd Trieste adlı yabancı vapur şirketleriyle anlaşılmıştır. 1 Ekim 1923 tarihli bir belgede Grup yöneticisi Hüsamettin Bey, La Française Şirketi'nin, Mim Mim Grubu için yaptığı çalışmaları ve sadakatini tasdik etmiştir. Grup, La Française ile yapılacak taşıma için, tonu 25 liradan olmak üzere mukavele imzalamıştır. Ayrıca, Mim Mim Grubu'nun bazı üyeleri aracılığıyla, Boğazdaki İngiliz Kontrol Heyeti'ne rüşvet verildiği de bilinmektedir[74]. Dolayısıyla grubun silah, cephane ve mühimmat kaçırma olayında, resmi ve gayriresmi bütün yollara başvurduğu ve işgal subaylarından bazılarının da bu duruma göz yumduğu bir gerçektir.

Mim Mim Grubu propaganda, silah ve cephane sevkiyatı gibi faaliyetlerinin yanı sıra istihbarat ile ilgili birçok yerde kimi zaman işçi, bilim adamı, matbaacı veya dilenci gibi görünen elemanlar istihdam etmiş ve bunları özellikle işgal kuvvetleri içlerine kadar sokarak elde ettikleri bilgileri Ankara'ya iletmiştir[75]. Ayrıca Sultan Vahdeddin'in, Boğaziçi'ndeki Kalender Kasrı'nı, bu cemiyete tahsis ettiği ve burada yatılı bir ziraat mektebi açtığı da bilinmektedir. Bu mektepte sık sık piyesler tertip edilerek İngiliz, Fransız ve İtalyan işgal kuvvetlerinin yüksek rütbeli subayları da davet edilmiş bu vesile ile birçok önemli bilgi elde ederek Anadolu'ya ulaştırmıştır.

Grubun faaliyetleri arasında en önemli olanı ise, İstanbul İşgal Kuvvetleri Kumandanı olarak görev yapan General Harrington'un İngiltere Harbiye Nezareti'ne Kuvâ-yi Milliye hakkında kaleme aldığı raporu ele geçirmesidir[76]. Böylece Millî Mücadele'de etkin olan Kuvâ-yi Milliye ile ilgili önemli bilgilerin deşifre olmasını engellediklerini söyleyebiliriz.

3 Mayıs 1921'de TBMM tarafından resmen onaylanan grubun lağvedilmesi, 23 Temmuz 1923'te Lozan Antlaşması'nın imzalanması ve 21 Ağustos'ta TBMM tarafından onaylanması ile İstanbul'daki gizli grupların lağvedilmesi süreciyle gündeme gelmiş ve 5 Ekim 1923'de İstanbul'daki diğer gruplarla birlikte Ankara'nın emri doğrultusunda Mim Mim Grubu son bulmuştur[77]. Bu durum Millî Mücadele'nin başarıyla

---

[74] Bülent Çukurova, "Kurtuluş Savaşı'nda İstanbul Gizli Grupları", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. 2, S. 5, Ankara, Mart 1986, s. 525.

[75] Kemal Koçer, *Kurtuluş Savaşlarımızda İstanbul (İşgal Senelerinde M.M. Grubunun Gizli Faaliyetleri)*, Vakit Basımevi, İstanbul, 1946, s. 47.

[76] Ekinci, "Kurtuluş Savaşında İstanbul ve Anadolu'daki Türk ve Düşman Gizli Faaliyetleri", s. 173-175.

[77] Yurtsever, Millî Mücadele Dönemi İstihbarat Faaliyetleri..., s. 67; Asaf Özkan, "Arkadaşlarının Kaleminden Mim Mim Grubu Reisi Topkapılı Mehmet Bey", *Tarihin Peşinde Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S.10, 2013, s. 37-38.

sonuçlandırılıp Mudanya Mütarekesi'nin imzalanmasından sonra İstanbul'un TBMM'ye bırakılmasına rağmen grubun bir süre daha faaliyetlerini sürdürdüğünü göstermektedir.

1.2.5. Askeri Polis Teşkilatı

Millî Mücadele sürecinde teşekkül eden teşkilatlardan birisi de Mustafa Kemal'in, gerek siyasal otoritenin gerekse ordunun gözü ve kulağı olan "istihbarat" işi için örgütlediği Askeri Polis Teşkilatı'dır. Bu teşkilat, İstanbul'daki İttihat ve Terakki kökenli gizli grupların dışında, İttihatçı liderlerin etkisinden uzak oluşan güvenilir bir örgüt olarak kurulmuştur. Diğer grupların da Millî Mücadele'ye katkısı büyük olmakla birlikte, bazı grupların gizliden gizliye İttihatçı liderlerin etkisinde kaldıkları anlaşılmıştır. Dolayısıyla Mustafa Kemal, doğrudan doğruya hükümetten emir alan yeni bir gizli örgüt kurmak durumunda kalmıştır. Bu amaçla 18 Temmuz 1920'de Fevzi Paşa tarafından Eskişehir merkez olmak üzere Askeri Polis Teşkilatı kurulmuştur. Teşkilatın Başkanlığı'na Binbaşı İsmail Hakkı Bey getirilmiştir[78].

Kurulan yeni istihbarat örgütünün görevi, ordu gerisinde ve içinde, düşmanın faaliyetlerini ve yıkıcı propagandalarını, gizli örgüt kurma, karışıklık çıkarma gibi emellerini engellemek, karşı önlemler almak; sahillerden, sınırlardan giriş ve çıkışları kontrol altında tutmak, gerekirse sorumluları tutuklamak ve kanıtlarla birlikte Türk adli makamlarına teslim etmekti[79]. Askeri personel ağırlıklı bu teşkilatın kadrosunda polisler ve sivil yazıcılar da görev almıştır[80].

Fevzi Paşa Askeri Polis Teşkilatı'nın kuruluş amacı ve çalışmaları ile ilgi olarak şunları söyler: *"Bu gün biliyorsunuz ki, düşmanlarımız memleketi ve orduyu yıkmak için bir takım insanları memleketimize sokuyorlar. Buna casusluk teşkilatı derler ki, her yerde ve her zaman uygulanan bir usuldür. Bu düşman harekâtına karşı onu men edecek, yok edecek, engelleyecek teşkilata da bizim sahip olmamız gereklidir. İşte askeri polis teşkilatı düşmanın bizim içimizde yaptığı teşkilatı yok edecek bir teşkilattır"*[81]. Bu açıklamalardan da görüleceği üzere Askeri Polis Teşkilatı'nın kuruluş amacı, düşmanın

---

[78] Emin Demirel, *Teşkilat-ı Mahsusa'dan Günümüze Gizli Servisler*, IQ Yayınları, İstanbul, 2002, s. 108-110.
[79] Ekinci, "Kurtuluş Savaşında İstanbul ve Anadolu'daki Türk ve Düşman Gizli Faaliyetleri", s. 176.
[80] Bülent Çukurova, *Kurtuluş Savaşında Haberalma ve Yeraltı Çalışmaları*, Ardıç Yayınları, Ankara, 1994, s. 49.
[81] Pehlivanlı, *Kurtuluş Savaşı İstihbaratında Askeri Polis Teşkilatı*, s. 7-8.

halk üzerindeki olumsuz propaganda faaliyetlerini engellemek ve halkın Millî Mücadele'ye olan inancını kuvvetlendirmektir.

Askeri Polis Teşkilatı mensupları, gerek muharebe alanında gerekse muharebe alanı dışındaki bölgelerde görev almışlardır. Muharebe alanında görev yapanlar, ordu içerisindeki ajanları tespit ederek, şüphelileri tevkif etmişler, Seyr-ü Sefer Talimatnamesi'ni uygulayarak işgal kuvvetleri hakkında bilgi toplamışlardır. Muharebe alanı dışındakiler ise düşmanın menfi propagandasına yönelik faaliyette bulunmuşlardır. Ülkede Millî Mücadele aleyhinde yayın yapan broşürleri yasaklamış, Millî Mücadele'ye destek yayınları yapan broşür ve yazılı matbuat ise memleketin en ücra yerleşim yerlerine kadar ulaştırmaya çalışmıştır. Bu durum bize teşkilatın gerek cephede gerek ise cephe gerisinde propaganda konusunda oldukça etkin olduğunu göstermektedir.

P Teşkilatı, propaganda faaliyetleri dışında İstanbul Sütlüce'deki Karaağaç kışlasını basarak ele geçirdikleri çok miktarda silah ve mühimmatı, Rusya sahillerinden temin ettikleri silahları, Anadolu'ya sevk etmişlerdir[82]. Ayrıca İngiliz, Fransız, Sovyet, İtalyan ve özellikle de Yunan devletlerine ait çok önemli bilgileri toplayarak Anadolu'ya ulaştırmışlardır. Teşkilatın faaliyetlerinden de anlaşıldığı üzere istihbarat, propaganda, silah ve mühimmat temin etmek konularında Millî Mücadele'ye sağladıkları katkı oldukça önemlidir.

Kuruluşundan itibaren önemli faaliyetlerde bulunan teşkilat, ilerleyen süreçte yetkilerini aşmaya başlamıştır[83]. Fevzi Paşa ve Mustafa Kemal Paşa'nın şüphelendiği veya muhalifi olduğu askeri ve üst düzey sivil yetkililer, TBMM üyelerinin de izlemeye alınmasıyla teşkilatın güvenilirliği ve tarafsızlığı tartışılmaya başlanmıştır. Vekillerden Hakkı Behiç Bey ve Hacı Şükrü Bey'ler teşkilat tarafından yapılan izlenmeden duydukları rahatsızlığı Meclis kürsüsüne taşımışlardır. Mustafa Kemal Paşa, bu vekillere meclis kürsüsünden verdiği cevapta, olayın araştırılması için Garp Cephesi Komutanlığı ile yazışma halinde olduğunu belirtmiştir[84]. Bunun dışında halkın bazı kesimlerinden de Askeri Polis Teşkilatı mensuplarının gürültü yaptıkları ve kadın oynattıklarına dair resmî makamlara şikâyette bulunulmuştur. Bu gelişmeler üzerine Askeri Polis Teşkilatı, gizliliğe uymama,

---

[82] Çukurova, *Kurtuluş Savaşında Haberalma ve Yeraltı Çalışmaları*, s. 50-52.
[83] Sinan Yıldırmaz, "İstanbul'da Millî Mücadele ve Gizli Örgütlerin Faaliyetleri", *İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Dergisi*, S.1, 2002, s. 375
[84] Karan, *Türk İstihbarat Tarihi Yıldız İstihbarat Teşkilatı...* , s. 84.

keyfi uygulamalar, lakaytlık, yolsuzluk yapma gibi gerekçelerle, kuruluşundan yaklaşık 8 ay sonra 21 Mart 1921'de kapatılmıştır[85].

Askeri Polis Teşkilatı'nın kapatılması üzerine devamı niteliğinde 1 Nisan 1921'de Tedkik Heyeti Amirlikleri kurulmuş, komünist faaliyetler, ajanlık faaliyetleri, azınlıkların tutumları, Yunan işgalleri ve halkın Millî Mücadele'ye desteği gibi hususlarda faaliyet göstermişlerdir. Personelin açığa çıkması nedeniyle 22 Haziran 1922 tarihinde kapatılmıştır. Yine istihbarat faaliyetlerinde bulunmak üzere 1922-1923 yılları arasında Geçit Teşkilatı oluşturulmuş bu teşkilat da Lozan Barış Antlaşması'nın imzalanmasıyla birlikte 8 Ağustos 1923 tarihinde kapatılmıştır[86].

1.2.6. İmalat-ı Harbiye Grubu

19 Mart 1920 tarihinde kurulduğu kabul edilen İmalat-ı Harbiye Grubu, İstanbul'da bulunan işgal kuvvetlerinin denetimi altındaki depolardan, Anadolu'ya cephane ve mühimmat kaçırmak amacıyla Ağır Topçu Kaymakamı Eyüp (Durakan) Bey önderliğinde kurulan özel bir gruptur[87]. Nitekim kuruluş tarihinden de anlaşılacağı üzere İstanbul'un İtilaf Devletleri tarafından resmen işgal edilmesinden üç gün gibi kısa bir süre sonra kurulması grubu özel kılmıştır.

İmalat-ı Harbiye Grubu, İstanbul'da bulunan ve harp malzemesi üreten fabrikalardan, temin edebildiği üretim malzemelerini Anadolu'ya gönderme vazifesini üstlenmiştir. Bu bağlamda grup tarafından Tapa, Tophane, Feshane, İmalathane, Baruthane gibi fabrikalardan pek çok askeri malzeme Anadolu'ya aktarılmıştır. Grup, tıpkı Felah Grubu gibi Anadolu'ya subay sevkiyatında da bulunmuştur. Ancak İmalat-ı Harbiye Grubu, parasızlık ve teşkilat eksikliği nedeniyle Aralık 1920'de Felah Grubu ile birleşmiştir[88].

1.2.7. Millî Mücadele Dönemi'ndeki Diğer Gruplar

Millî Mücadele döneminde 1920 ortalarından 1921 başlarına kadar, önceki başlıklarda bahsettiğimiz gruplar dışında İstanbul'da pek çok grup daha kurulmuştur. Bunlardan birisi de Beşler Grubu'dur. Kara Kemal'in önderliğinde oluşumunu tamamlayan bu

---

[85] Pehlivanlı, *Kurtuluş Savaşı İstihbaratında Polis Teşkilatı*, s.181.
[86] Ahmet Ateş, *Stratejik İstihbarat ve Türk Dış Politikasına Etkisi,* Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2013, s. 48.
[87] Pehlivanlı, *Kurtuluş Savaşı İstihbaratında Polis Teşkilatı*, s. 6.
[88] Hüsnü Himmetoğlu, *Kurtuluş Savaşında İstanbul ve Yardımları,* c. I, Ülkü Matbaası, İstanbul, 1975, s. 158-160.

teşkilatın gayesi, Anadolu'ya yayılma ve işgalcilere karşı Anadolu'nun savunulması idi. Grubun yapılanması hücre usulü çerçevesinde Merkez Heyeti beş kişi olacak, her kişiye bağlı beşerli gruplar ile çalışılacaktı. Ancak bu gruptan Hüsamettin Bey'in hatıraları dışında Beşler Grubu'ndan bahseden bir kaynağın olmaması nedeniyle başarılı olmadığı düşünülmektedir. Beşler Grubu dışında Sebat-ı Millî Grubu, Yıldırım Grubu, Vefa Grubu, Ay Grubu, Berzenci Grubu, Muavenet-i Bahriye Grubu da Millî Mücadele döneminde kurulan gruplar arasındadır[89].

1.2.8. Karşı İstihbarat Grupları ve Faaliyetleri

Millî Mücadele döneminde gerek işgalci İngilizler ve gerekse Millî Mücadele'nin haklılık kazanmasını engellemek için İstanbul Hükümeti tarafından Anadolu'daki faaliyetlerin baltalanmaya çalışıldığı görülür. İstanbul'un işgali sonrasında işgal karşıtı grupların yardımlarıyla Anadolu'ya geçenlerin büyük bir bölümü Millî Mücadele'ye destek amacıyla geçse de isyan çıkartmak, olumsuz propogandada bulunmak, Kuvâ-yi Milliye'nin önde gelen kişilerini öldürmek ve işgal kuvvetlerine casusluk faaliyetlerinde bulunmak amacıyla Anadolu'ya geçenlerin sayısı da oldukça fazla idi[90].

Millî Mücadele karşısında yer alan İstanbul Hükümeti tarafından İstanbul basınında halkın moralini bozacak, Kuvâ-yi Milliye'nin direnişini kırabilecek yayınlar da yapılmaktaydı. Bu yayınlara ilişkin Feridun Kandemir, Trabzon'da İstihbarat Müdürü olarak bulunduğu dönemde, limana giren tüm gemilerde, her motor ve teknede, bozguncu ve casus olması ihtimali taşıyan yayınların, gazetelerin bulunması ihtimaline karşı bunların memlekete girmesini önlemeye çalıştıklarını, çok defa Peyam-ı Sabah, Alemdar gibi gazetelerin yağlanmış, kirlenmiş bir şekilde de olsa gözden kaçırılıp sokulmak istendiğini[91] belirtir.

Millî Mücadele karşıtı yayınlar dışında yalan haberler yaparak halkın mücadele şevkinin kırılmaya çalışıldığına dair örnekler de mevcuttur. Örnek verecek olursak, Ermeni İhtilal Fırkası ile bağlantılı, Karamağara Nahiyesi Bebek Karyesinden Dedeoğlu Osep adında bir Ermeni'nin Adana civarındaki köyleri dolaşarak casusluk yaptığı tespit edilmiştir.

---

[89] Bülent Çukurova, "Kurtuluş Savaşı'nda İstanbul Gizli Grupları", s. 522.
[90] Ekinci, "Kurtuluş Savaşında İstanbul ve Anadolu'daki Türk ve Düşman Gizli Faaliyetleri", s. 176.
[91] Feridun Kandemir, *Cemal Paşa'nın Son Günleri,* Yağmur Yayınevi, İstanbul, 2012, s. 15.

Osep'in, Mustafa Kemal'in esir düştüğü, İngilizler'in süngülerle beklediği yönünde yalan haberler[92] ile halkı yıldırmaya yönelik propagandalar yaptığı görülmektedir.

Benzer bir diğer örnek de Hamdullah Suphi Bey, Mecliste yaptığı bir konuşmada Tan Gazetesi'nin, Anadolu'daki Kuvâ-yi Milliye'yi barışın önünde bir engel gibi gösterdiğini ifade eder. Ayrıca İstanbul Hükümeti'nin, Kuvâ-yi Milliye'yi kırdırmak için yaptığı faaliyetlere şöyle bir örnek verir: Mudurnu civarındaki köylülerin Kuvâ-yi Milliye birliklerinin kendilerini öldürecekleri ve köylerini yakacakları düşüncesiyle eşyaları ile birlikte köylerini terk ettiklerini anlatır[93]. Hamdullah Suphi'nin bu örneğinden de anlaşılacağı üzere işgal güçleri yalnızca topraklarımızı işgal edip, silahlarımıza el koymakla savunmamızın yeterince kırılmadığını düşünerek, halkın direniş gücünü de propaganda faaliyetleri ile kırmaya çalışmıştır.

Propaganda faaliyetleri sadece Anadolu'da veya İstanbul'da değil, Anadolu'ya yakın, Türk halkı ile kültürel ve tarihi bağları olan bölgelerde de uygulanarak herhangi bir birlikteliğin önüne geçilmeye çalışılmıştır. Bu duruma bir örnek olarak, Hindistan'da Türk direnişi aleyhinde propaganda yapan İngilizler, Türk milliyetçilerinin saltanat ve hilafete karşı olduklarını, kendilerinin ise hilafetin ve halifenin haklarını muhafaza etmek amacıyla mücadele ettiklerinin propagandasını yapmışlardır[94] ve daha da ileri giderek halkın Millî Mücadele'ye desteğini kırmak için Ankara Hükümeti'nin hilafete karşı ve dinsiz olduğu yönünde propaganda faaliyetlerinde bulunmuşlardır. Hamdullah Suphi Bey'in de buna karşı 25 Nisan 1920'deki konuşmasında, *"İngiliz casuslarının sizi aldatmak üzere uydurdukları yalana inanmayın"*[95]*!* sözleri ile halkı uyardığı görülmektedir[96].

İngiliz hükümetinin olumsuz faaliyetlerini "Intelligence" adlı istihbarat servisi kanalıyla geniş bir casusluk örgütü oluşturduğu ve Anadolu'daki Millî Mücadele'yi sekteye uğratmaya devam ettiği bilinmektedir. Servisin Ankara, Konya, Kayseri, Bursa, Karaman, Diyarbakır, Urfa ve Siirt bölgelerinde casuslar görevlendirerek halkı hoca, tüccar ve doktor kimliğiyle etkilemeye çalıştıkları anlaşılmıştır. Ayrıca söz konusu

---

[92] TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 1, C. 11, s. 11-12.
[93] TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 1, C. 1, s. 284.
[94] Servet Avşar, *Millî Mücadelede Propaganda Faaliyetleri (1918-1923),* Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2010, s. 236.
[95] TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 1, C. 1, s. 60.
[96] Kandemir, *Cemal Paşa'nın Son Günleri,* s. 37.

casuslar İslam dinini bilen ve insan psikolojisinden anlayan kişiler olup bu özelliklerini halk üzerinde de kullanabilen kişilerdi. Bu servis elemanlarından biri olan, Binbaşı E.W.C. Noel'in, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde bölücülük propagandası yaptığı bilinmektedir[97].

İngilizler casusluk ve bölücülük faaliyetleri yanı sıra, İstanbul'da bulunan bir takım "Fırka" ve "Cemiyet"leri de elde etmeye çalışmışlar ve başarılı da olmuşlardır. Söz konusu siyasal oluşumların başında "Hürriyet ve İtilaf Fırkası" gelmektedir. Bir diğer kuruluş ise "İngiliz Muhipler Cemiyeti"dir. Bu cemiyet, "Karakol Cemiyeti"ne sızmayı başararak elde ettiği belgelerle birçok adamını Anadolu'ya sevk etmiştir. Hatta daha önce bahsedildiği üzere İngilizlerin, Ankara'da yakalanıp idam edilen, meşhur Hintli Casusu Mustafa Sagir da "İngiliz Muhipler Cemiyeti"nin kendisine sağladığı belgelerle Anadolu'ya geçmiştir. İngilizlerin kullanmış olduğu bir başka kuruluş ise, "Teali-i İslamiye Cemiyeti"dir. Anadolu'daki önemli kişilere suikast düzenlemek için İngilizler tarafından kurdurulan gizli gruplar arasında "Kuvâ-yı İnzibatiye" ve "Askeri Nigehban" gibi örgütleri saymak mümkündür. Nitekim 12 Ocak 1921'de Ankara'ya gelen bir istihbaratta; İngilizlerin teşvik ve yardımları ile merkezi İstanbul'da ve şubeleri Yunan işgali altındaki bölgelerde olmak üzere iki gizli grubun oluşturulduğu bildirilmektedir.

İngiltere dışında Bolşevik Rusya da Millî Mücadele'nin ilk günlerinden itibaren, İstanbul'a temsilciler göndererek, Ankara'yı zor durumda bırakmaya çalışmış ve "Marxist" bir Anadolu ihtilali gerçekleştirmek istemiştir. Bu maksatla Mustafa Suphi liderliğinde "Bolşevik" harekâtı başlatarak İstanbul ve Anadolu'da birbirinden habersiz bolşevik fırkaları oluşturmaya çalışmıştır. Ayrıca Kuvâ-yi Milliye subayları arasında da propaganda yaparak taraftarlar kazanmak istemiştir. Rusların bu maksatla Anadolu'da oluşturduğu "Bolşevik" gruplarından biri, "Ankara Komünist Fırkası"dır. Bu fırka mensupları İstanbul'dan Anadolu'ya geçecek subayları belirleyerek, bunlar arasında Bolşeviklik anlayışını yaymaya çalışmışlardır. Ancak Ankara Komünist Fırkası'nın TBMM tarafından tanınmayarak, aksine bu fırkanın kimlerden oluştuğu hakkında bilgi toplanması için emir verildiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla Bolşevik Rusya, Ankara'yı

[97] Mesut Aydın, "Millî Mücadele Döneminde Anadolu'da Giriş ve Çıkışları Kontrol Altında Tutan Kuruluşlar", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, S. 5, s. 35.

devre dışı bırakmaya çalışmış ve bu amaçla eski ittihatçılar tarafından kurulan Karakol Cemiyeti'yle görüşmelerde bulunmuştur[98].

İngiltere ve Bolşevik Rusya Anadolu'da başlayan Millî Mücadele karşıtı faaliyetlerini sürdürürken aynı ittifak içerisinde yer alan Fransa için aynı durum söz konusu olmamıştır. Nitekim İngiltere'nin izlemekte olduğu Doğu politikası Fransa'yı tedirgin etmiş ve Fransa'nın İngiltere karşıtı bir tutum sergilemesine sebebiyet vermiştir. Dolayısıyla Fransa'nın İngiltere karşısında yer alması, Anadolu Hareketi'nin lehine olmuştur. Buradan hareketle devletlerin bulundukları dönem ve koşullarda kendi menfaatleri doğrultusunda hareket ettiklerini söyleyebiliriz.

Millî Mücadale hareketinin mimarı Mustafa Kemal Paşa, Nutuk adlı eserinde halkın mücadele azmini kırmaya çalışan mihrakları sert bir şekilde eleştirir: "*Alçaklar, caniler! Düşmanlarla millete karşı haince tertiplere girişiyorsunuz. Aklınızı başınıza toplayın. Galip Bey ve yardakçıları gibi akılsızların verdikleri ahmakçasına ve asılsız sözlere kapılarak ve Mister Nowil gibi milletimiz ve vatanımız için zararlı olan yabancılara vicdanınızı satarak yaptığınız alçaklıkların milletçe sorulacak hesabını göz önünde bulundurunuz*" [99]. Bu sözleriyle Mustafa Kemal'in İstanbul Hükümeti ve yabancı destekli casusluk ve bozgunculuk faaliyetlerine tepki gösterdiği anlaşılmaktadır.

[98] Ekinci, "Kurtuluş Savaşında İstanbul ve Anadolu'daki Türk ve Düşman Gizli Faaliyetleri" , s. 178-179.
[99] *Nutuk*, C. 1, s. 131.

2. BÖLÜM: FELAH GRUBU'NUN KURULUŞU VE TEŞKİLATI

2.1. Felah Grubu'nun İlk Oluşumu ve İsim Değişiklikleri

Millî Mücadele döneminde Anadolu hareketine yardım amacıyla kurulan gizli gruplardan birisi de Felah Grubu'dur. Felah Grubu'nun en büyük özelliği, Anadolu'ya subay, silah, cephane, malzeme göndermek ve istihbarat faaliyetlerinde bulunmak amacıyla, Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Riyâseti'ne bağlı olarak Ankara'nın onayı alınarak kurulmuş ilk gizli grup olmasıdır. Bu yönüyle grubun, Mondros Mütarekesi sonrasında işgallerin artarak devam etmesi, İstanbul'un işgali ve Sevr Antlaşması'nın İstanbul Hükümeti'ne zorla kabul ettirilmesi karşısında Ankara hükümetinin desteğiyle ortaya çıkan bir hareket olduğu da söylenebilir[100].

Felah Grubu'nun ilk oluşumu, grubun kurucularından olan, Erkân-ı Harbiye Yüzbaşısı Seyfettin (Akkoç) Bey'in ifadeleriyle şu şekilde gerçekleşmiştir:

"1920 senesinde, İstanbul Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye İstihbarat Şubesinde çalışıyordum. Bu tarihte Erkân-ı Harp Yüzbaşısı Neşet burada Harp Tarihi Şubesinde, Erkân-ı Harp Yüzbaşısı Şakir Muzaffer de Birinci Şube'ye memur edilmişlerdi. Her üçümüz Harp Akademisi'nde arkadaş idik. Ve birbirimize tamamen itimat ediyorduk. Aramızda verdiğimiz karar üzerine, Yüzbaşı Neşet Bey 17 Haziran 1336 (17 Haziran 1920) tarihinde Ankara'ya gitti. Bu arkadaş Umûmi harpte Çanakkale'de Mustafa Kemal Paşa'nın Erkân-ı Harbiyesi'nde çalıştığı için, kendilerini yakinen tanıyorlardı. Ziyaretlerinde, Mustafa Kemal Paşa kendisine şimdilik Ankara'ya gelmesine lüzûm olmadığını, itimâda şâyân arkadaşlarıyla bir teşkîlât yaparak Anadolu'nun millî maksatlarına hizmet edilmesinin daha mercu bulunduğu ve binâenaleyh hemen İstanbul'a avdet ile işe başlanmasını emretmiş ve bunun üzerine Yüzbaşı Neşet Bey, o zaman Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Reîsi olan İsmet Paşa'yı da ziyâret eylemiş, o da kendisine, "İstanbul'a dön, teşkîlâtınızı yapınız" emrini vermiş. Bu emir üzerine, Yüzbaşı Neşet Bey 28 Haziran 1336 (28 Haziran 1920)'da İstanbul'a geldi. Bize bu meseleyi açtı. Biz de esâsen Millî Mücâdele'ye hizmet etmeye teşne idik. Derakab, üç Erkân-ı Harp Yüzbaşısı anlaştık. Ertesi günü akşâmı, Beylerbeyi'nde Haşim Paşa Köşkleri denilen binalardan, Neşet Bey'in kiracısı bulunduğu bir evde toplandık. Sabaha kadar çalışıp

[100] Avşar, *Millî Mücadelede Propaganda Faaliyetleri (1918-1923)*, s. 172.

esasları kararlaştırdık. Buna dâir ilk raporu ben yazdım. Ankara'ya Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye'ye gönderdik. Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye raporumuzu ve tekliflerimizi kabul ederek, işe başlamamızı emretti. Bu sûrette grubumuz 24 Ağustos 1336 (24 Ağustos 1920) tarihinde teşekkül etmiş oldu"[101].

Seyfi Bey'in ifadelerinden hareketle grubun Mustafa Kemal Paşa'dan aldığı emir doğrultusunda Yüzbaşı Neşet Bey öncülüğünde, Neşet Bey'in Beylerbeyi'nde bulunan evinde Şakir Muzaffer Bey, Neşet Bey ve Seyfettin Bey tarafından İstanbul'da 24 Ağustos 1920 tarihinde kurularak faaliyetlerine başladığı anlaşılmaktadır. Şüphesiz, bu durumda Mustafa Kemal Paşa'nın Çanakkale'de birlikte görev yaptığı Neşet Bey'i yakından tanımış olması ve onu güvenilir bulması etkili olmuştur.

Her grupta olduğu gibi Felah Grubu da kuruluşunu tamamladıktan sonra faaliyetlerini plan ve program dâhilinde yürütebilmek için, merkez olarak Eminönü Balıkpazarı'na dönen köşede Hüseyin Hüsnü Eczanesi'nin tavan arasını belirlemiştir. Merkezin dışında Mühendis İhsan'ın Selimiye'deki evi ve Neşet Bey'in Beylerbeyi'ndeki Hazım Paşa yalısı da faaliyetlerin yürütüldüğü diğer yerlerdir[102]. Üyeler sürekli merkezde bir araya gelmemiş zaman zaman grup üyelerinin evlerinde faaliyetlerini devam ettirmişlerdir. Bunun grubun ifşa olmaması için tedbir amacıyla yapıldığını söyleyebiliriz. Yine bu gaye ile grubun sürekli isim değişikliğine gittiğini de söyleyebiliriz. Nitekim çalışmalarına 'Molteke' adıyla başlayan grup, daha sonra sırasıyla Hamza, Mücahit, Muharip ve en son olarak Felah Grubu ismini almıştır[103]. Hiç şüphesiz binlerce kişiyi ve İstanbul'da bulunan depolardaki mühimmatı Anadolu'ya sevk etmeye çalışan bu grubun temkinli hareket etmesi kadar doğal ve önemli bir husus yoktur.

2.1.1. Hamza Grubu

Daha önce de bahsedildiği üzere Ankara destekli olarak kurulan Hamza Grubu[104], Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Reisi İsmet Bey'in Erkân-ı Harbiye Yüzbaşısı Neşet Bey'e gönderdiği, " *Riyâsetiniz altında Anadolu'ya eşhâs ve malzeme göndermek ve istihbârât yapmak üzere İstanbul'da mahrem bir teşkilâtın kurulması lüzumu görülmüştür.*

---

[101] Uğur Cenk Deniz İmamoğlu, *Bir Asker ve Bir Hatırat: Eyüp Durukan ve Millî Mücadele,* Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2014, s. 87-88.
[102] Tevetoğlu, "Hamza Grubu", s. 458.
[103] Ertürk, *İki Devrin Perde Arkası,* s. 503-504; Fethi Tevetoğlu, Güneş Grubu, *Türk Ansiklopedisi,* C. XVIII, Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1970, s. 191.
[104] Erdal Şimşek, *Türkiye'de İstihbaratçılık ve MİT,* Kumsaati Yayınları, İstanbul, 2004, s. 85.

Muktezasının ifasını rica ederim". şifresi üzerine grup, 20 Eylül 1920 tarihinde resmen kurulmuştur[105].

Eyüp Bey'in hatıratında yazdıklarına göre, grup kurulduktan sonra gruba ait bir mühür gerekli olunca İstanbul'daki işgalcilerin dikkatlerini çekmeyecek bir isim düşünülmüş ve grup üyelerinden olan Erkân-ı Harbiye Yüzbaşısı Seyfettin (Akkoç) Bey'in teklifiyle gruba Hamza ismi verilmiştir[106]. Aydın ise, ilgili çalışmasında grubun isminin, Hz. Hamza'nın kuvveti ve cesaretinden ilham alınarak seçildiğini düşünmektedir.

Hamza Grubu'nun kurucusu Erkân-ı Harbiye Yüzbaşısı Neşet Bey'in bu teşkilâtı kurmadan önce "Molteke" isimli gizli bir teşkilat kurarak faaliyetlerde bulunduğu bilinmektedir. Dolayısıyla Molteke olarak teşkilatlanan Hamza Grubu'nun kurucuları arasında da Neşet Bey, Şakir Muzaffer Bey ve Eyüp Bey'lerin yer aldığı anlaşılmaktadır. Bu isimler, Hamza Grubu'nun çekirdek kadrosunu oluşturmuşlardır. Grup, kendisine merkez olarak, Molteke Grubu'nun da merkez olarak belirlediği, Eminönü'ndeki Hüseyin Hüsnü Eczanesi'nin tavan arasını seçmiş, burada her gün öğleden önce 9-12 saatleri arasında faaliyetlerini yürütmüştür[107].

Tablo 1
Hamza Grubu'nun ilk teşkilat yapısı

Şube	Şube Müdürü	Kod adı	Görevi
I.Şube	Yüzbaşı Seyfettin Bey	Yıldız	İstihbarat, matbûat ve propaganda
II.Şube	Yüzbaşı Neşet Bey	Ay	Subay, kurye temin ve sevkiyatı
III.Şube	Yüzbaşı Şakir Muzaffer Bey	Güneş	Mühimmat, sanatkâr, usta temin ve sevkiyatı

Kaynak: Hüsnü Himmetoğlu, *Kurtuluş Savaşı'nda İstanbul ve Yardımları*, C.1, s. 176.

Hamza Grubu başlangıçta üç şube şeklinde teşkilatlanmıştır. Her şubesinin ayrı bir müdürü, farklı görev ve sorumlularının olduğu açıktır. Ayrıca görev ve sorumluluğunun son derece farkında olan şube müdürleri kimliklerini gizlemek adına kod adı da kullanmışlardır. Bu şekilde bir teşkilatlanma içerisinde bulunması Hamza Grubu'nun

[105] Fethi Tevetoğlu, "Hamza Grubu", *Türk Ansiklopedisi*, C. XVIII, Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1970, s. 458.
[106] İmamoğlu, *Bir Asker ve Bir Hatırat: Eyüp Durukan ve Millî Mücadele*, s. 89.
[107] Mesut Aydın, "Hamza Grubu", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 1988, C. 2, s. 371-372.

planlı ve sistemli bir çalışma güttüğünü göstermektedir. Ancak dar bir kadro ile Ankara'nın ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kalacağının farkında olan grup, kadrosunu genişleterek daha etkin olacağını düşünmüş olmalı ki teşkilat yapısını genişletme yoluna gitmiştir.

Tablo 2
Hamza Grubu'nun yeni teşkilat yapısı

Şube	Şube Müdürü	Kod adı	Görevi
I. Şube	Yüzbaşı Seyfettin Bey	Yıldız	İstihbarat, matbûat ve propaganda, muhbir istihdamı, harita temini
II. Şube	Yüzbaşı Hilmi Bey	-	Telgraf, telsiz, muharebe malzemeleri temini
III. Şube	Yüzbaşı Neşet Bey	Ay	Personel işleri, subay temini ve sevki, posta işlemleri, casusların takibi
IV. Şube	Yüzbaşı Ekrem Bey	Güneş	Mühimmat ve harp malzemeleri temini
V. Şube	Yüzbaşı Sabit Bey	Işık Hadi	Levazım işleri, subay işlemleri, hesap işlemleri, askerî eşya temini

Kaynak: Mesut Aydın, *Millî Mücadele Dönemi'nde TBMM Hükümeti Tarafından İstanbul'da Kurulan Gizli Gruplar ve Faaliyetleri*, s. 57.

Yeni teşkilat yapılanmasında, şube sayısında artış olmuş ve şube müdürleri ilk teşkilat yapısında olduğu gibi yüzbaşı rütbesine mensup askerlerden seçilmiştir. Başlangıçta teşkilat içerisinde görev alan Yüzbaşı Şakir Muzaffer Bey'in artık görev almadığı dikkat çekmektedir. Şube müdürleri kod adı kullanarak kendilerini gizlemeye devam etmişlerdir. Ayrıca şubeler arasındaki görev dağılımında değişikliğe gidildiği görülmektedir.

Şubeler arası görev dağılımına baktığımızda Hamza Grubu, Ankara'dan gelen emirler doğrultusunda İstanbul'daki durumu Ankara'ya bildirmiş, harita temini ve matbuat faaliyetlerinin yanı sıra İstanbul halkına Anadolu'daki Millî Mücadele lehinde propaganda faaliyetlerini yürütmüştür. Bu bağlamda, işgal kuvvetleri ve Millî Mücadele muhalifi kesimlerin karşı propagandalarının halk üzerindeki olumsuz etkisini ortadan kaldırmaya gayret göstermiştir. Telgraf, telsiz ve muharebe malzemelerinin Anadolu'ya sevki vazifesini de üstlenmiştir. Anadolu'ya sevk edilecek olan subayların belgelerini temin ederek sevk işlemlerini yerine getirmişlerdir.

Millî Mücadele hareketi ile sürekli irtibat halinde olduğu anlaşılan Hamza Grubu mensupları, haberleşme ağından kaynaklanacak bir sıkıntıya sebebiyet vermemek için

Ankara ya da sahil kesimlerinden gönderilen istihbarat subaylarıyla doğrudan görüşmemişlerdir. İlgili kuryeleri verdikleri adreslere yönlendirerek buralarda irtibata geçmişlerdir. Söz konusu adresler ise sürekli olarak değiştirilmiştir. Grup tarafından kendilerine gösterilen adrese gelen kuryeler hangi konuda, ne zaman ve nerede görüşmek istediklerini bir pusulayla eczanedeki Ali Bey'e bırakır ve daha sonra eczaneye gelen grup mensubu kişi, bu pusulayı inceleyerek görüşme yerine geçerdi. Görüşme mahallinde kuryeler, üçler, gümrük, galata gibi belirlenen parolaları söylemediğinde görüşme gerçekleşmezdi[108]. Grubun bu şekilde bir haberleşme sistemini gerçekleştirerek temkinli davrandığını söyleyebiliriz.

Kısaca ifade etemek gerekirse, Hamza Grubu faaliyette kaldığı dönemde, İstanbul'daki bazı zararlı dernek üyelerinin künyelerini Ankara'ya göndermiş, muhbirlerini Bursa, İzmir ve Manisa'ya kadar sokarak, Yunan ordusunun harekâtı ile ilgili Ankara'yı bilgilendirmiştir[109].

2.1.2. Mücâhid Grubu

Hamza Grubu üyelerinden Şakir Muzaffer Bey'in saraya ve İngilizlere bilgi verdiğinden şüphelenilmesi ve gruba ait şifre anahtarının İngilizler tarafından ele geçirilmesi üzerine, 15 Aralık 1920'de isim değişikliğine gidilerek grup, "Mücâhid" ismini almıştır. Grubun isim değişikliğine gitmesinde etkili olan diğer bir olay ise, Ankara'dan gelmesi beklenen ve içerisinde gruba yardımda bulanacak birçok kişinin ismi ile Ankara'nın gruba gönderdiği emirlerin yer aldığı çantanın yirmi günden fazla bir zaman geçmesine rağmen, gruba ulaşmamış olmasıdır. Mücâhid Grubu da Hamza Grubu'nun devamı niteliğinde istihbarat, sevkiyat ve propaganda faaliyetlerinde bulunarak 23 Şubat 1921 tarihine kadar faaliyetlerini sürdürmüş ve bundan sonra "Muhârib" ismiyle faaliyetlerini sürdürmüştür[110]. Grup, Millî Mücadele döneminde etkin görevler yerine getirirken İstanbul'da bulunan işgal kuvvetleri istihbaratına takıldıklarından dolayı sık sık isim değiştirmek zorunda kalmışlardır.

---

[108] Aydın, "Hamza Grubu", s. 381.
[109] Yurtsever, *Millî Mücadele Dönemi İstihbarat Faaliyetleri...*, s. 59.
[110] İlter, *Millî İstihbarat Teşkilâtı Tarihçesi*, s.14; Himmetoğlu, *Kurtuluş Savaşında İstanbul ve Yardımları*, s. 169.

2.1.3. Muharib Grubu

Mücahid Grubu'nun devamı niteliğinde 23 Şubat 1921 tarihinde faaliyetlerine başlayan Muharib Grubu'na bu süreçte başka bir grup, İmâlât-ı Harbiye Grubu'nun, dâhil olduğu anlaşılmaktadır. Bu duruma Muharib Grubu'nun İstanbul-Ankara arasında bir telgraf hattının olması, İmâlât-ı Harbiye Grubu'nun ise, savaş malzeme fabrikaları, ambar ve depoları, Harbiye Dairesi'ne bağlı mühimmât ve malzeme depoları ve levâzım dairesine bağlı mensûcât ve Beykoz kundura fabrikası, ayrıca fabrika makineleri ile birlikte çalışabilecek elemanlarının da bulunması etkili olmuştur[111]. Bu iki grubun birleşmesi Millî Mücadele'ye yapılan yardımlar noktasında oldukça etkili olmuştur.

Türk ordusu Millî Mücadele döneminde işgalci güçlere karşı askeri mücadelesini sürdürürken bir yandan silah, cephane ve mühimmat ihtiyacı, bir yandan da su ihtiyacı duymuştur. İşte bu nokta da Muharib Grubu tarafından artezyen kuyusu malzemesi, ordunun su ihtiyacının karşılanması için Anadolu'ya gönderilmiştir.

Tablo 3
Muharip Grubu tarafından Anadolu'ya gönderilen Artezyen kuyusu malzemeleri

Adet		Adet	
1	Mataş	2	Dişli eğe
2	Boru anahtarı	1	Çekiç
2	Helezonî burgu	1	Tırnak kalemi
2	Mataş pervanesi	1	Düz kalem
2	Matkap	2	Teneke yağdanlık
2	Keski	2	Boru kıskacı
1	Miçiko	10	Boru çubukları
1	Kordondi	2	Yedek malzeme sandığı
2	Kum çıkarmak için kova	5	Süzgeçli ve tazyikli boru
2	Sübablı matkap	5	Mukavves silindir
3	Zincir kilit	5	Tulumba musluğu borusu
6	Toprak burgusu	5	Musluksuz tulumba borusu
1	Yuvarlak demir anahtar	10	Burgu çıkaran
1	Demir makara	20	Çevirme demir sapları
3	Kordondi anahtarı	5	Başlık
2	Boru çekeceği	5	Zincir halka
10	Muhtelif rabtiye somunu	5	Rabt kaması
2	Kordondili anahtar	1	Artezyen kuyusu vinç makarası
1	Demir çubuk anahtarı	2	Vidalı çubuk

[111] İmamoğlu, *Bir Asker ve Bir Hatırat: Eyüp Durukan ve Millî Mücadele*, s. 152.

Tablo 3'ün Devamı

2	Dahilî pistonlu keski avaresi	3	Sehpa ayağı
2	Kordondili boru çıkaracağı	5	Telsiz turnike borusu
1	Tulumba hava deposu	20	Borulu turnike mili
3	Oturtma madeni kuyu tulumbası	15	Gaz borusu
1	Vinç kolu	14+2=16	Artezyen kuyu borusu
1	Vinç	1 kangal 2,5 metrelik	Tel halat
1	Vinç anahtarı	5	Mil
2	Pervane kolu	5	İnce kuyucu takımına ait boru
2	Deve boynu	5	Helezoni kuyucu burgusu
2	Sivri uçlu demir manivela	200	Portatif kürek
1	Pim	2	Dişli yatak
1	Maşa	2	Madeni kuyucu eli
1	Kılağuz	2	Kısa saplı adi kazma
1	Etrafi saçlı anahtar	150+10=160	Çeşitli köşebent demiri
1	Ufak boru anahtarı	43	Saplı yeni İngiliz küreği
1	İngiliz anahtarı	50	Çıralı hatıl
1	Kerpeten	8 uzun + 15 kısa Toplam 23	Merdiven basamağı döşeme tahtası

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1482, G: 2.

Muharip Grubu'nun, Anadolu'nun silah, cephane ve mühimmat ihtiyacını karşılamakla birlikte, artezyen kuyusu açarak ordunun su ihtiyacını karşılamak için gerekli her türlü malzemeyi gönderdiği görülmektedir.

Artezyen kuyusu malzemeleri dışında Anadolu'ya Karamürsel yoluyla pek çok mühimmat sevk edilmiştir. Nitekim 1921 Mayıs-Temmuz aylarında pek çok mühimmatın sevkine ilişkin yazışmalar bu bilgiyi teyit etmektedir.

Tablo 4
Muharip Grubu tarafından Mayıs-Temmuz 1921 tarihleri arasında Anadolu'ya gönderilen malzemeler

Tarih	Miktar	Malzeme
15 Mayıs	-	Kudretli cebel mermisi
		Makineli tüfek şeridi
		Dolum makineleri
		Sahra kablosu (96 km)
16 Mayıs	247 adet	Makineli tüfek şeridi ve imha makinesi
17 Mayıs	400 sandık	Rus piyade cephanesi
	250 sandık	Kudretli cebel mermisi

Tablo 4'ün Devamı

17 Mayıs	10 sandık	Kapsül
	502 sandık	Osmanlı mavzer cephanesi
	70 sandık	Sivri Alman mermisi
	8 sandık	Mavzer tabanca fişeği
	10 sandık	Şınayder fişeği
	500 sandık	Saplı Alman bombası
	9 adet	Süngülü şınayder fişeği
	180 adet	Osmanlı mavzer kasaturası
19 Mayıs	250 adet	Kudretli cebel mermisi
	207 adet	Osmanlı Alman fişeği
	336 adet	Osmanlı Alman fişeği
	400 adet	Rus fişeği
	360 adet	Saplı bomba
	1 adet	Bomba tıpası
	8 adet	Süngülü kapaklı tüfek
	432 adet	Kasatura
23 Mayıs	362 sandık	Kudretli cebel mermisi
	20 sandık	Fişek kapsülü
	14 sandık	Santral, telefon, kuru pil, sahra kablosu (180 km)
28 Mayıs	500 sandık	3000 cebel mermisi
31 Mayıs	399 sandık	Sahra mermisi
6-7 Haziran	400 sepet	1200 atım 7.5'luk seri sahra mermisi
11 Haziran	400 sandık	Sahra mermisi
7 Temmuz	106 sandık	7.7'lik mermi
	250 sandık	Kudretli cebel mermisi
	14 sandık	Uçak bombası
	4 sandık	Kapsül
8 Temmuz	-	Topçu cephanesi
	-	Cebel cephanesi
	-	Uçak bombası
	4 adet	Hafif makineli tüfek
9 Temmuz	-	Telefon, telgraf alet edevatı
	20 adet	Alman mavzeri
	5 adet	Avusturya martini
	13 adet	Kasatura
	3 sandık	Hafif makineli tüfek malzemesi
	106 sandık	Cebel mermisi
	250 sandık	Kudretli cebel mermisi
	17 sandık	Uçak bombası
	4 sandık	Tıpa

Tablo 4'ün Devamı

13 Temmuz	501 sandık	Sivri Osmanlı mavzeri mermisi
	600 sandık	Beyaz Osmanlı mavzeri mermisi

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1482, G: 1.

Muharip Grubu tarafından Anadolu'ya çeşitli miktarda mermi, fişek, bomba, kasatura, kablo, pil gibi cephane malzemeleri gönderilmiştir. Bu malzemelerin Anadolu'ya Kütahya-Eskişehir Savaşları'nda kullanılmak üzere gönderildiğini söyleyebiliriz. Bu savaşlarda Yunanlılar karşısında çok zor duruma düşen Türk ordusuna bu malzeme ve mühimmatın ne kadar gerekli olduğu açıkça görülmektedir.

Ayrıca İngilizler tarafından denize dökülerek imha edilmesi kararlaştırılan el bombalarından yaklaşık on beş bin kadarının da Muharib Grubu tarafından kurtarıldığı belirtilmektedir. Bunlardan yaklaşık üç yüz sandık el bombası bir motor ile Karamürsel'e gönderilmiş ve bu bombaların Ankara Erkân-ı Harbiye Riyâseti'ne ulaştırılması istenmiştir. Ancak aynı motorun Karamürsel'den dönüşü esnasında boş olduğu halde Darıca önlerinde Yunanlılar tarafından durdurulması[112] hiç şüphesiz bombaların nakline engel bir durum teşkil etmese de Muharib Grubu'nun faaliyetlerinin ortaya çıkmasına sebebiyet vermesi noktasında tehlikeli bir durum olmuştur.

Her ne kadar da tehlikeli bir durum olsa da işgal altında bulunan İstanbul Selimiye Deposu'ndan pek çok mühimmatın yine bu dönemde Anadolu'ya sevk edildiği bilinmektedir. Söz konusu mühimmat, General Jofer, Montejello, Kornilof ve Avantif vapurlarıyla Kastamonu, Samsun, Trabzon liman şehirlerine, Ankara ve Eskişehir'e ulaştırılmıştır[113].

Tablo 5
Muharip Grubu tarafından Selimiye Deposu'ndan Anadolu'ya gönderilen malzemeler

Adet		Adet	
909	Orta kömürü	6	Pusula
543	Pil serfisi	8	Manupile
95	Pil izolatörü	8	Çift röle makinesi
6	Yirmili Alman santrali	24	Muhtelif muzâ'af muhâbere sandığı
8	Onlu Alman santrali	5	Hatt mu'âyene telefonu

[112] ATASE Arşivi, İSH, K: 1482, G: 1.
[113] ATASE Arşivi, İSH, K: 1472, G: 55.

Tablo 5'in Devamı

12	Beşli Alman santrali	5	Manyatolu saha telefonu
52	Küçük manyatolu sahra telefonu	29	Mahfaza ve kulaklıklı baş telefonu
52	Küçük manyatolu sahra telefonu mikrofonu	3	Manyato çıngırağı
328	Mikrofon zarfı	2	Altılı numaratör
179	Kuru sahra pili	86	Mikrofon kömürü
77	Büyük topçu pili	12	Sahra pil batarya sandığı
832	Tutiya çubuğu	103	Beş yüzlük sahra piyade kablosu
33	Madeni sadâ levhası	90	Sahra kablosu biner metrelik
544	Katranlı şerid	19	Çift hatlı paratoner
1	Yirmili paratoner	1	Beşli paratoner
25	Onlu paratoner	2	Vızıltı tanzîm kutusu
50	Sahra telefonu	20	Alman Mavzer tüfeği
1	1893 modeli şınayder tüfeği	1	95 modeli Avusturya tüfeği
1	1890 modeli tüfek	2	Muaddel martin tüfeği
3	Küçük şarjör (dolu)	1	Namlu
2 sandık	Alman fişeği		

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1482, G: 2.

Muharip Grubu tarafından 1921 yılı Mayıs ayı içerisinde Selimiye Deposu'ndan Anadolu'ya silah ve cephane kaçırılması ile Türk ordusu, Yunanlılar karşısında cephane ve mühimmat açısından güçlendirilmeye çalışılmış ancak Yunanlılar Afyon, Kütahya ve Eskişehir'i ele geçirerek Türk ordusunun Sakarya Nehri'nin doğusuna çekilmesine sebebiyet vermişlerdir.

Sakarya Savaşı hazırlıkları sürecinde, Muharip Grubu'ndan Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Riyâseti'ne gönderilen bir yazıda, "*İzmit'e kaçak fişek ve askeri gereç götüren motorun, 9 Ağustos 1921 tarihinde, İstanbul'a dönerken, bir İngiliz devriye motoru tarafından durdurulup arandığı, kaçak fişeklerin ve gereçlerin teslim edildiğini gösteren makbuzun İngilizlerin eline geçtiği, grup adının ve mührünün deşifre olduğu, kaptan ve mürettebatın tutuklandığı*" bildirilmiştir.

Bu olay üzerine, Ankara tarafından şifre ve mührü değiştirilen ve 31 Ağustos 1921'de son olarak "Felah" ismini alan gruba gönderilen yazıların baş tarafına (F) ve telgraflarda (F.G.) harflerinin yazılması usul olarak benimsenmiştir. Bu arada yeni mühürlerin gönderilmesine kadar geçen sürede Muharip mührünün kabul edileceği de

bildirilmiştir[114]. Bu durumda bize Felah Grubu'nun Ankara tarafından desteklendiğini göstermektedir.

2.2. Gruba "Felah" İsminin Verilmesi ve Grubun Teşkilatlanması

Millî Mücadele'deki faaliyetlerine Hamza Grubu adı altında başlayan daha sonra Mücâhid ve Muharib grupları ile devam eden 31 Ağustos 1921 tarihinde Felah ismini alan grup, faaliyetlerine Millî Mücadele sonuna kadar devam etmiş ve 4 Ekim 1923 tarihinde sona ermiştir[115].

Felah Grubu'nun mührünün Osmanlı Türkçesi ile "Felah İstanbul 1337" şeklinde olduğu anlaşılmaktadır[116]. İstanbul grubun kurulduğu yer, 1337 ise kuruluş tarihi olduğundan dolayı mühürde yer almıştır.

Felah Grubu tarafından Müdâfaa-i Milliye Vekâleti'ne gönderilen 6 Aralık 1921 tarihli bir yazıda üzerlerinin kırmızı mumla mühürlenen gizli evrakın veya paketlerin yazıda yer alan mühürle mühürlenmesi noktasında uyarıldığı görülmektedir. Bu gibi evrâk veya paketlerin mühürlerinde dikkatli olunması istenerek bu işi yapanların özellikle uyarılması istenmektedir[117].

İşgal altında bulunan İstanbul'da Anadolu hareketine yardım amacıyla kurulan grupların faaliyetlerini gizlilik içerisinde sürdürmesi son derece önemlidir. Özellikle Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Riyaseti, gruba gönderilecek yazıların başına, yazının gruba ait olduğunu belirtmek için "F" harfni, doğrudan telgraf haberleşmesinde ise "F.G." ifadelerini kullanmıştır[118]. Ancak Sağlık Dairesi Başkanlığı'na gönderilen bir yazıda İstanbul'da Felah Grubu'nun her hususta gizli tutulması ve Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Riyâseti ile Müdâfaa-i Milliye Vekâleti'nin kesin emirleri gereği grup isimlerinin yalnız baş harfleriyle yazılması gerektiği halde Sağlık Dairesi'nin gönderdiği yazılarda buna uyulmayarak zarfın üzerine "grubuna âiddir" ibâresiyle açık olarak pek çok yazı

---

[114] Yurtsever, *Millî Mücadele Dönemi İstihbarat Faaliyetleri...*, s. 61.
[115] Aydın, *Millî Mücadele Dönemi'nde TBMM Hükümeti Tarafından İstanbul'da Kurulan Gizli Gruplar ve Faaliyetleri*, s. 52.
[116] Bkz. Ek.3.
[117] ATASE Arşivi, İSH, K: 1547, G: 18.
[118] ATASE Arşivi, İSH, K: 1308, G: 47.

gönderildiği bildirilmektedir[119]. Dolayısıyla bu hususta gizliliğe dikkat edilmesi özellikle istenmektedir.

Felah Grubu kurulduğu tarihten itibaren faaliyetlerini gizlilik içerisinde yürütmesine rağmen ilerleyen süreçte İstanbul Hükümeti'nin takibine takılmıştır. Nitekim İstanbul Hükümeti tarafından kayıt altına alınan 10 Haziran 1922 tarihli bir raporda, grubun Üsküdar'da çarşı boyunda Doktor Cafer Tayyar Bey'in muâyenehânesi karşısında bulunan Kahveci Aziz'in kahvehanesinde toplandıkları ve propaganda faaliyetinde bulundukları rapor edilmiştir. Yine Cuma gecesi Paşalimanı'ndaki evde toplandıkları ve toplanan kişilerin isimlerinin ise polislikten çıkarılan İhsan, davâ vekîli ve Muhtar Şevket, İmam Talat olduğu belirtilmiştir. Ayrıca Paşalimanı'ndaki bu toplantıların genellikle akşam ile yatsı arasında gerçekleştiği bildirilmektedir[120]. Bu durum bize grubun her ne kadar gizliliğe dikkat etse de İstanbul Hükümeti tarafından sıkı bir şekilde takip edildiğini göstermektedir.

İstanbul Hükümeti tarafından kaydedilen başka bir raporda ise, cemiyetin mahrem isminin "Felâh" olduğu rivâyet edilmiş ve bir gün Muhtar Şevket Bey'in kahvehane de söz arasında cemiyetin kontrol edilmeye müsâit olduğundan bahsettiği, bunun üzerine İmam Tevfik Efendi de: "*Bizi takîp ediyorlar ama bizim de onların peşinde üç yüz Ermeni adamımız var*" dediği yer almıştır[121]. Bazı grup üyelerinin bu şekilde kahvehanelerde açıkça konuşarak tedbirsiz davranışları İstanbul Hükümeti istihbaratının dikkatinden kaçmamıştır.

Bu durumu destekleyen bir diğer kayıtta ise, Üsküdar'da Paşalimanı'nda değirmen arkasında İcadiye Caddesi'nde Emekli Binbaşı Mehmed Ali Bey'in evindeki toplantı hakkında bilgi verildiği anlaşılmaktadır. Söz konusu haneye Doğancılar İmamı Tevfik, polislikten çıkarılan Hikmet, davâ vekîllerinden Şevket, İmâm Talat ve daha pek çok Hürriyet ve İtilâf Fırkası'na mensûp kişilerin de gittiği belirtilmiştir[122]. Buradan Felah Grubu üyelerinin sürekli farklı mekânlarda bir araya geldiğini, ayrıca Hürriyet ve İtilâf Fırkası üyesi bazı kişilerinde grup içerisinde yer aldığını anlamaktayız.

---

[119] ATASE Arşivi, İSH, K: 1478, G: 18.
[120] Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü (TİTE) Arşivi, K: 65, G: 99, B: 2001.
[121] TİTE Arşivi, K: 65, G: 99, B: 1001; TİTE Arşivi, K: 65, G: 99, B: 3001.
[122] TİTE Arşivi, K: 65, G: 99, B: 9001.

Felah Grubu gizlilik içerisinde faaliyetlerini sürdürürken, Müdâfaa-i Milliye Vekâleti tarafından grubun İstanbul'daki teşkilat ve faaliyetlerine karışılmadığını ve hiçbir daireden tek bir şahsın dahi gönderilmediğini söyleyebiliriz. Nitekim 30 Kasım 1921'de Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Reîsi Birinci Ferîk (Orgeneral) Fevzi Paşa, Müdâfaa-i Milliye Vekâleti'ne gönderdiği yazıda İstanbul'daki Felah Grubu'nun sınırlı sayıda üyeleri olmasına karşın her türlü vazifeyi yerine getirebilecek kadar ustaca ve aktif bir şekilde çalışmış olduğundan dolayı Müdâfaa-i Milliye Vekâleti dairelerinden ayrıca bir görevlendirmeye ihtiyaç olmadığını belirtmektedir. İngilizlerin bu teşkilata kesinlikle nüfuz edemediğini, İngilizlerin hâlâ İstanbul'daki bu teşkilatın büyük rütbeli subaylar tarafından idare edildiğini düşündüğünü ifade etmektedir. Paşa'ya göre ufak bir dikkatsizlik grubun İngilizler tarafından keşfedilmesine sebep olabileceğinden İngiliz takibini kontrol altında tutmak için ayrıca bir görevlendirme yapılmamasını ve grupla başlı başına haberleşmelerine müsaade edilmemesini istemektedir[123]. Felah Grubu'nun İstanbul'un işgal güçleri tarafından sıkı denetim altında bulunmasına rağmen gizlilik içerisinde görevine devam etmesi Ankara Hükümeti tarafından serbest kılınmasını sağlamıştır.

2.3. Felah Grubu'nun Teşkilat Yapısı ve Kadrosu

Felah Grubu, Millî Mücadele döneminde her biri ayrı görevlerle meşgul olmak üzere beş şubeden oluşmaktadır:

1. Şube; İstihbarat şubesi olup istihbarat, propaganda ve bunlarla ilgili vazifeleri yapmak üzere teşkilatlanmıştır. Şube müdürü Erkân-ı Harb Yüzbaşısı Seyfettin Bey (kod adı Yıldız), şube memuru ise Topçu Mülazım-ı evvel Rıdvan Bey'dir.

2. Şube; Kıtaât-ı Fenniye şubesi olup telgraf, telsiz ve diğer muharebe malzemesinin Anadolu'ya gönderilmesi ile görevlidir. Şube müdürü Telgraf Yüzbaşısı Hilmi Bey'dir. Hilmi Bey, Ankara'nın emri ile İstanbul'da kalması mahzurlu görülerek Anadolu'ya çağrılmış ve orada istihdam edilmiştir.

3. Şube; Muâmelât-ı Zatiye Şubesi olup personel işleri, subayların tedarik ve sevki, posta işlemleri, Anadolu'ya gönderilecek tüm aleyhtar memurlar ile casusların hakkında bilgi

[123] ATASE Arşivi, İSH, K: 1539, G: 56.

elde edilmesinden sorumludur. Şube müdürü Erkân-ı Harb Yüzbaşısı Neşet Bey (kod adı Ay), şube memuru ise Topçu Yüzbaşısı Rasim Bey'dir.

4. Şube; Mühimmat Şubesi olup mühimmat ve harp malzemeleri tedarikinden sorumludur. Şube müdürü E. H. Yüzbaşısı Ekrem Bey (kod adı Güneş), şube memuru ise Yüzbaşı İsmail Hakkı Efendi'dir.

5. Şube; Levâzım Şubesi olup levazım işleri, subay sipariş işlemleri, askeri eşya tedariki, tüm hesap işlemlerinin tutulmasından sorumludur. Şube müdürü Yüzbaşı Sabit Bey (kod adı Işık Hadi), şube memuru ise Yüzbaşı Vasfi Efendi, Yüzbaşı Kemal Efendi ve Yüzbaşı Arif Efendi'dir[124].

Felah Grubu teşkilatına baktığımızda Hamza Grubu teşkilatının aynen devam ettiğini söyleyebiliriz. Ancak Hamza Grubu teşkilatında kurulması düşünülen Bahriye Şubesi o dönemde ilgili bahriye mensupları ile temasa geçilememesi nedeniyle açılamamış, Felah Grubu teşkilatı içerisinde oluşturularak faaliyete başlamıştır[125].

Felah Grubu faaliyetlerini Fatih ve Eminönü'nde bir, Şişli'de iki tane olan merkezlerde gerçekleştirmiştir. Ayrıca Anadolu ile irtibat bu merkezlerden kurulan muhabere düzeneğiyle sağlanmaktaydı[126].

Tablo 6
Felah Grubu'nun kadrosu

Üye	Memleket	Rütbe	Görevi
Ragıp oğlu Ekrem	Tophane	Binbaşı	İstihbarat ve Yardım Başkanlığı
Mehmet oğlu Aziz Hüdâi	İstanbul	Binbaş	Siyasi İstihbarat
Süleyman oğlu Kerim	Selanik	Yüzbaşı	Şifre Subayı
Sadık oğlu İsmail Hakkı	Edirne	Yüzbaşı	Şifre Subayı
İbrahim oğlu Kemal	-	Yüzbaşı	Askeri İstihbarat
Nezir oğlu Bedii	Kuzguncuk	Üsteğmen	Osmanlı Hükümeti Genel Kurmayı'nda istihbarat
Ahmet oğlu Fehmi	İstanbul	Yüzbaşı	Zât İşleri.
Yusuf Ziya oğlu Cevdet	Midilli	Yüzbaşı	Anadolu'ya subay sevki ve tebligâtı
Yahya oğlu Rasim	Üsküp	Yüzbaşı	Nakliye işleri
Arif oğlu Eyüp	İstanbul	Yarbay	Topçu malzemesinin Anadolu'ya nakledilmesi.

[124] Himmetoğlu, *Kurtuluş Savaşı'nda İstanbul ve Yardımları*, C. 1, s. 179-180; Demirel, *Teşkilat-ı Mahsusa'dan Günümüze Gizli Servisler*, s. 195-196.
[125] ATASE Arşivi, İSH, K: 1533, G: 2; ATASE Arşivi, İSH, K: 1534, G: 8.
[126] ATASE Arşivi, İSH, K: 1534, G: 8.

Tablo 6'nın Devamı

Hüseyin oğlu Mehmet Emin	İstanbul	Yüzbaşı	Topçu malzemesinin Anadolu'ya nakledilmesi.
Osman oğlu Ahmet Ağa	İstanbul	Üsteğmen	Sevk edilecek malzemenin saklanması
Kazım oğlu Hüseyin Hüsnü	Bakırköy	Yüzbaşı	İstihkâm ve ulaşım aracı temin edilmesi.
İbrahim oğlu Mehmet Ali	Girit	Yüzbaşı	Muharebe araçlarının temin edilerek Anadolu'ya gönderilmesi
Edip oğlu Ali Saip	İşkodra	Hesap memuru	Hizmete ve hizmetlilere ait hesap işleri
Mehmet Aziz oğlu Vasfi	İstanbul	Yüzbaşı	Levâzım işleri
Osman oğlu Seyfettin	İstanbul	Yüzbaşı	Levâzım işleri
Saim oğlu Saffet	Trabzon	Üsteğmen	Kurye subaylığı
Hüseyin oğlu Ziya	Kırşehir	Üsteğmen	Sevkiyât
Ahmet oğlu İbrahim Ethem	-	Teğmen	Sevkiyât

Kaynak: Ergun Hiçyılmaz, *Belgelerle Kurtuluş Savaşı'nda Casusluk Örgütleri*, Yüce Yayınları, İstanbul, 1981, s. 110-111.

Felah Grubu, 10 üyesi İstanbul, 1'er üyesi Edirne, Selanik, Midilli, Üsküp, Girit, İşkodra, Trabzon, Kırşehir, memleketi bilinmeyen 2 üye toplam 20 üyeden oluşmuştur. İstanbul'da kurulan bir grup olmasına rağmen nerede ise üyelerinin yarısı İstanbul dışındandır. Üyelerinin 19'u askeri rütbeye mensup, 1'i ise sivildir. Üyeler arasında görev dağılımına giderek organize bir şekilde Millî Mücadele'nin sonuna kadar varlığını sürdürmüştür.

Millî Mücadele'deki varlığını Anadolu'ya her türlü silah, mühimmat, cephane desteği ile sürdüren Felah Grubu, Harbiye Nezâreti, İşgal Merkez Kumandanlığı, İstanbul Polis Müdüriyeti ve Harîciye Nezâreti'nde de eleman istihdam etmeyi düşünmüştür[127]. Dolayısıyla, süreç içerisinde kurulan diğer guplara nazaran Felah Grubu'nun daha etkin rol oynamak istediğini söyleyebiliriz.

2.4. Felah Grubu'nun Diğer Gizli Gruplarla Karşılaştırılması

İstanbul'da teşekkül eden grupların en temel özelliği, işgalci güçlerin Anadolu'da yayılmasını ve vatan topraklarını işgalini önleyerek Anadolu'nun milli güçlerle savunulmasını desteklemektir. Felah Grubu ve Millî Mücadele'nin gerçekleştiği dönemde oluşan diğer istihbarat grupları, yürüttükleri faaliyetlerle mücadelenin başarıya ulaşmasında etkili olan kuruluşlardır. Büyük bir kısmı Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde kurulan Teşkilat-ı Mahsusa'nın devamı niteliğinde olan istihbarat

[127] Aydın, "Millî Mücadele Döneminde İstanbul'da Faaliyette Bulunan Gizli Gruplar", s. 650.

oluşumları temelde vatan işgaline karşı oluşan bir refleksle kurulmuşlardır. Ancak daha sonra bir kısmı gerek deşifre olmaları, gerekse içlerinde karşı istihbarat grupları elemanlarını barındırmaları nedeniyle kapatılmıştır.

Felah Grubu da, İstanbul'da teşekkül eden gruplar içerisinde Anadolu Hareketi tarafından desteklenen bir grup olması yönüyle ön plana çıkmaktadır. Diğer bazı grupların da zaman zaman Anadolu hareketi tarafından tanındığı bilinmekle birlikte bu grupların bazen bağımsız hareket etmeleri Anadolu hareketi tarafından sonraki süreçte tanınmamalarına neden olmuştur. Örneğin ilk başlarda Mustafa Kemal'in bilgisi dâhilinde oluşturulan Askeri Polis Teşkilatı önemli faaliyetlerde bulunmuş olmasına karşın daha sonra görev sınırlarını aşması ve gizliliğe riayet etmemesi nedeniyle kuruluşundan 8 ay sonra 1921'de kapatılmıştır[128]. Yavuz Grubu da benzer gerekçelerle grubun teşkilat yapısının ortaya çıkarılması nedeniyle kapatılmıştır[129].

Felah Grubu, kuruluş aşamasında çeşitli güvenlik gerekçeleriyle Hamza, Mücahid ve Muharip gibi isimleri kullanmış ve daha sonra bu ismi almıştır. Aynı durum daha önce kurulan Karakol Cemiyeti içinde söz konusudur. Nitekim cemiyet aynı gerekçeler ile sonradan Zabitan ve Yavuz isimlerini almıştır. Dolayısıyla isim değişiklikleri, Felah ve Yavuz gruplarında olduğu gibi grupların ifşa olmaması için gerçekleştirilen bir karşı hazırlık taktiği şeklinde ortaya çıkmıştır. Binlerce kişiyi ve İstanbul'daki mühimmatı Anadolu'ya sevk etmeye çalışan bu grupların temkinli hareket etmesi kadar doğal ve önemli bir husus da yoktur[130].

Felah Grubu, faaliyet süreci içerisinde kendinden önce İstanbul'da teşekkül eden gizli gruplarda olduğu gibi istihbarat, propaganda, asker ve mühimmat sevkiyatı görevlerini yürütmüştür. Fakat Felah ve Mim Mim Grupları, bilhassa faaliyetleri açısından farklılıklar göstermektedir. Anadolu'ya silah, cephane, malzeme kaçırma, subay gönderme, haber alma, propaganda görevlerini iki grup da yerine getirmiştir. Ancak Felah Grubu faaliyetleri, subay seçimi, gönderilmesi ve malzeme sevkiyatı; M.M. Grubu ise haber alma üzerinde yoğunlaşmıştır. Grupların hangi alanlarda nasıl çalıştığı Ankara tarafından bilindiği için hangi görevin hangi grup tarafından yapılacağı gruplara

---

[128] İlter, *Millî İstihbarat Teşkilâtı Tarihçesi*, s. 15.
[129] Yurtsever, *Millî Mücadele İstihbaratında İstanbul'da Gizli Bir Grup: "Felah"*, s. 96.
[130] Ertürk, *İki Devrin Perde Arkası*, s. 503-504; Tevetoğlu, Güneş Grubu, *Türk Ansiklopedisi*, C. XVIII, Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1970, s. 191.

bildirilmiştir[131]. Gruplar da etkin oldukları alanda faaliyetlerini gerçekleştirerek Millî Mücadele'de kendilerinden beklenilen görevleri yerine getirmişlerdir.

[131] Bülent Çukurova, *M.M. Grubu Haberalma Raporlarında Grup Faaliyetleri ve Bazı Zararlı Cemiyetler*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 1989, s. 20.

3. BÖLÜM: MİLLİ MÜCADELE'DE ANADOLU'YA YAPILAN YARDIMLARDA FELAH GRUBU'NUN ROLÜ

3.1. Felah Grubu'nun Anadolu İle İrtibata Geçişi

Felah Grubu ortaya çıktığı andan itibaren Anadolu ile güvenli bir şekilde haberleşmenin yollarını aramaya başlamıştır. Grubun ilk teşkilatı olan Hamza Grubu, gerekli makam ve merkezlerle irtibatını kuryeler aracılığıyla sağlamıştır. Kuryelerin kendileri ile direkt olarak temasa geçmelerini uygun bulmayarak, verdikleri adreslere müracaat etmelerini ve bu suretle irtibatın sağlanmasını uygun görmüşlerdir. Felah Grubu da kurye ile iletişimi tercih etmiş, Ankara ile haberleşmelerinde Başkomiser Salih ve Topçu Mülâzım-ı Evvel Salim oğlu Saffet Beyleri resmi kurye olarak görevlendirmiştir[132]. Kurye ile haberleşme işgal altında bulunan İstanbul için yavaş ancak güvenilir bir yol olmuştur.

Kuryelerin dışında Felah Grubu daha hızlı olması açısından Ankara ile telgraf yoluyla da haberleşmenin sağlanmasına da çalışmıştır. Bu amaçla İstanbul Telgraf Merkezi Müdürü İhsan (Pere) Bey ve haberleşme memurlarından Edip ve Mümtaz Beyler ile yapılan görüşmeler sonucunda İhsan Bey, büyük postanenin bodrum katında gizli bir telgraf merkezi oluşturulmuştur[133]. Gizli telgraf merkezinin kurulduğu Ankara'ya bildirilmiş, ancak bunun bir hile olma ihtimaline karşılık Ankara merkeze bir ay cevap vermemiştir. Bir ay süre içerisinde bu durum el altından incelenmiş, bunun hile olmadığının anlaşılması sonucunda resmi temaslar başlamıştır. Telgraf çavuşu olan Hacı Mümtaz Bey'in telgraf hatlarını ezbere bilmesinden yararlanılarak Ankara ile iletişimin sağlanması için hat tahsis edilmiştir. İstanbul ile Ankara arasında haberleşmenin öneminin farkında olan İngilizler, bunu engellemek için işgal öncesinde, telgraf hatları hakkında bilgi edinme girişimlerinde bulunmuşlar ve Hacı Mümtaz çavuştan hatların kesilmesini istemişlerdir. Bunun üzerine Hacı Mümtaz çavuş, tüm hatları kesmiş fakat Ankara'ya iki direkli hattı gizli olarak bırakmıştır[134].

İlerleyen süreçte postanenin bodrumunda kurulan haberleşme merkezine yapılacak baskının haber alınması üzerine, gizli haberleşme merkezi aynı gece İhsan (Pere) Bey'in evinin bodrumuna kurulmuştur. Bu durum Ankara'ya da bildirilerek yeniden parola tespit

---

[132] Yurtsever, *Millî Mücadele İstihbaratında İstanbul'da Gizli Bir Grup: "Felah"*, s. 159-160.
[133] Kürşat Alper, "Felah Grubu'nu Bir Makbuz Ele Verdi", *Yıllarboyu Tarih*, S. 6, İstanbul, 1982, s. 25.
[134] Ekrem Baydar, "Mustafa Kemal'in Gizli Teşkilatını Ben İdare Ediyordum", *Cumhuriyet Gazetesi*, 7 Ekim 1970.

edilerek haberleşme sağlanmıştır. Telgraf müdürünün evine taşıdığı makineler, günün her saatinde çalışmış, Mustafa Kemal Paşa'ya haberler ulaştırılmıştır. Telgraf Müdürü İhsan (Pere) Bey'in resmi görevi nedeniyle takip edilebileceği ve bunun neticesinde Ankara ile haberleşmenin tehlikeye düşebileceği ihtimali üzerine, gizli haberleşme merkezi, İhsan (Pere) Bey'in evinin bodrum katından Anadolu yakasında başka bir yere taşınmıştır[135]. Buradan yola çıkarak Felah Grubu'nun faaliyetlerinden İngilizlerin haberdar olduğunu ve bu durumun onları rahatsız ettiğini söyleyebiliriz.

Felah Grubu'nun Ankara ile haberleşmeyi gerçekleştirmek için telsizi kullanma yolunda bazı çalışmaları da görülmektedir. Nitekim Felah Grubu üyelerinden İhsan Aksoley, telsiz ağı kurmak için Osman Nuri Bey'le anlaştığını, Selimiye deposundan ilk kez hırsızlık yaparak telsiz alıcısı çaldığını, Çamlıca'da bir evde yaptıkları ilk girişimde İngilizlere yakalanma tehlikesi atlattıklarını, ikinci kez ise Nişantaşı'nda Raşid Bey'in verdiği bir evde girişimde bulunduğunu ancak bu girişimlerinde olumlu bir sonuç alamadığını ve üzülerek bu işten vazgeçtiğini belirtmektedir[136]. Grup, Millî Mücadele döneminde daha hızlı ve eş zamanlı iletişimi sağlamak için telsizden istifade etmeyi düşünmüş ise de başarılı olamamıştır.

3.2. Felah Grubu'nun Millî Mücadele'deki Etkinliği

Hamza Grubu teşkilatı temelinde faaliyetlerine başlayan Felah Grubu, Hamza Grubu'nun oluşturduğu üç şubeye yeni şubeler ilave ederek çalışmalarını sürdürmüştür. Bu şubeler aracılığıyla Ankara'dan gelen emirler doğrultusunda başta İstanbul'un durumuna ilişkin istihbarat faaliyetlerinin yanı sıra harita, cephane, mühimmat, subay temini, propaganda ve matbuat faaliyetlerinde bulunmuştur.

İstihbarat Şubesi (1.Şube), İngiliz casuslarının ve muhbirlerinin tuzağına düşmemeye özen göstererek Yunan Ordusu'nun asker sevki ve ordu miktarını bildiren raporlarıyla 1922 yılı sonuna kadar Millî Mücadele'yi önemli ölçüde desteklemiştir[137]. Ayrıca İngiliz yanlısı politikalar üreten Damat Ferit Paşa tarafından Anadolu'ya gönderilen ajan listesini ele geçirerek, Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Riyaseti'ne ulaştırmıştır.

---

[135] Yurtsever, *Millî Mücadele Dönemi İstihbarat Faaliyetleri...*, s. 92.
[136] İhsan Aksoley, "İstanbul'daki Millî Mücadele-4, Telsiz Faaliyetleri", *Hayat Tarih Mecmuası*, C. 1, S. 11 Aralık 1969, s.75-78.
[137] Aydın, "Millî Mücadele Döneminde İstanbul'da Faaliyette Bulunan Gizli Gruplar", s. 652.

Grup, İstanbul'da Hilâl-i Ahmer Cemiyeti Başkanı Hamit Bey aracılığı ile daha önce Fransa'da bulunmuş olan Yüzbaşı Kemal Bey'i Fransız karargâhına sokarak, haber almayı başarmıştır. Yüzbaşı Kemal'in göreve başlayışının üçüncü gününde gönderdiği raporda, Fransız karargâh komutanının, Yüzbaşı Kemal Bey'i kendi subaylarıyla tanıştırdığı, şaştırtıcı bir tesadüf sonucunda Yüzbaşı Kemal Bey ile Fransa'daki Sen-Sir askeri okulundaki sıra arkadaşının şimdi Binbaşı rütbesi ile karargâhın istihbarat şubesi müdürü olduğu bilgisini vermiştir. Kemal Bey, Fransız istihbarat subayı ile olan arkadaşlığının da yardımıyla, Yunan Ordusu konuşlanmasını gösteren bir harita ele geçirmiştir. Haritada, Yunan Ordusu'nun Batı Anadolu'daki en ileri hatlarına kadar bütün mevzileri, topçu gözetleme yerleri, tahkimat ve gelişme yönleri, büyük birliklerin yerleri ile Yunan Başkomutanlığı'na ait ihtiyat yeri işaretlenmiştir. Harita fotokopisi, hemen o gece bir kurye vasıtasıyla Ankara'ya gönderilmiş, istenilen bilginin kurye ile gönderildiği ise şifre ile belirtilmiştir[138]. Dolayısıyla Fransız karargâhına sokulan casus aracılığıyla Yunan Ordusu hakkında elde edilen bilgilerin Millî Mücadele'nin kazanılmasında katkısı büyüktür. Bu durum istihbarat faaliyetlerinin askeri başarılar kazanmada ne kadar önemli olduğunun da kanıtıdır.

İstihbarat faaliyetleri dışında İstanbul halkının Millî Mücadele'ye destek olması yönünde propaganda faaliyetlerinde bulunarak gerek işgal kuvvetleri gerekse Millî Mücadele muhaliflerinin olumsuz propagandaları karşısında karşı propaganda faaliyetlerini de yürütmüştür.

Felah Grubu, propaganda konusunu Ankara'nın dışarıdaki ve İstanbul'daki basın hakkında aydınlatılması, aynı zamanda Anadolu'daki matbuat konusunda İstanbul'un bilgilendirilmesi ve Millî Mücadele aleyhinde yayın yapan faaliyetlerin boşa çıkarılması için Anadolu'daki Millî Mücadele'ye ilişkin İstanbul'un doğru bir şekilde haberdar edilmesi şeklinde ele almıştır. Nitekim 1 Aralık 1920 tarihinde Ankara'ya gönderilen bir yazıda, Kurmay Yüzbaşı Neşet Bey'in Ankara'dan gelirken beraberinde kitap, ajans, beyanname ve mecmuaların her sınıf halka dağıtıldığı ve olumlu sonuçların gözlemlendiği belirtilmiştir. İhsan Aksoley, gruba ulaşan Ankara matbuatını tanıdıklarına dağıttığını, vapur ve trenlerde yer değiştirerek birkaç tane, tramvay ve tünelde birer tane gazete bırakarak çıktığını, bu şekilde gazetelerin İstanbul'da dağıtılmasını sağladığını anlatmaktadır. Ayrıca İstanbul'da yayınlanan gazetelerin de Ankara'daki Askerî

[138] Yurtsever, *Millî Mücadele Dönemi İstihbarat Faaliyetleri...*, s. 141.

İstihbârât Salonu'na, Müdâfaa-i Milliye Vekâleti'ne ve Afgan Büyükelçiliği'ne düzenli olarak gönderildiği ve İstanbul'daki durumun günübirlik olarak Anadolu'ya yansıtılmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır[139].

Faaliyetlerini İstanbul ile sınırlandırmayan grubun İstihbarat Şubesi'nin Balkan coğrafyasında da örgütlenmeye çalıştığı anlaşılmaktadır. Bu bağlamda Felah Grubu'nun Köstence, Bükreş, Varna, Eskizağra, Belgrat, Sofya, Filibe, Gümülcine, Siroz, Selanik, Üsküp, Manastır ve Atina'da merkezler oluşturacağı belirtilmiştir. Nitekim Felah Grubu, bu bölgedeki faaliyetlerini lağvedildiği 4 Ekim 1923'e kadar sürdürmüştür[140].

Kıtaât-ı Fenniye Şubesi (2. Şube), telsiz, telgraf, telefon ve bunlara özel malzemelerin temini ve Anadolu'ya sevkini gerçekleştirmiştir.

Muâmelât-ı Zâtîye Şubesi (3. Şube), Anadolu hareketine subay, er ve askerî ustaların temini ve bunların sevklerine çalışmıştır. Anadolu'ya sevk edilen subaylara verilecek olan "şâyân-ı itimâd" belgelerini de bu şube düzenlemiştir. Nitekim Karakol Cemiyeti'nin gözden düşmesi sonrasında Anadolu'ya subay sevk işlemleri sadece bu şube aracılığıyla yapılmıştır. Grubun bu vazifesi Millî Mücadele sonuna kadar sürmüştür.

Mühimmat Şubesi (4. Şube), İmalat-ı Harbiye şubesi olarakta bilinir. Bu şube mevcut imkânlarla Millî Mücâdele'ye 160-170 vapur ile silah ve cephane temin etmeye çalışmış ve tonlarca mühimmatı Anadolu'ya taşımıştır. Sevk işlemlerinde motor, taka, sandal, mavna ve sallar da kullanılarak İstanbul, İzmit, Akçaşehir ve Ereğli üzerinden Anadolu'ya mühimmat sevkiyatı yapılmıştır. Satın alma yoluyla da mühimmat temin eden Felah Grubu, Anadolu Maliyesi'ni külfete sokmamıştır.

Levâzımât Şubesi (5. Şube), İstanbul'dan Anadolu'ya levâzım malzemeleri sevkiyle ilgilenmiştir. Özellikle, Saraçhane ambarlarında bulunan malzemelerin alımını gerçekleştiren bu şube, askeri eşya konusunda Ankara'nın müracaât ettiği tek şube halini almıştır. Ayrıca grubun sevkiyat işlemlerine ait bütün nakliyat ve hesap işlerini de üstlenmiştir. Grup tarafından sevk edilen şahısların harcırahları, grup mensuplarının

[139] ATASE Arşivi, İSH, K: 1731, G: 3.
[140] Himmetoğlu, *Kurtuluş Savaşında İstanbul ve Yardımları*, s. 206, 233.

maaşları, muhbir ve casuslara ödenecek paraların temini ve nakliye ücretlerinin tespit edilmesi bu şubenin görevleri arasındadır[141].

Felah Grubu başlangıçta beş daha sonra Muavenet-i Bahriye Heyeti'nin 15 Aralık 1921 tarihinde katılımıyla[142] altı şube şeklinde örgütlenerek ve her bir şubenin yukarıda belirttiğimiz gibi ayrı görev ve sorumlulukları yerine getirerek Millî Mücadele'de etkin olduğunu söyleyebiliriz.

3.2.1. Felah Grubu'nun Anadolu'ya Gönderdiği Yardımlar

Felah Grubu için Anadolu'nun silah, cephane ve mühimmat ihtiyacının karşılanması hususunda İstanbul önemli bir noktadır. Nitekim Felah Grubu'nun silah ve cephane temininde İngiltere kontrolündeki Maçka ve Taşkışla silahhanesini kullandığı anlaşılmaktadır[143]. Örneğin Maçka'daki silahhanede 953 sandık sivri kurşunlu Alman fişeği (sandık üzerinde kırmızı "B" işâreti vardır), 411 sandık beyaz kurşunlu mavzer fişeği (sandık üzerinde siyah bir uzun ve ortasında diğerine dik iki çizgi işareti vardır), 393 sandık sivri uçlu Osmanlı mavzer fişeği (sandık üzerlerinde ortası kırmızı bir mermi işareti vardır), ve bunlardan başka Çobançeşme'den sevk edilirken yakalanan ve Maçka silahhanesine çuvallar içinde teslim edilen önemli miktarda sivri uçlu Osmanlı mavzer fişeği[144] bulunduğu grup tarafından kayıt altına alınmıştır. Bu kadar ayrıntılı bir şekilde kayıt altına alınmasının gerekçesi olarak İngilizlerin kontrolünde bulunan İstanbul'daki malzemelerin Anadolu'ya gönderilecek olmasını söyleyebiliriz.

Özellikle Maçka silahhanesinde bulunan 1.000 ağır ve 200 hafif makineli tüfeğin bir an evvel kaçırılması ve hiç olmazsa bundan bir kısmının birkaç gün içerisinde Anadolu'ya naklinin talep edilmesi[145] ve söz konusu makineli tüfek alımının özellikle Felah Grubu tarafından takibinin istenmesi[146] bu düşüncemizi doğrular niteliktedir. Ayrıca grubun silah alımından sorumlu tutulması ülkenin bağımsızlığı ve Türk milletinin istikbali için son derece önem taşıyan Anadolu Hareketi nezdinde güvenilir olduğunu göstermektedir.

---

[141] Aydın, "Millî Mücadele Döneminde İstanbul'da Faaliyette Bulunan Gizli Gruplar", s. 652-653.
[142] ATASE Arşivi, İSH, K: 1706, G: 3
[143] TİTE Arşivi, K: 38, G: 3, B: 7001, TİTE Arşivi, K: 38, G: 3, B: 8001, TİTE Arşivi, K: 38, G: 3, B: 9001.
[144] TİTE Arşivi, K: 38, G: 3, B: 17001.
[145] TİTE Arşivi, K: 38, G: 3, B: 10001, TİTE Arşivi, K: 38, G: 3, B: 11001, TİTE Arşivi, K: 38, G: 3, B: 12001, TİTE Arşivi, K: 38, G: 3, B: 13001, TİTE Arşivi, K: 38, G: 3, B: 14001, TİTE Arşivi, K: 38, G: 3, B: 15001, TİTE Arşivi, K: 38, G: 3, B: 16001.
[146] TİTE Arşivi, K: 38, G: 3, B: 24001.

Anadolu'ya gönderilen yardımlara rağmen Türk ordusunun durumu iyi değildi. 1921 yılı içerisinde İnönü ve Kütahya-Eskişehir Muharebeleri yapıldığı için mühimmat sıkıntısı oldukça fazla idi. Sakarya Muharebesi esnasında ordunun durumunu iyileştirmek için de Felah Grubu tarafından 19 Ağustos-13 Eylül 1921 tarihleri arasında İnebolu'ya yardımlar gönderilmiştir[147].

Tablo 7
Felah Grubu'nun 19 Ağustos-13 Eylül 1921 tarihleri arasında İnebolu'ya gönderdiği malzemeler

Tarih	Vasıta	Miktar	Malzeme
19 Ağustos 1921	Lanfer Vapuru	689 sandık	Mühimmat ve harp malzemesi
28 Ağustos 1921	Lazorof Vapuru	451 sandık	Harp malzemesi
18 Eylül 1921	Lanfer Vapuru	432 sandık	Mühimmat ve harp malzemesi
13 Eylül 1921	Remor Vapuru	8 sandık	Matara
		6 sandık	Bel kemeri
		5 adet	Baskül
		14 balya	Ekmek torbası

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1484, G: 80.

Felah Grubu tarafından Sakarya Muharebesi'nde kullanılmak üzere önemli miktarda mühimmat ve harp malzemesi gönderilmiştir. Ayrıca temel ihtiyaçlar için de malzemeler gönderilmiştir. Gönderilen bu yardımlar ile Türk ordusu güçlenerek Yunan ordusu karşısında mücadeleyi kazanmıştır.

Bir yandan Türk ordularının İnönü ve Sakarya Muharebelerin de üstün başarılar sergilemesi diğer taraftan Adana, Antep, Maraş ve Urfa'da güçlü bir direniş ile karşılaşan Fransa'nın ağır kayıplar vermesi Fransa'nın tutum değiştirmesine sebep olmuştur. Özellikle 20 Ekim 1921 Ankara Antlaşması'ndan sonra Anadolu'ya yapılan silah sevkiyatına göz yummuşlardır. Felah Grubu'nun Müdâfaa-i Milliye Vekâleti ile yaptığı

[147] ATASE Arşivi, İSH, K: 1484, G: 80.

yazışmalardan Fransızların eline geçen Wrangel[148] ve Gürcistan ordusuna ait harp malzemesinin alımını da gerçekleştirdiği görülmektedir[149].

Sakarya Meydan Muhaberebesi'nin zaferle sonuçlanmasından sonra İstanbul'dan Anadolu'ya gönderilen silah ve cephane miktarında artış olmuştur. Millî Mücadele'nin kaderini belirleyecek olan Büyük Taarruz ve Başkomutanlık Meydan Muharebesi için hazırlıklar devam ederken Felah Grubu tarafından Anadolu'ya çeşitli malzemeler gönderilmeye devam etmiştir. Bazı olumsuz durumlarda gönderilemediği de olmuştur. Örneğin, 14 Ocak 1922 tarihinde baruthâneden çıkarılacak beş yüz makineli tüfek, yirmi bin tüfek ve altı bin eğer takımının gönderilmesinin bir ihbar sebebiyle ertelendiği belirtilmiştir[150]. Ayrıca La Française şirketinde görevli Rozalet ile yapılan anlaşma sonucunda Vera Vapuru ile yapılan cephane sevkiyatına İngilizler tarafından el konulmuştur[151]. İngilizlerin Anadolu'ya yapılan sevkiyatlara el koymaları, Fransa'nın ise özellikle 1921 Ankara Antlaşması'ndan sonra bu sevkiyatlara göz yumması İngiltere ve Fransa'nın farklı politika güttüğünü göstermektedir. İngilizlerin sevkiyata el koymaları Felah Grubu'nu yine de vazgeçirmemiştir.

Grup, karşılaştığı zorluklara rağmen Anadolu'ya malzeme göndermeye devam etmiştir. Nitekim 24 Ağustos 1922 tarihinde Müdâfaa-i Milliye Vekâleti'ne Feriji vapuruyla bir sandık içerisinde 196 adet tetanoz serumu[152], 6 Eylül 1922 tarihinde yüz otuz üç sandık içinde dilli toka, tepsi, tencere, kaşık, çamaşır, yıkama makineleri, tuvalaet çadırı, ekmek saçı, çadır, battaniye, kilim ve ipek kumaşın Abasya vapuruyla Mersin'e gönderildiği belirtilmektedir. Bu eşyalar arasından ipek kumaşların Ankara'ya ve diğerlerinin ise Garb cephesine nakli istenmektedir. Yine gönderilen dilli tokalardan 1.000 tanesinin Konya Sanâyi takımlarına teslîm edilmesi ve geri kalanının Sarayönü yoluyla Ankara'ya sevki talep edilmektedir[153]. Gönderilen malzemelere bakıldığında Felah Grubu'nun ordunun temel ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik faaliyetlerde bulunduğu görülmektedir.

---

[148]Wrangel Ordusu Menşevikler'in kolluk kuvvetlerini oluşturmaktadır. Bolşevikler ile girişilen mücadelede yenilgiye uğrayan Menşevikler ilk önce Kırım'a ardından 1919 yılında Osmanlı ülkesine gelmişlerdir, Bunlardan kalan cephaneler işgal döneminde Fransızların kontrolüne geçmiş, Felah Grubu'nun girişimleri sonucu cephanelerde bulunan askeri mühimmat ve levazımlar Anadolu'ya sevk edilmiştir. Wrangel Ordusunu daha ayrıntılı irdelemek için bknz. Kerime Şahiner, "Bolşevik İhtilalinden Sonra Türkiye'ye Gelen Wrangel Ordusu ve Faaliyetleri", *Askeri Tarih Araştırmaları Dergisi*, s. 148-159.
[149] TİTE Arşivi, K: 38, G: 3, B: 28001, 32001, 34001.
[150] TİTE Arşivi, K: 38, G: 3, B: 6001.
[151] TİTE Arşivi, K: 39, G: 46, B: 46001.
[152] ATASE Arşivi, İSH, K: 1601, G: 15.
[153] ATASE Arşivi, İSH, K: 1597, G: 20.

Temel ihtiyaçların karşılanmasına yönelik yardımlarla birlikte 7 Eylül 1922'de hareket eden Yelkencizâdelerin Anadolu vapuruyla İnebolu ve Samsun'a önemli miktarda mühimmat gönderildiği anlaşılmaktadır[154].

Tablo 8
Felah Grubu'nun 7 Eylül 1922 tarihinde Samsun'a gönderdiği malzemeler

Sandık adedi	Miktarı	Türü
1 sandık	5 adet	7,5'luk Şınaydır cebel dürbünü
	5 adet	7,5'luk müstakil olmayan dürbün
	5 adet	7,5 sehpalı, pusulalı nişan dâiresi
1 sandık	4 adet	Sehpalı kullemetre
1 sandık	2 adet	Sehpalı makaslı batarya dürbünü
2 sandık	9 kangal	11 kilometre kablo

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1601, G: 15.

Tablo 9
Felah Grubu'nun 7 Eylül 1922 tarihinde İnebolu'ya gönderdiği malzemeler (1 Numaralı Liste)

Sandık adedi	Miktarı	Türü
1 sandık	25 adet	Çelik küskü
	4 adet	Taşıma manivelası/kolu
1 sandık	52 adet	Taşıma manivelası/kolu
2 sandık	9 adet	Sehpalı dürbün, cebellere özel nişan dairesi
	4 adet	Sehpalı, pusulalı nişan dairesi
	3 adet	Sehpalı, makaslı batarya dürbünü
2 sandık	2 adet	Seyyar demirci körüğü (portatif)
1 sandık	1 adet	Sandıklı seyyar demirci körüğü takımı
2 sandık	2 adet	Alman toplarına ait alet sandığı

[154] ATASE Arşivi, İSH, K: 1601, G: 15.

Tablo 9'un Devamı

3 sandık	3 adet	Alman toplarına kundak yedek alet sandığı
2 sandık	2 adet	Bir kama yedek takımı
1 sandık	1 adet	Kama tırnağı
	4 adet	Toplara özel anahtar
	4 adet	Çeşitli yay
	1 adet	Kama kurma mandalı
	1 adet	Çarpma iğnesi
	3 adet	Çarpma iğnesi ucu
	3 adet	Çarpma iğnesi somunu
	49 adet	Çeşitli somunlu cıvata
1 sandık	100 adet	Çeşitli nişan dâiresi camı
	1 paket	Dürbünlere ait vida
	10 takım	Dürbünler için mercek
	58 adet	Mercek
	170 adet	Ruhlu şişesi
	9 adet	Mahfazalı bağımsız dürbün
	1 adet	Sahra toplarının çevirme yaylarını sökmeye yarayan palanga
	6 adet	Genişlik aleti
1 sandık	2 çift	Bir kudretli cebel çevirme yayı
	37 adet	Bir kudretli cebel kama çarpışma iğnesi
	50 adet	Bir kudretli cebel kama çarpışma yayı
1 sandık	4 adet	Bir cebel bağımsız nişangâh
	1 adet	Sahra bağımsız nişangâh
	2 adet	Romen bağımsız dürbünlü nişangâh

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1601, G: 15.

Tablo 10
Felah Grubu'nun 7 Eylül 1922 tarihinde İnebolu'ya gönderdiği malzemeler (2 Numaralı Liste)

Sandık adedi	Miktarı	Malzeme
1 sandık	1 adet	Bir Romen nişangâhı
	1 adet	Dürbünlü nişangâh
	1 miktar	Mitralyöz aksamı
2 sandık	2 sandık	Mitralyöz aksamı
1 sandık	1 adet	Camlı panoramik dürbün
2 sandık	6 çift	10,5'luk bir krop çevirme yayı
	10 adet	Bir krop çevirme yayı
2 sandık	15 adet	Bir krop çevirme yayı
	2 adet	Mıçkı
19 sandık	950 adet	Mükemmel kırmızı işâret fişeği
	3000 adet	Tırtıllı, kapsüllü, bakır kovanlı, kırmızı işaret fişeği
	340 adet	Mükemmel beyaz işaret fişeği
	1200 adet	Yarım tırtıllı, bakır kovanlı, kapsüllü beyaz işaret fişeği
	880 adet	Mükemmel yeşil işâret fişeği
	1100 adet	Bakır kovanlı, kapsüllü yeşil işaret fişeği
	1975 adet	Başlıklı aydınlatma fişeği
	1000 adet	Mükemmel aydınlatma fişeği
	2615 adet	Başlıklı kovan
	2000 adet	Balasturya
	500 adet	Kovanlık kağıd
	1000 adet	Kırmızı etiket

Tablo 10'nun Devamı

19 sandık	1000 adet	Yeşil etiket
	1000 adet	Beyaz etiket
25 sandık	9765 adet	Bir humbara/top tıpası
	1800 adet	Vidalı kapsül (Krop)
	1300 adet	Vidalı kapsül (Erhard)
	900 adet	Mükemmel yeşil işaret fişeği
	330 adet	Mükemmel kırmızı işaret fişeği
	220 adet	Mükemmel beyaz işaret fişeği
	1000 adet	Mükemmel beyaz işaret fişeği
	1680 adet	Mükemmel yeşil işaret fişeği
	1317 adet	Mükemmel kırmızı işaret fişeği
25 sandık	1000 adet	5,500 metre mantel sahra tıpası
	1000 adet	Uzun eğri fünye

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1601, G: 15.

Tablo 11
Felah Grubu'nun 7 Eylül 1922 tarihinde İnebolu'ya gönderdiği malzemeler (3 Numaralı Liste)

Sandık adedi	**Miktarı**	**Malzeme**
2 sandık	167 adet	Muhtelif işâret tabancası
	15 adet	Mil (kovan sarmak için kalıp)
	8 adet	Kalıb (zımba için)
1 sandık	163 adet	Laklanşe kavanozu
1 sandık	526 adet	Çubuk
	1 adet	Pil kutusu
3 sandık	150 adet	Çantalı, el kundaklı mavzer tüfek kundağı

Tablo 11'in Devamı

3 sandık	2800 adet	Mitralyöz şarjör rabtiye (iki çeşit)
2 sandık	35 kilo	Mitralyöz için salmastra
1 sandık	13 adet	Saç kaynak
	2 adet	Vida kaynak
	78 adet	Muhtelif ebatta çap kaynağı
	85 adet	Muhtelif ebatta rayba
	25 adet	Delik kaynağı
	6 adet	Freze
	1 adet	Tulumba
	5 adet	Fırça
	7 adet	Zımpara taşı
	55 adet	Ufak boyda ekleme borusu
1 sandık	65 adet	Freze
	2 adet	Saplı freze
	6 adet	Ahşab el mengenesi
	4 adet	Freze testeresi
	3 adet	Çeşitli çekiç
	7 adet	Çeşitli matkab
	1 adet	Punta mengenesi
-	4 adet 16,70 metre	Çelik çekme boru
-	161 adet	Tamirhane için çeşitli Amerikan makası
1 sandık	1 sandık	Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Dâiresi'ne çeşitli harita
1 sandık	50 adet	Çantalı mavzer tüfenk kundağı
1 sandık	8 adet	Çatal ok kudretli cebellere mahsus

Tablo 11'in Devamı

6 bidon	600 kilo	Karpit
4 balya	250 adet	Yeni sırt çantası
	250 adet	Yeni peksimet torbası

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1601, G: 15.

Samsun ve İnebolu'ya gönderilen malzemelere bakıldığında, Felah Grubu'nun istihbarat, propaganda ve zaruri ihtiyaçların karşılanması kadar cephane konusunda da etkin rol oynadıkları söylenebilir. Yine 7 Eylül 1922'de Anadolu vapuruyla iki sandıkta makineli tüfeklere özel 35 kilo salmastra ile bir sandıkta 56 adet kudretli cebellere özel taşıma manivelası/kolu, 16 metre 70 santim çelik çekme boru, iki sandık içinde 500 adet kovanlık kâğıt, 1000'er adet kırmızı, beyaz, yeşil pestisit, 2615 adet kovanlı başlık, 2975 adet aydınlatma fişeği, 5597 adet kırmızı 2760 adet beyaz, 4560 adet yeşil işaret fişeği İnebolu'ya gönderilmiştir. Ayrıca 6 bidon içerisinde 600 kilo karpit İnebolu'ya ve Hilâl-i Ahmer'in Nasib Salih motoruyla 200 kilo karpit de İzmit'e gönderilmiştir.[155] Grubun malzemeleri gönderirken Hilâl-i Ahmer'e ait motoru kullanması işbirliği içerisinde olduklarını göstermektedir.

Anadolu'ya yapılan yardımlar ile birlikte Büyük Taarruz ve Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nin kazanılması ile askeri mücalede sona ermiş, 11 Ekim 1922 tarihinde imzalanan Mudanya Ateşkes Antlaşması ile de diplomatik başarı elde edilmiştir. Buna rağmen Felah Grubu, Anadolu'ya 3 Ocak - 28 Ocak 1923 tarihleri arasında çeşitli malzemeleri göndermeye devam etmiştir[156].

Tablo 12
Felah Grubu'nun 3 Ocak - 28 Ocak 1923 tarihleri arasında gönderdiği malzemeler

Tarih	Vasıta	Sevk edildiği yer	Malzeme
3 Ocak 1923	Şeref Cihan Motoru	İzmir	Projektör makine
3 Ocak 1923	Bahtiyar Motoru	İzmir	15/40'lık 180 sandık serî sahil toplarına has tahrîp mermisi (180 sandık)

[155] ATASE Arşivi, İSH, K: 1601, G: 15.
[156] ATASE Arşivi, İSH, K: 1635, G: 51. Orjinali için bakınız EK-4.

Tablo 12'nin Devamı

3 Ocak 1923	Bahtiyar Motoru	İzmir	15/40'lık sahil toplarına has külahlı mermi
			Sehpalı telemetre (8 adet)
			Sehpalı vasat telemetre (12 adet)
			15/40'lık külahlı tahrîb mermisi (432 adet)
19 Ocak 1923	Gelibolu Vapuru	5.Kolordu	Süvari malzemesi (12 sandık)
26 Ocak 1923	İhsan Hüda Motoru	İzmir	15/40'lık külahlı tahrîb tânesi (253 adet)
			Sivri mermi (250 adet)
28 Ocak 1923	Eşref Kaptan idaresinde motor	İzmir	Çeşitli model mermi (15 sandık)
28 Ocak 1923	Nuri Efendi idaresinde motor	İzmir	Uçak malzemesi (8 kalem)

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1635, G: 51.

Millî Mücadele sona ermesine rağmen Felah Grubu'nun Türk ordusunun ihtiyaçlarını karşılamaya devam ettiği görülmektedir. Grup bir yandan ihtiyaçları karşılamaya devam ederken bir yandan da ihtiyatı elden bırakmamıştır. Felah Grubu tarafından düzenli olarak Anadolu'ya gerçekleştirilen sevkiyatın 38.500 tonu bulduğu ambalaj, hammal, nakliye ve diğer masraflar için yüksek ücretler istenmesine rağmen toplam masrafın her ton için 3375 kuruşu geçmediği ve bu durumun Müdâfaa-i Milliye Vekâleti'nin belirlediği nakliye ücreti olan 3000 kuruşla uyumluluk göstermesi[157] grubun hazinenin durumunu gözettiğini de göstermektedir. Buna ilişkin başka bir kayıtta fişek ve tüfek alımı için Fransız şirket ile görüştüklerini ancak bu şirketten vazgeçerek Amerikalı bir tüccardan fişek satın alınacağı Müdâfaa-i Milliye Vekâleti'ne bildirilmiştir. Nitekim Fransız şirket 50 milyon fişek için altmış iki para isterken Amerikalı bir tüccarla yapılan görüşme neticesinde 30 ile 50 milyon sivri Alman fişeğin altmışar paradan alınabileceğini belirtmiştir[158]. Ayrıca aynı dönemde Felah Grubu dışında M.M. Grubu'nun görevlendireceği memurların da silah satın alma işlemlerinde silahlar için yapacağı

[157] TİTE Arşivi, K: 38, G: 3, B: 1001.
[158] TİTE Arşivi, K: 40, G: 1, B: 14001.

teklifin piyasayı şımartacağı, fiyat yükseltmekten başka bir işe yaramayacağı belirtilerek, bu işin Felah Grubu'na bırakılması istenmektedir[159].

Felah Grubu'na bırakılan silah ve cephane temini görevi için grup, Ankara'dan alınan izinle La Française Şirketiyle altı yüz ile bin ton arası cephane sevki için bir anlaşma yapılarak Arara vapuru ile Haliç'te dört yüz küsûr ton top, cephâne ve mâlzeme almıştır. Bu mühimmat için anlaşılan nakliye ücretinin dörtte biri olan beş bin liranın ödemesi Ankara tarafından yapılmış ancak kalan paranın grup tarafından ödeneceği bildirilmiştir[160]. Buradan hareketle Felah Grubu'nun hazinenin yetersiz kaldığı durumda kendi imkânları ile maddi açıdan Millî Mücadele'ye destek olduğunu söyleyebiliriz.

3.2.2. Felah Grubu'nun Anadolu'ya Gönderdiği Kişiler

Felah Grubu Millî Mücadele döneminde Anadolu'ya silah, cephane ve mühimmat sevkiyatı dışında çeşitli görevlerde yer alan kişileri de göndermiştir[161].

Tablo 13
Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği Erkân-ı Harbiye'ye mensup isimler

Erkân-ı Harbiye Mensupları		
Erkân Sınıfı	Abdi Bey bin Ali	**Yüzbaşılar**
Ferik Galib Paşa	Haydar Bey bin Mehmed Paşa	Recep Efendi
Mirliva Şevki Paşa bin Bican	Osman Nuri Bey bin Ahmed	Ahmed Nuri Efendi
Ferik Hüsnü Paşa "ayândan"	**Binbaşılar**	Mehmed Efendi
Miralayları	Burhaneddin Bey	Mustafa Kadri Efendi
Ali Hikmet Bey	Mehmed Cemal Bey	Mehmed Ali Efendi
Asım Bey	Mümtaz Bey	Ali Rıza Efendi
Naci Bey	Lütfü Bey	Tahsin Efendi
Şefik Bey bin İsmail	İbrahim Bey	Ahmed Seyfeddin Efendi
Mehmed Emin Bey bin Hacı Mustafa	Yusuf Ziya Bey	Salih Efendi
Mustafa Nuri Bey bin Şaban	Ali Galib Bey	Mehmed Kemal Efendi bin Ziya
Kaymakamlar	Nuri Bey	Ahmed Fikret Efendi bin Nuri
Nuri Bey	Bekir Bey	Ali Hamid Efendi bin Ferid
Adem Vasfi Bey	Mehmed Ruhi Bey	Rüşdü Efendi bin Münir
Sadullah Bey	Hidayet Bey bin İsmail Hakkı	İbrahim Efendi bin Halid Ahmed
Hüseyin Hüsnü Bey	İsmail Hakkı Bey bin Tevfik Paşa	Mustafa Şevket Efendi bin Mustafa

[159] TİTE Arşivi, K: 40, G: 1, B: 5001.
[160] TİTE Arşivi, K: 41, G: 134, B: 1001, TİTE Arşivi, K: 41, G: 134, B: 2001, TİTE Arşivi, K: 41, G: 134, B: 3001, TİTE Arşivi, K: 41, G: 134, B: 4001.
[161] ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44. Orjinali için bakınız EK-5ve EK-6.

Tablo 13'ün Devamı

Kerameddin Bey bin Hacı Rıfat	Hüseyin Avni Bey bin İzzet	Cevad Efendi bin Mehmed Ferid
Şakir Bey bin Mustafa	Rüşdü Bey	Zihni Efendi bin Nuri
Hüseyin Hüsnü Bey bin Ali Rıza	Şefik Bey bin Ahmed	
Hasan Basri Bey bin Halil	Mehmed Nihad Bey bin Abdülkadir	

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

Felah Grubu, Erkân-ı Harbiye'ye mensup 3 erkân (general), 6 miralay (albay), 11 kaymakam (yarbay), 16 binbaşı ve 17 yüzbaşı olmak üzere toplam 53 kişiyi Anadolu'ya göndermiştir.

Tablo 14
Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği piyade sınıfı isimler

Piyadeler		
Miralaylar	Sabri Efendi bin Mehmed Ali	Halil Vehbi Efendi
Kazım Bey	Hüseyin Efendi bin Ali Rıza	Ali Kemal Efendi
Abdürrezzak Bey	Naci Efendi bin Osman	Şevket Efendi
Rüşdü Bey	Kamil Efendi bin Ali Rıza	Kaşif Efendi
Nazif Bey	Ali Rıza Efendi bin Mehmed Nuri	Süleyman Fuad Efendi
Cemil Bey	İsmail Hakkı Efendi bin Mehmed Eşref	Ahmed Salahaddin Efendi
Ali Necib Bey	Ömer Faik Efendi bin Salih	Celaleddin Efendi
Mehmed Ali Bey bin Mehmed Ali Paşa	Ahmed Efendi bin Mehmed Ali	Latif Efendi
Kaymakamlar	Fevzi Efendi bin Hüseyin	Salahaddin Efendi
Sami Bey	Süleyman Rıza Efendi bin İdris	Muhlis Efendi
Ali Rıza Bey	Mustafa Hıdır Efendi bin Mehmed Rüşdü	İzzet Efendi
Ali Rıza Bey	Hayri Efendi bin Mustafa	Lütfü Efendi
Ahmed Şemseddin Bey	Salih Refik Efendi bin Abdullah	İzzet Efendi
Tevfik Bey	Mehmed Adil Efendi bin Salih	Hasan Basri Efendi
Ahmed Bey	Zeki Efendi bin Ahmed	İsmail Efendi
Ahmed Nuri Bey	Hilmi Efendi bin Süleyman	Hikmet Efendi
Rıfat Bey	Sıdkı Efendi bin Receb	Sadeddin Efendi
Ali Bey	Feyzullah Efendi bin Süleyman	Mehmed Şükrü Efendi
Galib Bey	Mehmed Sabri Efendi bin Nuri	İsmail Celaleddin Efendi
Şevket Bey	Remzi Efendi bin İsmail	Mehmed Said Efendi
Ahmed Cemal Bey bin Hayri	Ali Tevfik Efendi bin Hüseyin	Nadir Efendi
İrfan Bey bin Şemseddin	İsmail Hakkı Efendi bin Raşid	Cevdet Efendi
Ahmed Faik Bey bin Mustafa	Ali Hikmet Efendi bin Muzaffer	İhsan Efendi
Servet Bey bin Hüsnü Paşa	Şerif Efendi bin Mustafa	Münir Efendi
Mustafa Rakım Bey bin Hafız İsmail	Osman Zeki Efendi bin Mahmud	Behzad Efendi

Tablo 14'ün Devamı

Gani Bey bin Ahmed	Osman Ferid Efendi bin Hasan Nesib	Ahmed Efendi
Nazif Bey bin Haşim Paşa	Abdullah Fehmi Efendi bin Receb	Bilal Efendi
Osman Ata Bey bin Mustafa	Ali Efendi bin Hidayet	Abdülkerim Efendi
Ali Vehbi Bey bin Veli	Nazim Efendi bin Nazif	Mustafa Efendi
Hayreddin Bey bin Mustafa	Cemal Efendi bin Hasan	Refik Efendi
Midhat Bey bin İsmail	**Mülazım-ı Evvelleri**	Saim Efendi
Salih Bey bin Mustafa	Mehmed Nihad Efendi	Mehmed Arif Efendi
Mahmud Bey bin Mehmed	Ziya Efendi	Ömer Hulusi Efendi
Mehmed Salih Bey bin Ömer Talat	Şevket Efendi	Şükrü Efendi
Binbaşılar	Eşref Efendi	Sırrı Efendi
Ömer Faik Efendi	Asım Efendi	Nuri Efendi
Ömer Sabri Efendi	Kamil Efendi	İbrahim Ruhi Efendi
Hüseyin Hüsnü Efendi	Sadeddin Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi
Ali Rıza Efendi	Remzi Efendi	Cemil Efendi
Ali Saim Efendi	Mehmed Said Efendi	Hüseyin Zekai Efendi
Ali Efendi	Haşim Efendi	Ahmed Şevket Efendi
Mustafa Hayreddin Efendi	Nail Efendi	Remzi Efendi
Hamid Efendi	Ahmed Hamdi Efendi	Veli Efendi
Tahsin Efendi	Nizameddin Efendi	Hasan Fehmi Efendi
Kemal Efendi	Osman Feyzi Efendi	Rıza Efendi
Ahmed Nazım Efendi	Haşim Efendi	Hüsnü Efendi
Ahmed Muhtar Efendi	Ahmed Ekrem Efendi	Mehmed Fethi Efendi
Mehmed Rahim Efendi	Kemal Efendi	İzzeddin Efendi
Mahmud Nedim Efendi	Mümtaz Efendi	Mehmed Rıfat Efendi
Mahmud Celaleddin Efendi	Abdülhalim Efendi	Mehmed Efendi
Hakkı Efendi	Nureddin Efendi	Hamdi Bahri Efendi
Necib Kadri Efendi	Feridun Cemal Efendi	Halid Efendi
Tahri Efendi	Mehmed Necati Efendi	İsmail Efendi
Osman Vehbi Efendi	Hüseyin Fikret Efendi	Halil İbrahim Efendi
Mehmed Arif Efendi	Hasan Şevki Efendi	Mecdüddin Efendi
Ahmed Nedim Efendi	Yusuf Ziya Efendi	Ali Yaver Efendi
İhsan Efendi	Emin Sedad Efendi	Mustafa Zeki Efendi
Mehmed Raşid Efendi	Şevki Efendi	Hüseyin Efendi
Mehmed Ali Efendi	Mehmed Mükerrem Efendi	Ali Rıza Efendi
Refi Efendi	Mehmed Recai Efendi	Kazım Efendi
Mehmed Hayreddin Efendi	Fahreddin Efendi	Ahmed Salahaddin Efendi
Sadeddin Efendi	Kemal Efendi	Ahmed Efendi
Abdullah Efendi	Ali Remzi Efendi	Alaaddin Efendi
Mustafa Şükrü Efendi	Bedreddin Efendi	Hakkı Talat Efendi
Ahmed Refik Efendi	Mehmed Fehmi Efendi	Ahmed Nazmi Efendi
İsmail Rahmi Efendi	Nizameddin Efendi	İsmail Hakkı Efendi
Zihni Efendi	Ali Rasim Efendi	Niyazi Efendi

Tablo 14'ün Devamı

Tevfik Efendi	Ahmed Kemaleddin Efendi	Nihad Efendi
Mustafa Sabri Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi	Ziya Efendi
Hüseyin Vecihi Efendi	Hayri Efendi	Mazhar Efendi
Tevfik Efendi	Bekir Sıdkı Efendi	Arif Kemal Efendi
Hüseyin Hüsnü Efendi	Sami Efendi	Naci Efendi
Mahmud Nedim Efendi	Ali Şevket Efendi	Ali Efendi
Şevki Efendi bin Zati	Ali Galib Efendi	Halid Rıza Efendi
Ali Rıza Efendi bin Mustafa	Hasan Sabri Efendi	Mehmed Besim Efendi
İsmail Hakkı Efendi bin Hasan Fehmi	Ömer Lütfü Efendi	İbrahim Efendi
Muhyiddin Efendi bin Mehmed	Hidayet Efendi	Hacet Efendi
Muharrem Efendi bin Mehmed	Ahmed Efendi	Mehmed Salih Efendi
Asım Efendi bin Cemal	Mustafa Asım Efendi	Hayri Efendi
Hüseyin Efendi bin Süleyman	Murad Efendi	Hasan Tahsin Efendi
Ahmed Hamdi Efendi bin Ömer Edib	Zeki Efendi	Mehmed Reşad Efendi
Şükrü Efendi bin Said	Hüseyin Avni Efendi	Cemal Efendi
Süleyman Faik Efendi bin İbrahim Rüşdü	Ahmed Hayri Efendi	Süleyman Sırrı Efendi
Yahya Efendi bin Salim	Cemal Efendi	Reşid Hilmi Efendi
Ahmed Rıfat Efendi bin Hafiz Said	İlhami Efendi	Niyazi Efendi
Mümtaz Efendi bin Hacı Ali	Lütfü Efendi	Abdülhak Cemil Efendi
İsmail Efendi bin Mustafa	Ali Haydar Efendi	Fahreddin Efendi bin Ali
Abdülvahid Efendi bin Salih	Ahmed Efendi	Hüsameddin Efendi bin Arif
Eşref Efendi bin Mustafa	Sırrı Efendi	Abdülvehhab Efendi bin Halil
Süleyman Fethi Efendi bin Mehmed	Ahmed Efendi	Ahmed Zeki Efendi bin Mustafa
Ahmed Vefik Efendi bin Süleyman	Şükrü Halim Efendi	Saib Efendi bin Salih
Tahsin Efendi bin Yusuf	Süleyman Efendi	Hadi Efendi bin Cemal
Ali Rıza Efendi bin Mustafa	Cemil Efendi	İsmail Hakkı Efendi bin Halil
İbrahim Efendi bin Şakir	İbrahim Neşet Efendi	Ahmed Tevfik Efendi bin Mehmed Hilmi
Mehmed Tevfik Efendi Mehmed Said	Hasan Basri Efendi	Kerameddin Efendi bin İbrahim Şevki
Vasıf Efendi bin Şakir	Mehmed Rıfat Efendi	Ahmed Süreyya Efendi bin Nazım
Ahmed Hamdi Efendi bin Mustafa	Naim Efendi	Rasih Efendi bin Halid
Muhyiddin Efendi bin Fazıl	Zeki Efendi	Abidin Efendi bin Memduh
Niyazi Efendi bin Rıdvan	Nazım Efendi bin Nuri	Rıdvan Efendi bin Mahmud
Memduh Efendi bin Ahmed	Abdi Efendi bin Musa	Mehmed Servet Efendi bin Mehmed Hayri
Cevad Efendi bin Mehmed Ali Paşa	Hasan Hüsnü Efendi bin Sadık	Hidayet Efendi bin Hakkı
Sadık Efendi bin Cafer	Osman Nuri Efendi bin Mehmed	Kazım Efendi bin Eşref
Fevzi Efendi bin Hüseyin	Hüseyin Hamid Efendi bin İsmail	İrfan Efendi bin Galib

Tablo 14'ün Devamı

Bahaaddin Efendi bin Sami	Ahmed Niyazi Efendi bin Zeynelabidin	Bahri Efendi bin Mehmed Resmi
Faik Efendi bin Ali	İshak Hakkı Efendi bin Hakkı	Nureddin Efendi bin Mesrur
Nazım Efendi bin Habib	Mustafa Hilmi Efendi bin Mehmed	Bahaaddin Efendi bin Mehmed
Mehmed Hilmi Efendi bin Hacı Mehmed	Ahmed Efendi bin Mehmed	İbrahim Ekrem Efendi bin Mehmed Emin
Hamdi Efendi bin Habib Paşa	Arif Efendi bin Mehmed	Mehmed Hamdi Efendi bin Ahmed
Mazhar Efendi bin Mahmud	İsmail Zühdü Efendi bin Salim	Hazım Efendi bin Eyyub Sabri
Hacı Emin Efendi bin Abdülbaki	Sırrı Efendi bin Abdurrahman	Musa Kazım Efendi bin Nihac
Zihni Efendi bin Nuri	Mehmed Hüsnü Efendi bin Ömer	Yusuf Efendi bin Şerif
Fahri Efendi	Mustafa Remzi Efendi bin Mehmed Dilaver	Halid Efendi bin Nihad
Mehmed Nuri Efendi	Talat Efendi bin Zekeriyya	Ahmed Şükrü Efendi bin Mehmed
Ali Efendi	Mehmed Selami Efendi bin Ahmed	Hüseyin Hüsnü Efendi bin İbrahim
Hasan Vasıf Efendi bin İsmail	Ahmed Kemal Efendi bin Ferhad	Osman Nureddin Efendi bin Süleyman Faik
Muhyiddin Efendi bin İbrahim	Fazıl Efendi bin Hurşid	Celaleddin Efendi bin Abdullah
Mehmed Şükrü Efendi bin Hacı Mahmud	Sabri Efendi bin Bekir Sıdkı	Ahmed Fethi Efendi bin Mustafa Cevdet
Mestan Rıdvan Efendi bin İzzet	Ali Fuad Efendi bin Ahmed Münib	Ali Efendi bin Abdurrahman
Cemal Efendi bin Mehmed	İbrahim Edhem Efendi bin Necib	Bilal Efendi bin Abdullah
Osman Zeki Efendi bin İsmail	Yunus Efendi bin Ali	Ruhi Efendi bin Sadık
Yüzbaşılar	Edib Zeki Efendi bin Hüseyin	Ziya Efendi bin Rıfat
Şevket Efendi	Selim Emri Efendi bin İshak	İsmail Sami Efendi bin Mehmed Nuri
Mehmed Cemal Efendi	Mehmed İlhami Efendi bin Abdullah	Katif Efendi bin Halil
Mustafa Efendi	Ahmed Salih Efendi bin Halid	Mehmed Ali Efendi bin Mustafa
Ahmed Besim Efendi	Fasih Efendi bin Şakir	Hayri Efendi bin Talat
Mustafa Remzi Efendi	Kenan Efendi bin Mehmed Emin	İbrahim Halil Efendi bin Ali
Mehmed Ziya Efendi	Hasan Fehmi Efendi bin Ali Haydar	Mehmed Halil Efendi bin Sami
Mustafa Azmi Efendi	Fuad Efendi bin Mehmed	İhsan Efendi bin Emin
Osman Efendi	Hasan Tahsin Efendi	Hasan Tahsin Efendi bin Mustafa
Sadeddin Efendi	Muhyiddin Efendi	Hüseyin Efendi bin Ahmed
Sabri Efendi	Ahmed İhsan Efendi	İsmail Safa Efendi bin Abdulhalim
Ali Rıza Efendi	İhsan Efendi	Cevdet Efendi bin Nuri
Zekeriyya Efendi	Mehmed Sabri Efendi	Ali Vasfi Efendi bin Hafız Mehmed
Nihad Efendi	Yusuf Kemal Efendi	İsa Ruhi Efendi bin Yakup
Hasan Refii Efendi	Mehmed Ali Efendi	Hasan Hulki Efendi bin Ahmed Reşid

Tablo 14'ün Devamı

Mehmed Fuad Efendi	İbrahim Efendi	Cemil Efendi bin Refik Paşa
Ali Rıza Efendi	Rıfat Efendi	Tevfik Efendi bin Arif
Refik Efendi	Muharrem Efendi	Mehmed Fuad Efendi bin Ahmed Vehbi
Mehmed Galib Efendi	Ahmed Niyazi Efendi	Rahmi Efendi bin Ali
İsmail Hakkı Efendi	Şakir Efendi	Sıdki Efendi bin Mustafa
Rıfkı Efendi	Faik Efendi	Ömer Faruk Efendi bin İsmail
Sadreddin Efendi	Abdullah Şinasi Efendi	Celal Efendi bin Nuri
Salih Efendi	Hüseyin Nail Efendi	Mehmed Reşid Efendi bin Kamil
Midhat Efendi	Tevfik Efendi	Cemal Efendi bin Mehmed Emin
Feridun Efendi	Ahmed Kemal Efendi	Süreyya Efendi bin Faik
Süleyman Sabri Efendi	Ahmed Muharrem Efendi	Kemal Efendi bin Ömer Lütfü
Seyyid Hamid Efendi	Reşid Efendi	Mehmed Şükrü Efendi bin Hasan
Hüseyin Efendi	Mehmed Hidayet Efendi	Mehmed Efendi bin Ali
Kemaleddin Efendi	Hüseyin Efendi	Bahaaddin Efendi bin İhsan
Ali Rıza Efendi	Mehmed Mesrur Efendi	Ahmed Süreyya Efendi bin Abdülkadir
Ali Rıza Efendi	Bekir Gani Efendi	Ahmed Cemil Efendi bin Mehmed Nazım
Ahmed Şükrü Efendi	Zühdi Efendi	Ali Haydar Efendi bin İzzet
Seyfeddin Efendi	Said Efendi	Kazım Efendi bin Ali
Abdullah Naci Efendi	Ziya Efendi	Bahaeddin Efendi bin Mahmud Celaleddin
Fazıl Efendi	Hüseyin Sabri Efendi	Mehmed Lütfü Efendi bin Ali
Osman Efendi	Şefik Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi bin Halil
Mustafa Fazıl Efendi	Ali Galib Efendi	Mustafa İrfan Efendi bin Ahmed
Mehmed Emin Efendi	Mustafa Efendi	Ali Efendi bin Ahmed
Hasan Fehmi Efendi	Şevket Efendi	Ali Enver Efendi bin Mehmed Salim
Fikri Efendi	Aziz Efendi	İhsan Efendi bin Ali Haydar
Mehmed Fahri Efendi	Zeki Efendi bin Abdullah	Süleyman Necdet Efendi bin Hüseyin
Ali Rıza Efendi	Ahmed Asım Efendi bin Mehmed Ferid	Gıyaseddin Efendi bin Emin
Receb Efendi	İsmail Hakkı Efendi bin Monla Mehmed	Fikri Efendi bin Şükrü
Mahmud Celaleddin Efendi	Şükrü Efendi bin Hacı Veli	Mehmed Ali Efendi bin Ali
Cevad Efendi	Muhlis Efendi bin Ahmed Hamdi	Hasan Tahsin Efendi bin Ahmed Rıfat
Hasan Rıza Efendi	Hüsameddin Efendi bin Cemal	Ali Rıza Efendi bin Ömer Sabri
Mehmed Nuri Efendi	Akif Efendi bin Hayri	Salih Efendi bin Ömer
Süleyman Faik Efendi	Mehmed Tevfik Efendi bin Hüseyin	Muharrem Vehbi Efendi bin Şerif

Tablo 14'ün Devamı

Asım Efendi	Mehmed Sadullah Efendi bin Ali Rıza	Faik Efendi bin Süleyman
Mehmed Faik Efendi	Mehmed Hidayet Efendi bin Mehmed Vasfi	Faik Efendi bin Haydar
Abdullah Zahid Efendi	Muharrem Efendi bin Mehmed	Remzi Efendi bin Halil
Zeki Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi bin Mehmed Fuad	Niyazi Efendi bin Mehmed
Ahmed İzzet Efendi	Şükrü Efendi bin Halil	Servet Efendi bin Bedreddin
Bahaaddin Efendi	Mehmed Fehmi Efendi bin İsmail	İhsan Efendi bin Kadri
Musa Mazhar Efendi	Şemseddin Efendi bin Mehmed Refik	Nuri Efendi bin Halid
Mehmed Avni Efendi	Sıddık Efendi bin Hurşid	Mehmed Emin Efendi bin Mehmed
Mehmed Şükrü Efendi	Mehmed Ali Efendi bin Salih	Sıdkı Efendi bin Mahmud
Celaleddin Efendi	İhsan Efendi bin Raşid	Selami Efendi bin Mustafa
Hurşid Efendi	Yahya Ekrem Efendi bin Mehmed Bayram	Bekir Sıdkı Efendi bin Yusuf
İhsan Efendi	Naci Efendi bin Ahmed	Fuad Efendi bin Haydar
Hasan Tahsin Efendi	Hilal Efendi bin Yusuf	İsmail Hakkı Efendi bin Ahmed Galib
Mehmed Hayri Efendi	Aziz Hilmi Efendi bin Kadri	Ali Şevki Efendi bin Ahmed
Yusuf Kazım Efendi	Reşad Efendi bin Said	Hadi Efendi bin Salih
Ferid Efendi	Ahmed Zeki Efendi bin Mustafa	İbrahim Fethi Efendi bin Zekai
Mehmed Ata Efendi	Ahmed Efendi bin Mehmed	Hüseyin Hüsnü Efendi bin Mehmed
Cemal Efendi	Refik Efendi bin Mehmed	Ahmed Kamil Efendi bin Hüseyin
Ahmed Haki Efendi	Ömer Hulusi Efendi bin İsmail	Nasır Efendi bin Hacı Ahmed
Abdülkadir Efendi	Adil Efendi bin Sami	Esad Efendi bin Ahmed
Receb Efendi	Hıfzı Efendi bin Mustafa	İsmail Hakkı Efendi bin Ahmed
Abdülkadir Efendi	Tahsin Efendi bin Osman	Mehmed Sıdkı Efendi bin Remzi
Muhyiddin Efendi	Mehmed Cemil Efendi bin Bayram	Mehmed Arif Efendi bin Tahsin
Cevad Efendi	Adnan Efendi bin Mehmed Hüsnü	Mehmed Şükrü Efendi bin Hacı Eyyub
Necib Efendi	Ali Rıza Efendi bin İsmail Muharrem	Bahri Efendi bin Ahmed
Rıfat Efendi	Hüseyin Avni Efendi bin Osman	Ferhad Efendi bin Mehmed
Abdülkadir Efendi	Mehmed Ali Efendi bin Mehmed	Tevfik Efendi bin Mustafa
Nusret Efendi	Mehmed Rıza Efendi bin İsmail Hakkı	Burhaneddin Efendi bin Mehmed
Nuri Efendi	Burhaneddin Efendi bin İbrahim	Sabri Efendi bin Abdurrahman
Kemal Efendi	Mehmed İlhami Efendi bin Ali	Vasıf Efendi bin Hüseyin
Hasan Eşref Efendi	Hüsnü Efendi bin Hasan	Refik Efendi bin Cemal
Nasuh Efendi	Ahmed Hüseyin Efendi bin Hüseyin	Remzi Efendi bin Ali
Mehmed Arif Efendi	Ahmed Efendi bin Ali Rıza	Şakir Efendi bin Ali

Tablo 14'ün Devamı

Halid Vehbi Efendi	Ali Rıza Efendi bin Habil	Süleyman Sırrı Efendi bin Bekir Sıdkı
Ömer Hilmi Efendi	Receb Sami Efendi bin Davud	Ahmed Kemal Efendi bin Mehmed Emin
Ahmed Gayeti Efendi	Galib Efendi bin Şükrü	Cevdet Efendi bin Osman
Ahmed Remzi Efendi	Mehmed Emin Efendi bin Hüseyin	Hamdi Efendi bin Abdülhalim
Halil Efendi	Hasan Namık Efendi bin Ömer Hulusi	Ömer Lütfü Efendi bin Ahmed Cemal
Ramiz Efendi	Yusuf Ziya Efendi bin Yunus	Ekrem Efendi bin Kemal
Murad Efendi	Fazıl Efendi bin Tevfik	Ömer Efendi bin İbrahim
Musa Kazım Efendi	Ahmed Hamdi Efendi bin Hüseyin	Kamil Efendi bin Cafer Sadık
Ömer Efendi	Mehmed Necati Efendi bin Aziz	Hüseyin Hüsnü Efendi bin Galib
Hasan Fehmi Efendi	Cevad Efendi bin Melek	Abdülhamid Efendi bin Mahmud
Fuad Efendi	Süreyya Efendi bin Ahmed	Namık Efendi bin Tevfik
Osman Efendi	Halid Efendi bin Emin	Abbas Hilmi Efendi bin Yusuf Ziya
Ziya Efendi	Sabri Efendi bin Mustafa	Fevzi Efendi bin Mehmed Ali
Nureddin Efendi	Nuri Efendi bin Ömer	Mustafa Efendi bin Mehmed Ali
Ali Efendi	Mehmed Hilmi Efendi bin Ahmed Hamdi	Mehmed Necati Efendi bin Aziz
Mustafa Tevfik Efendi	Kadri Efendi bin Eyyub	Yakup Efendi bin Halil
Mustafa Efendi	Mehmed Emin Efendi bin Hüseyin Hüsnü	Mustafa Remzi Efendi bin Ahmed
Ahmed Tevfik Efendi	İsmail Hakkı Efendi bin Ahmed İzzet	Necati Efendi bin Hidayet
Ali Galib Efendi	İhsan Efendi bin Salih	Sabri Efendi bin Hasan
Hüseyin Vasıf Efendi	Salahaddin Efendi bin Rıza	Said Münif Efendi bin Mahmud
Ali Rıza Efendi	Musa Kazım Efendi bin Mehmed Said	Mustafa Safvet Efendi bin Ahmed Cemal
Ömer Kadri Efendi	Midhat Efendi bin Abdullah	Şerafeddin Efendi bin İbrahim
Ahmed Necati Efendi	Burhaneddin Efendi bin Mustafa	Nedim Efendi bin İsmail
Mustafa Zekai Efendi	Hafiz Mehmed Efendi bin Zakir	Mehmed Arif Efendi bin Abdülkadir
Halid Efendi	Mustafa Mümtaz Efendi bin Şevki Hüsnü	Ekrem Efendi bin Hüseyin
Muhyiddin Efendi	Ahmed Fahri Efendi bin Halil	İsa Efendi bin Osman
Ahmed Eyyub Efendi	Mümtaz Efendi bin İbrahim	Hikmet Efendi bin Yusuf Kamil
İrfan Efendi	Gıyaseddin Efendi bin Said	Mehmed Fuad Efendi bin Abdülkadir
Ali Rıza Efendi	Mehmed Yaşar Efendi bin İsmail	Ahmed Can Efendi bin Ömer Lütfü
Mustafa Azmi Efendi	Kemal Efendi bin Tahir	Ahmed İhsan Efendi bin Mustafa
Mehmed Efendi	Mehmed Kemal Efendi bin İbrahim	Mehmed Ferid Efendi bin Mustafa

Tablo 14'ün Devamı

İsmail Hakkı Efendi	Salih Efendi bin Mustafa	Mehmed Kadri Efendi bin Yusuf
Ahmed Kadri Efendi	Arifi Efendi bin Said	Fevzi Efendi bin Ragıb
Hüseyin Hüsnü Efendi	Neşet Efendi bin Mehmed	Kamil Efendi bin İbrahim
Cemal Efendi	Ahmed Refik Efendi bin Mehmed Rıfat	Mehmed Enver Efendi bin Ahmed
Ali Rıza Efendi	Naci Efendi bin Recai	Sırrı Efendi bin Edhem
Mehmed Sadeddin Efendi	Mehmed Rıfat Efendi bin Ziya	Rasim Efendi bin Murad
Mehmed Lütfü Efendi	Mustafa Şevki Efendi bin Salim	İhsan Efendi bin Behcet
Mehmed Subhi Efendi	Mahmud Remzi Efendi bin Hacı Mustafa	Salahaddin Efendi bin İsmet
Abdüllatif Efendi	Mustafa Galib Efendi bin Veli	Şadi Efendi bin Abdülgani
Mehmed Nuri Efendi	Abdüllatif Efendi bin Hüseyin	İsmail Hakkı Efendi bin Adil
Yusuf Hayri Efendi	Mustafa Efendi bin Ali	Cevad Efendi bin Mehmed
Hakkı Efendi	Yusuf Efendi bin İsmail Hakkı	Hayri Efendi bin Aziz
Halid Efendi	Haşim Efendi bin Mehmed	Şerafeddin Efendi bin İsmail Hakkı
Hüseyin Faik Efendi	Zekeriyya Efendi bin Süleyman	Mehmed Cesimi Efendi bin Ahmed
Baki Efendi	İsmail Hakkı Efendi bin Musa Kazım	Cemal Efendi bin İzzet
Nusret Efendi	Mehmed Hamdi Efendi bin Lütfü	Ali Rıza Efendi bin Mustafa
Mehmed Zühdü Efendi	Bahaaddin Efendi bin Abdülmecid	Agah Efendi bin Hakkı Paşa
Musa Kazım Efendi	İlyas Nail Efendi bin Mehmed Faik	Mehmed Ali Efendi bin Hüseyin
Said Efendi	Halil Rıfat Efendi bin Yusuf	Halis Efendi bin Abdullah
Mustafa Tahir Efendi	Abdullah Efendi bin Ömer	Hasan Tahsin Efendi bin Mustafa
Aziz Efendi	Halid Efendi bin Ali Haydar	Süleyman Rahmi Efendi bin Halil
Tevfik Efendi	Osman Nuri Efendi bin Mustafa	Asım Efendi bin Mustafa
Rıza Efendi	Ömer Lütfü Efendi bin Raşid	Halid Efendi bin Hamid
Ali Rıza Efendi	Mustafa Rıfat Efendi bin Neşet	Mustafa Saim Efendi bin Abdurrahman
Nuri Efendi	Receb Efendi bin Halid	Ekrem Efendi bin Rasih
İhsan Efendi	Mustafa Efendi bin İskender	Emin Efendi bin Halid
Salih Sabri Efendi	Hasan Efendi bin Ahmed	Sadık Efendi bin Halim
Mehmed Efendi	Lütfü Efendi bin Mustafa	Ahmed Reşid Efendi bin Ömer
Mehmed Dursun Efendi	Yahya Efendi bin Mehmed Sırrı	Cevad Efendi bin İbrahim
Sadeddin Efendi	Abdülkadir Efendi bin Süleyman	Ahmed Efendi bin Mahmud
Ahmed İhsan Efendi	Zekeriyya Efendi bin Ali Kamil	Adil Efendi bin Hüseyin
İsmail Hakkı Efendi	Fazlı Efendi bin Mehmed Ali	Zeki Efendi bin Halil
Ziya Efendi	Hamdi Efendi bin Hasan	Ahmed Şefik Efendi bin Hacı Mikdad
Halil Efendi	Mehmed Ata Efendi bin Kadri	Cemal Nusret Efendi bin İbrahim
Hasan Tahsin Efendi	Ahmed Hamdi Efendi bin Mehmed	Ahmed Cemil Efendi bin Halid

Tablo 14'ün Devamı

Hasan Tahsin Efendi	Yusuf Ziya Efendi bin Yusuf	Fuad Efendi bin Hasan
Zühdü Efendi	Faik Efendi bin Mehmed Ferid	Adnan Efendi bin İbrahim Fevzi
Ömer Efendi	Halid Efendi bin Seyyid	Mehmed Efendi bin Ali
Osman Efendi	Osman Efendi bin Mehmed	İsmail Hakkı Efendi bin Abdurrahman
Ömer Behçet Efendi	Ali Osman Efendi bin Osman	Mehmed Bahaaddin Efendi bin Ali
Edhem Efendi	Ahmed İhsan Efendi bin Mehmed	Osman Nuri Efendi bin Aziz
Lütfü Efendi	Sezai Efendi bin Mustafa	Said Efendi bin Şevket
Ali Fuad Efendi	Nuri Efendi bin Hasan Sıdki	Niyazi Efendi bin İbrahim Edhem
Hasan Efendi	Ziya Efendi bin Şerif	Hikmet Efendi bin İsmail
Cemal Efendi	İsmail Hakkı Efendi bin Hasan	Mehmed Cemil Efendi bin Ali
Süleyman Nuri Efendi	Ali Efendi bin Süleyman	Sabit Efendi bin Adem
Şemsullah Şemseddin Efendi	Hasan Rasim Efendi bin Halil	Şerif Ali Efendi bin Mehmed
Mehmed Nazım Efendi	Ahmed Hamdi Efendi bin Fehmi	Hüseyin Efendi bin Ali
Yusuf Ziya Efendi	Osman Efendi bin Süleyman	Tevfik Efendi bin Şehab
Asaf Efendi	Celaleddin Efendi bin Mehmed Abdullah	Ahmed Refik Efendi bin İsmail Hakkı
Ahmed Fahri Efendi	Ömer Cahid Efendi bin Hikmet	Zeki Efendi bin Hüseyin Hüsnü
Hüseyin Hüsnü Efendi	Hikmet Efendi bin Bedri	Mehmed Zühdü Efendi bin Hüseyin Aşki
Rıza Efendi	Şevket Efendi bin Ahmed	Necati Efendi bin Mehmed
Mehmed Necmeddin Efendi	Ramazan Efendi bin Bahtiyar	Hüseyin Feyzi Efendi bin Mustafa
Osman Efendi	Raşid Efendi bin Sami	Akif Efendi bin Şükrü
Ahmed Hamdi Efendi	İhsan Efendi bin Hakkı	Sami Efendi bin Cemal
Hamdi Efendi	Hasan Ali Efendi bin Halil	Hüsnü Efendi bin Ahmed
Mehmed Fehmi Efendi	Mehmed İhsan Efendi bin Ali Rıza	İbrahim Edhem Efendi bin Ahmed
Mehmed Ali Efendi	Mehmed Sadık Efendi bin Musa	Hüseyin Avni Efendi bin Mehmed Sabri
Fazıl Efendi	Ahmed Hilmi Efendi bin Osman	Hüseyin Hüsnü Efendi bin Mahmud
Ali Efendi	Bekir Efendi bin Mehmed	Fehmi Efendi bin Ali
Cemil Efendi	Fevzi Efendi bin Hurşid	Ahmed Kemal Efendi bin Ahmed
Hasan Tahsin Efendi	Miftah Kemal Efendi bin Ebubekir	Şakir Efendi bin Abdullah
Abdülvehhab Efendi	Mustafa Efendi bin Eyyub	Hüseyin Cahid Efendi bin Hasib
Hüseyin Hüsnü Efendi	Abdullah Tevfik Efendi bin Osman Nuri	Ali Naci Efendi bin Hasan
Ragıb Efendi	Zühdü Efendi bin Behcet	Receb Efendi bin Salih Rahmi
Haşim Efendi	Sabri Efendi bin Necib	Receb Efendi bin Halid
Ahmed Fevzi Efendi	Hüseyin Kamil Efendi bin Mehmed	Osman Efendi bin Saim

Tablo 14'ün Devamı

Eyyub Sabri Efendi	Mehmed Hidayet Efendi bin Abdullah	Neşet Efendi bin Mustafa
Ahmed Hayri Efendi	**Mülâzım-ı Sânîleri**	Mahmud Nedim Efendi bin Ali
Ahmed Nuri Efendi	Nureddin Efendi	Zühdü Efendi bin Şükrü
Muzaffer Efendi	İsmail Zihni Efendi	Mahmud Hamdi Efendi bin Emin
Refik Efendi	Necmeddin Efendi	Muharrem Efendi bin Hüseyin
Hüseyin Avni Efendi	Şehsuvar Efendi	Alaaddin Efendi bin Şükrü
Ali Şevket Efendi bin Nuri Kadri	Ziyaeddin Efendi	Memduh Efendi bin İzzet
Amir Efendi bin Kasım	İsmail Efendi	Naci Efendi bin Rauf
Mehmed Emin Efendi bin Ahmed	Kamil Efendi	Ahmed Efendi bin Ali Osman
Mehmed Servet Efendi bin Tevfik	Medeni Efendi	Rüşdü Efendi bin Hakkı
Mehmed Efendi bin Mehmed	Emin Efendi	Reşad Efendi bin Osman
Hakkı Efendi bin Ahmed	Cevad Efendi	Kemal Efendi bin İbrahim
Mehmed Nuri Efendi bin Hafız Ali	İsmail Rıfat Efendi	Mustafa Nermi Efendi bin Ali
Abdülmecid Nusret Efendi bin Abdülmecid	Hakkı Efendi	Zeki Efendi bin Receb
Ali Kahraman Efendi bin Muhyiddin	Edib Efendi	Hamid Efendi bin Fevzi
Mehmed Fuad Efendi bin Rasih	Mehmed Nihad Efendi	Hüseyin Efendi bin Ali
Mehmed Kamil Efendi bin Maksud	Ekrem Efendi	Nazmi Efendi bin Mustafa
Hafız Hüsnü Efendi bin Raşid	Mehmed Ali Efendi	Mehmed Ferid Efendi bin Ziya
Salih Zeki Efendi bin Mehmed Vehbi	Besim Efendi	Mustafa Efendi bin Şükrü
Ahmed Efendi bin Akif	Receb Ertuğrul Efendi	Zeki Efendi bin Salih
Yusuf Efendi bin İsfendiyar	Nedim Efendi	İsmail Hakkı Efendi bin Hafız Ali
Mustafa Safvet Efendi bin Mustafa	Ali Nazım Efendi	Ziya Efendi bin Ali
Mehmed Tayyar Efendi bin Halil	Tevfik Necdet Efendi	İsmail Hakkı Efendi bin Receb Nuri
Abdullah Efendi bin İbrahim Sırrı Paşa	Süleyman Efendi	Sadeddin Turgud Efendi bin Bekir Sıdkı
Şevki Efendi bin Raşid	Şevket Efendi	Tahsin Efendi bin Halil
Mehmed Rıza Efendi bin Selim	İsmail Hakkı Efendi	Abdülkadir Efendi bin Salih
Mehmed Rıfat Efendi bin Abdülkadir	Necmeddin Efendi	Sezai Efendi bin Rıfat
Muhyiddin Efendi bin Abdullah	Süleyman Efendi	Raci Efendi bin Zekai
Yakup Efendi bin Ali	Şevket Efendi	Hüseyin Rahmi Efendi bin Lütfü
Ömer Fevzi Efendi bin Mahmud	Nuri Efendi	Mehmed Remzi Efendi bin Ahmed
Sami Efendi bin Halid	Kemaleddin Efendi	Safi Efendi bin İbrahim
Şemseddin Efendi bin İlyas	Hüseyin Efendi	Ziya Efendi bin Hasan Tahsin
Ferid Efendi bin Tahir	Feyzi Efendi	Galib Efendi bin Hüseyin
Halid Efendi bin Ahmed	Kazım Efendi	Şükrü Efendi bin Raşid

Tablo 14'ün Devamı

Ahmed Muhtar Efendi bin Şükrü	Kemal Efendi	Salahaddin Efendi bin Şevket
Abdülhak Efendi bin Sıdkı	Ali Ulvi Efendi	Bedri Efendi bin Osman Hidayet
Abdülhalim Efendi bin İsmail	Mehmed Emin Efendi	Abdurrahman Efendi bin Şaban
Mehmed Kadri Efendi bin Nuri	Seyfeddin Efendi	Kenan Efendi bin Ali
Ali Galib Efendi bin Rasim	Mehmed İhsan Efendi	Nureddin Efendi bin Ali
Şemseddin Efendi bin İbrahim Edhem	Ali Fethi Efendi	Mehmed Fazıl Efendi bin Abdulhamid
Abdurrauf Efendi bin Galib	Selami Efendi	Nizameddin Efendi bin Ali
Mehmed Ali Efendi bin İsmail Hakkı	Ali Naim Efendi	Fuad Efendi bin Haydar
Necati Efendi bin Ahmed Pertev	Ahmed Rıfkı Efendi	Zeki Efendi bin Ebuzer
İhsan Efendi bin Tevfik	Tevfik Efendi	Remzi Efendi bin Mahmud
Ali Remzi Efendi bin Salih	Faik Efendi	Salahaddin Efendi bin İsmail Hakkı
İhsan Efendi bin Mehmed	Şerefeddin Efendi	Bekir Efendi bin İsmail
Nuri Efendi bin Ali Rıza	İsmail Fuad Efendi	Mehmed Efendi bin İbrahim
İsmail Hakkı Efendi bin Ahmed	Bedreddin Efendi	Muzaffer Efendi bin Cevdet
Nail Efendi bin Salih	Mazhar Efendi	Hilmi Efendi bin Selim
Osman Hayati Efendi bin Mehmed	İbrahim Efendi	İsmail Hakkı Efendi bin Mustafa
Ahmed Arif Efendi bin Abdullah Hamdi	İzzeddin Efendi	Mehmed Niyazi Efendi bin İsmail
Salahaddin Efendi bin Kadri	Hasan Osman Efendi	İbrahim Edhem Efendi bin Mehmed Arif
Mahmud Ragıb Efendi bin Mehmed Arif	Kadri Efendi	Kadri Efendi bin Said
Zeki Efendi bin Mustafa	Ruhi Efendi	Naci Efendi bin Salih
Mustafa Efendi bin Ahmed	Nüzhet Efendi	Seyyid Efendi bin Rıza
Hidayet Efendi bin Said	Sabri Efendi	Cevad Efendi bin Hidayet
Abidin Efendi bin Edhem	Cemaleddin Efendi	Ekrem Efendi bin Yahya
Ali Vasfi Efendi bin Hurşid	Mehmed Remzi Efendi	Zeki Efendi bin Tayyar
Osman Nuri Efendi bin İbrahim Yumni	Mehmed Kamil Efendi bin Mustafa	Muharrem Efendi bin Ahmed Hamdi
Zeki Efendi bin Mustafa	Ali Rıza Efendi bin Kemaleddin	Hasan Remzi Efendi bin Ali
Hüseyin Hüsnü Efendi bin Mehmed İhsan	Arif Efendi bin Mustafa Fehmi	Münir Efendi bin Kadri
Süleyman Efendi bin Şerif	Galib Efendi bin Ahmed	Ömer Lütfü Efendi bin Ömer Lütfü
Zati Efendi bin Osman Ruhi	Ali Rıza Efendi bin İzzet	Mehmed Nuri Efendi bin Salih
Ahmed Sıdki Efendi bin Ali	Kemal Efendi bin Hulusi	Celaleddin Efendi bin Abdullah
Musa Efendi bin Osman	Mehmed Münir Efendi bin Safvet	Ali Rıza Efendi bin Hasan
Derviş Efendi bin Ahmed	Kemaleddin Efendi bin Raif	Yusuf Kenan Efendi bin Tahsin
İbrahim Efendi bin Mehmed	Ahmed Efendi bin Abdullah	İhsan Efendi bin Hasan
Ahmed Sabri Efendi bin İzzet	Hilmi Efendi bin İbrahim	Naci Efendi bin Ahmed
Dursun Efendi bin Hacı Salih	Ahmed Efendi bin Hasan	Ekrem Efendi bin Hasan

Tablo 14'ün Devamı

Ferid Efendi bin Necib	Celal Efendi bin Mustafa	Reşad Efendi bin Süleyman
Yusuf İzzeddin Efendi bin Mehmed Cemal	Mehmed Şakir Efendi bin Ahmed	Nureddin Efendi bin Hüsrev
Mehmed Hayri Efendi bin Ali Galib	Tarık Efendi bin Mehmed Reşid	Adil Efendi bin Hasan
Ahmed Şükrü Efendi bin Mehmed	Memduh Efendi bin Emin	Hasan Efendi bin İsmail
Ahmed Bican Efendi bin Hacı Mehmed	Ahmed Cemil Efendi bin Mehmed Halid	Salih Efendi bin Ahmed
Rıfkı Efendi bin Mehmed	Yusuf Seyfeddin Efendi bin Mehmed Nuri	Halid Efendi bin Halil
Ahmed Latif Efendi bin Murad	Nureddin Efendi bin Ömer	İsmail Hakkı Efendi bin Mehmed Tevfik
Vedad Efendi bin Talat	Niyazi Efendi bin Nazmi	Edhem Efendi bin Hasan
Ahmed Refik Efendi bin Emin	Mehmed Nuri Efendi bin Osman	Bekir Sıdkı Efendi bin Ali Rıza
Mehmed Efendi bin Hacı Hasan	Ömer Lütfü Efendi bin Ahmed Ali	Mehmed Şükrü Efendi bin Ahmed Hamdi
Cemil Efendi bin Arif	İsmail Fuad Efendi bin Hasan Tahsin	Numan Efendi bin Şemseddin
Mehmed Rasim Efendi bin Musa	Haşim Efendi bin Rasim	Hafız Mustafa Efendi bin Abdullah
Remzi Efendi bin Şaban	Necmeddin Efendi bin Necib	Mehmed Ali Efendi bin Mehmed
Osman Veysi Efendi bin İbrahim	Ahmed Efendi bin Bekir	Fenni Efendi bin Vecihi
İbrahim Edhem Efendi bin Mehmed Ali	Mehmed Nuri Efendi bin Salih	Numan Efendi bin Hasan
Hasan Tahsin Efendi bin Hüsnü	Ahmed Efendi bin Osman	Rauf Efendi bin Rüstem
Cevad Efendi bin Halid	Abdülmuhsin Efendi bin Numan	Faik Efendi bin Hasan
Cemal Efendi bin Lütfü	Halil İbrahim Efendi bin Ferhad	Behzad Efendi bin Yusuf
İbrahim Efendi bin Ali	Ali Refik Efendi bin Abdullah	Mustafa Efendi bin Hüseyin
Ahmed Efendi bin Hasib	Mehmed Muzaffer Efendi bin Ahmed	İhsan Efendi bin Hüseyin Hüsnü
Ali Efendi bin Zülfikar	Mehmed Sezai Efendi bin Bekir Necati	Şevki Efendi bin Ahmed
Mehmed Şevket bin Abdullah	Cevdet Efendi bin Bekir	Saim Efendi bin Galib
Osman Cahid Efendi bin Hacı Mustafa	Hüseyin Ferhad Efendi	Ahmed Hilmi Efendi bin İsmail Hakkı
Halil Rıfat Efendi bin Yusuf	Ali Efendi	Edhem Efendi bin Mehmed
Mehmed Fuad Efendi bin Şefik	Mehmed Said Efendi	Celaleddin Efendi bin Mustafa Kemal
Adil Efendi bin Bekir Sıdkı	Ahmed Cevdet Efendi	Natık Efendi bin Hüseyin Hüsnü
Mustafa Efendi bin İsmail	Nuri Efendi	Sami Efendi bin Hüseyin
Zeki Efendi bin Salih	Ahmed Recai Efendi	Sabri Efendi bin Ali
Mahmud Efendi bin Yusuf	Ali Rıza Efendi	Ahmed Necib Efendi bin Nuri
İhsan Efendi bin Cemil	Rıfat Efendi	

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

Felah Grubu, piyade sınıfına mensup 7 miralay (albay), 25 kaymakam (yarbay), 85 binbaşı, 318 yüzbaşı, 270 mülâzım-ı evvel (üsteğmen) ve 494 mülâzım-ı sânî (teğmen) olmak üzere toplam 1.199 kişiyi Anadolu'ya göndermiştir.

Tablo 15
Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği süvari sınıfı isimler

Süvariler		
Miralay	Ragıb Efendi	Bilal Efendi
Sami Sabit Bey	Ali Enver Efendi	Mehmed Fahreddin Efendi
Kaymakamlar	Hasan Tahsin Efendi	Zeki Efendi
Mahmud Bey	Hamid Efendi	Fevzi Efendi
Cemil Bey bin Şevki Paşa	Hüseyin Cihad Efendi bin Mehmed Emin	Ahmed Necati Efendi
Mehmed Sadık Bey bin Abbas	Mustafa Cihad Efendi bin İzzet	Şerefeddin Efendi
Binbaşılar	Halil Efendi	İbrahim Efendi
Mahmud Adli Efendi	Salih Efendi bin Mehmed	Salih Efendi bin Mehmed
İbrahim Mustafa Efendi	Mahmud Sadullah Efendi bin Mustafa	Ali Hulusi Efendi bin İbrahim Edhem
Ali Rıza Efendi	Haşim Efendi bin Ali	Yusuf Şevket Efendi bin Ziya
Nazmi Efendi	Ali Osman Efendi bin Behcet	Mehmed Emin Efendi bin Seyyid
Abdurrahman Efendi bin Mustafa	Ahmed Şevket Efendi bin Ömer	Hakkı Efendi bin Halid
Mehmed Fehmi Efendi bin İsmail	Ali Ekrem Efendi bin Ömer Rüşdü Paşa	Ahmed Efendi bin Hüseyin
Ahmed Ferhad Efendi bin Halid	Hüseyin Efendi bin Şamil	Münir Efendi bin Asaf
Mehmed İhsan Efendi bin Zekeriyya	Yusuf Ziya Efendi bin Şakir Şükrü	Kemal Efendi bin Faik
Mehmed Ulvi Efendi bin Ahmed Necib	Abdurrahman Efendi bin Yusuf	Ahmed Yumni Efendi bin Galip Paşa
Yüzbaşıları	Ali Efendi bin Fehmi	Mehmed Tevfik Efendi bin Salih
Abdurrahman Efendi	Fevzi Efendi bin Ali	Mehmed Fuad Efendi bin Ömer Lütfü
İbrahim Hakkı Efendi	Mustafa Rüşdü Efendi bin Sadık	Fahri Efendi bin Mustafa
Hasan Sadreddin Efendi	Ahmed Edib Efendi bin Said	Ali Rıza Efendi bin Mehmed Dursun
Mazhar Efendi	Hüseyin Avni Efendi bin Ali	**Mülâzım-ı Sânîleri**
Cemal Efendi bin Osman	Haşim Efendi bin Yusuf Ziya	Fahri Efendi
Mehmed Nüzhet Efendi bin Hüsnü	Arif Efendi bin Akif	Nazım Efendi
Maşuk Efendi bin Hasan	Meded Ali Efendi bin Yusuf Ziya Paşa	Ahmed Muhtar Efendi bin Rüstem

Tablo 15'in Devamı

Ali Reşad Efendi bin Eyyub Sabri	Nureddin Efendi bin Ali	Kemal Efendi bin Şevki
Ali Rıza Efendi bin Hızır	Mehmed Masum Efendi bin Mehmed Şerif	İhsan Efendi bin Remzi
Ali Fuad Efendi	Rasim Efendi bin Süleyman	Mehmed Nuri Efendi
İbrahim Edhem Efendi	**Mülazım-ı Evvelleri**	Hüseyin Avni Efendi
Atıf Efendi	Rıza Efendi	Celal Efendi
Ali Remzi Efendi	Faik Efendi	Ali Cevdet
Talal Efendi	Ahmed Ali Efendi	Namık Kemal
Osman Efendi	Mehmed Tevfik Efendi	Şefik Efendi bin Hulusi
Şerafeddin Efendi	Mustafa Hakkı Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi bin Arslan
Ali Yaşar Efendi	Halil Rıfat Efendi	İsmail Zühdü Efendi bin Tevfik
Mustafa Sabri Efendi	Hakkı Efendi bin Ali	Mustafa Şükrü Efendi bin Hasan
Mustafa Efendi	Ömer Nazif Efendi bin Süleyman	Nihad Efendi bin Mehmed Ali
Ahmed Rıfat Efendi	Mehmed Cevdet Efendi bin Selim Sırrı	Mustafa Reşid Efendi bin Sami
Şükrü Efendi	Celaleddin Efendi bin Süleyman Fehmi	
İsmail Fahri Efendi	Ali Haydar Efendi	

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

Felah Grubu, süvari sınıfına mensup 1 miralay (albay), 3 kaymakam (yarbay), 9 binbaşı, 49 yüzbaşı, 31 mülâzım-ı evvel (üsteğmen) ve 16 mülâzım-ı sânî (teğmen) olmak üzere toplam 109 kişiyi Anadolu'ya göndermiştir.

Tablo 16
Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği sahra topçu sınıfı isimler

Sahra Topçuları		
Miralaylar	Mustafa Kazım Efendi bin Hasan Tevfik	Mehmed Nuri Efendi
Emin Bey	**Mülazım-ı Evvelleri**	Mehmed Emin Efendi
Neşet Bey	Şehabeddin Efendi	Kamil Efendi
Osman Bey bin Ahmed	Cafer Efendi	Ahmed Mülayim Efendi
Kaymakamlar	Osman Efendi	Asaf Efendi
Salih Ulvi Bey	Ali Ziyaeddin Efendi	Haydar Efendi
Hüseyin Fehmi Bey	Ali Rıza Efendi	Kemaleddin Efendi
Ali Kadri Bey	İsmail Fehmi Efendi	Zeki Efendi bin Behcet
Binbaşılar	Celal Efendi	İhsan Efendi bin Necib
Şerafeddin Efendi	Mustafa Efendi	Mehmed Tevfik Efendi bin Pertev

Tablo 16'nın Devamı

Mehmed Ata Efendi	Mehmed Rıfat Efendi bin Hasan	Mehmed Enver Efendi bin Yaver
Ahmed Rıfat Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi bin Osman Nuri	Mahmud Ekrem Efendi bin Osman
Ahmed Hamdi Efendi	Ahmed Sururi Efendi bin Ali	Hasan İrfan Efendi
Ahmed Fikri Efendi	Nuri Efendi bin Vehbi	Zeki Efendi
Adem Sabri Efendi	Hasan Basri Efendi bin Mehmed	Şerafeddin Efendi
Ali Efendi	Şükrü Efendi bin Kamil	Mustafa Efendi
Abidin Efendi bin Ahmed İzzet	Ali Remzi Efendi bin Ahmed Tevfik	Aziz Efendi
Nahid Efendi bin Süleyman Faik	Mustafa Asım Efendi bin Ahmed	Yusuf İzzeddin Efendi
Sabri Efendi bin Süleyman	Hilmi Efendi bin Mustafa	İsmail Hakkı Efendi
Yüzbaşıları	Hulusi Efendi bin Abdülkerim	Cemaleddin Efendi
Mustafa Sıdkı Efendi	Ahmed Sabri Efendi	Mehmed Cemil Efendi
Sabri Efendi	İsmail Hakkı Efendi	Mehmed Nuri Efendi
Osman Nuri Efendi	Mehmed Zeki Efendi	Muammer Efendi
Hasan Efendi	Mehmed Rüşdü Efendi	İzzet Efendi
Mehmed Sami Efendi	Mehmed Kemal Efendi	Yusuf Ziya Efendi
Reşad Efendi	Kemal Efendi	Mehmed Fevzi Efendi
Osman Efendi	Hasan Tahsin Efendi	Tevfik Remzi Efendi
Zekeriya Efendi	Mehmed Tevfik Efendi	Seyyid Kani Efendi
Abdullah Hilmi Efendi	Ziya Efendi	Hilmi Efendi
Rıza Efendi	Ahmed Sabri Efendi	İbrahim Efendi
Rasim Efendi	İsmail Hakkı Efendi	Esad Efendi
Sadık Efendi	Muammer Efendi	İsmail Talat Efendi
Seyfi Efendi	Sabri Efendi	Nazmi Efendi bin Mesud
Enver Efendi	Halil Efendi	Nazif Efendi bin Halil
Abdüllatif Efendi bin Mustafa	Ahmed Nureddin Efendi	İhsan Efendi bin İbrahim
Hüseyin Cahid Efendi bin Abdurrahman	Nureddin Efendi	Mehmed Mümtaz Efendi bin Hilmi
Muhyiddin Efendi bin Rıza	İbrahim Efendi	Abdülhalim Efendi bin Bekir Sıdkı
Mehmed Niyazi Efendi bin Süleyman	Remzi Efendi	Abid Efendi bin Bekir Sıddık
İbrahim Efendi bin Kaşif	Mehmed Raif Efendi	Şemseddin Efendi bin Mehmed
Hasan Zeki Efendi bin Ahmed	Hikmet Efendi	Salahaddin Efendi bin Ali Tevfik
Mustafa Reşad Efendi bin Mehmed	Hasan Tahsin Efendi bin Ahmed	Nazım Efendi bin Halis
Mehmed Cemil Efendi bin Ahmed	Mehmed Nafiz Efendi bin Yusuf	İsmail Hakkı Efendi bin Remzi

Tablo 16'nın Devamı

Hasan Hulusi Efendi bin İsmail	Ali Haydar Efendi bin Mehmed	İbrahim Hakkı Efendi bin Celal
Mehmed Salahaddin Efendi bin Mehmed Emin Paşa	Refet Efendi bin Nuri	Mustafa Efendi bin Edhem
Mehmed Emin Efendi	Ahmed Cevad Efendi bin Ali Rıza	Nureddin Efendi bin Veliyüddin
İsmail Hakkı Efendi	Yaşar Vehbi Efendi bin Ahmed Fehmi	Osman Efendi bin Derviş
Cevad Efendi	Mehmed Kemal Efendi bin Ahmed	Mehmed Efendi bin Mustafa
Mehmed Tevfik Efendi	İbrahim Efendi bin İbrahim	Şerefeddin Efendi bin Avni
Mehmed Şevki Efendi	Ömer Nazmi Efendi bin Mustafa Zekai	Nizameddin Efendi bin Derviş
Şevki Efendi	Hakkı Efendi bin Salim	Ali Efendi bin Eşref
Mustafa Fethi Efendi	Ahmed Tevfik Efendi bin Ahmed	İbrahim Cemaleddin Efendi bin Şevki
Vasıf Efendi bin Ali	Ahmed Bahaaddin Efendi bin Mehmed Asım	Şakir Efendi bin Salih
Ali Sami Efendi bin Hilmi	Behcet Efendi bin Şaban	Nuri Efendi bin Emin
Mustafa Bahaaddin Efendi bin Cemal Paşa	Mehmed Sabri Efendi bin Şerif	Ali Rahmi Efendi bin Kamil
Abdurrahman Süreyya Efendi bin Hacı Bekir	İzzet Efendi bin Ahmed	Refik Efendi bin Hasan Tahsin
Ali Rıza Efendi bin Hasan	Mehmed Şevket Efendi bin Ahmed	Necati Efendi bin Ali Refik
Mehmed Sabri Efendi bin Ömer	Ruşen Efendi bin Eşref	Mümtaz Efendi bin Hüseyin Hüsnü
Arif Efendi bin Sadık	Mehmed Sıddık Efendi bin İbrahim	Abdullah Efendi bin Ahmed
Ali Rıza Efendi bin Hafiz Mehmed	**Mülâzım-ı Sânîleri**	Hüseyin Hayati Efendi bin Mustafa
Mahmud Cemaleddin Efendi bin Hasan	Hasan Nuri Efendi	

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

Felah Grubu, sahra topçu sınıfına 3 mensup miralay (albay), 3 kaymakam (yarbay), 10 binbaşı, 41 yüzbaşı, 56 mülâzım-ı evvel (üsteğmen) ve 61 mülâzım-ı sânî (teğmen) olmak üzere toplam 174 kişiyi Anadolu'ya göndermiştir.

Tablo 17
Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği ağır topçu sınıfı isimler

Ağır Topçular		
Miralaylar	Ahmed Rasim Efendi	Mehmed Ali Efendi bin Hüseyin
-	Mehmed Edib Efendi	Mehmed Kamil Efendi bin Halil

Tablo 17'nin Devamı

Kaymakamlar	Ali Rıza Efendi bin Mehmed Emin	Nuri Efendi bin Hasan
-	Ali Efendi bin Zekeriyya	Mehmed Naki Efendi bin Hacı Hafiz Davud
Binbaşılar	Mehmed Muzaffer Efendi bin Hasan Fahri	Hüseyin Hıfzı Efendi bin Mehmed Sipahi
Nazım Efendi	Hasan Efendi bin Seyfeddin	Sırrı Efendi bin İbrahim
Cemaleddin Efendi bin Derviş	Musa Kazım Efendi bin Hacı Mehmed	Reşid Efendi bin Salih
Hafız Mustafa Efendi	İbrahim Lütfü Efendi bin Halil	Fahri Efendi bin Hayri
Mehmed Rüşdü Efendi bin Arif	Eyyub Sabri Efendi bin Mümin	Suad Efendi bin Edhem Paşa
Yüzbaşıları	Mahmud Efendi	Ali Rıza Efendi bin Ömer Lütfü
Kemaleddin Efendi	Rıfat Efendi	İzzet Efendi bin Mustafa
İsmail Hakkı Efendi	Ahmed Niyazi Efendi	Ahmed Midhat Efendi bin Ali
Mehmed Said Efendi	Mehmed Hilmi Efendi	Ekrem Efendi bin Fuad
Mehmed Efendi	Mehmed Sabit Efendi	Ziya Efendi bin Mehmed
Mehmed Sırrı Efendi	Yakup Zihni Efendi	Şemseddin Efendi bin İbrahim
Ahmed Sabri Efendi	Ali Rıza Efendi	**Mülâzım-ı Sânîleri**
Osman Nuri Efendi	Ömer Efendi	İsmail Hakkı Efendi
Rıza Efendi bin Mehmed Kamil	İsmail Hakkı Efendi	Safvet Efendi
Ömer Lütfü Efendi bin Ali	Mehmed Halid Efendi	Muhyiddin Efendi
Kamil Efendi bin Yusuf	Ukkaş Remzi Efendi	Cemal Efendi bin Mahmud
Nail Efendi bin İzzet	Şerefeddin Efendi	Hüseyin Fikri Efendi bin Tevfik
Halid Efendi bin Ahmed	Mehmed Emin Efendi	Sabri Efendi bin Abdüsselam
Ali Cevdet Efendi bin Bekir	Mehmed Şükrü Efendi	Ahmed Hamid Efendi bin Ata
Hüseyin Rahmi Efendi bin İsmail	Hasib Efendi	Mehmed Arif Efendi
Hasan Tahsin Efendi bin Halil	Ahmed Münir Efendi	Mahmud Nedim Efendi
Hasan Vasfi Efendi bin Ahmed	Mehmed Hulusi Efendi	Celaleddin Efendi
Mustafa Hikmet Efendi bin Ahmed	İbrahim Rüşdü Efendi	Lütfü Efendi
Hilmi Efendi bin Hasan	Mustafa Efendi	Macid Efendi
Niyazi Efendi bin Hüseyin	Tevfik Efendi	Ali Seydi Efendi
Ziya Efendi bin Emin	Mazlûm Efendi	Cemal Efendi
Cemil Efendi bin Hasan Paşa	Mehmed Tevfik Efendi	Yusuf Efendi
Mehmed Nuri Efendi bin Ömer	Refik Efendi bin Şerif	Naci Efendi
Mehmed Nureddin Efendi bin Hasan	Mehmed Faik Efendi bin Ahmed	Ömer Faik Efendi
Mülazım-ı Evvelleri	Ziyaeddin Efendi bin Nebi	Hüsnü Efendi
Abdülvehhab Efendi	Ahmed Şevki Efendi bin Kamil	Ali Rıza Efendi bin Hasan
Mehmed Efendi	Nazmi Efendi bin Halil	Ekrem Efendi bin Bekir
Ahmed Mümtaz Efendi	Ahmed Nuri Efendi bin Süleyman	Zühdü Efendi bin Şükrü
Yusuf Efendi	Mustafa Şefik Efendi bin Ahmed	Ömer Efendi bin Abdullah
Ali Rıza Efendi	Süleyman Neşet Efendi bin İbrahim	Abdülbaki Efendi bin Ali Rıza

Tablo 17'nin Devamı

İhsan Ali Efendi	Abdi Rüstem Efendi bin Mustafa	Mehmed Ali Efendi bin Ahmed
Lütfullah Efendi	İbrahim Sıdkı Efendi bin İbrahim	Osman Efendi bin Ali Rıza
Ali Ulvi Efendi	Tevfik Efendi bin Osman	Nedim Efendi bin Ali
Mehmed Servet Efendi	Necati Efendi bin Mustafa	Halid Efendi bin Musib
Hüseyin Hasib Efendi	Gıyaseddin Efendi bin Selahaddin	Abdullah Efendi bin Hasan

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

Felah Grubu, ağır topçu sınıfına mensup 4 binbaşı, 23 yüzbaşı, 69 mülâzım-ı evvel (üsteğmen) ve 28 mülâzım-ı sânî (teğmen) olmak üzere toplam 124 kişiyi Anadolu'ya göndermiştir. Gönderilenler arasında miralay (albay) ve kaymakam (yarbay) rütbesine mensup kişiler yer almamaktadır.

Tablo 18
Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği istihkâm sınıfı isimler

İstihkâm sınıfı		
Miralaylar	Osman Nuri Efendi	Ahmed Cemil Efendi bin Vehbi
-	Nasuhi Efendi	Tevfik Efendi bin Hacı Ali
Kaymakam	Faik Efendi	Halid Efendi bin Şükrü
Mümtaz Bey bin Şevket	Mehmed Ekrem Efendi	Remzi Nur Efendi bin Osman Nur
Binbaşılar	Ali Rıza Efendi	Ahmed Ziya Efendi bin Sami
İhsan Efendi	İbrahim Feyzi Efendi	Mehmed Ferid Efendi bin Selim
Hurşid Efendi	Necati Efendi	Raşid Efendi bin Haşim
Ahmed Halid Efendi	Kamil Efendi	**Mülâzım-ı Sânîleri**
Hüseyin Nazım Efendi	Mehmed Fuad Efendi	Mehmed Nuri Efendi
İbrahim Efendi bin Mustafa	Hayreddin Efendi	Abdülkadir Efendi
İsmail Hakkı Efendi bin Mehmed	Seyfi Efendi	Akif Efendi
Selahaddin Efendi bin Hayri	Mustafa Kazım Efendi	Mehmed Sadık Efendi
Mehmed Cemal Efendi	Ahmed Mümtaz Efendi	Bahaaddin Efendi
Yüzbaşıları	Hasan Feyzi Efendi	Hüseyin Efendi
Hasan Efendi	Mehmed Emin Efendi	Muharrem Efendi bin Rakim
Celal Efendi	Ali Rıza Efendi	Taceddin Efendi bin Mustafa Safa
Nazmi Efendi	Muhsin Efendi	İsmail Hakkı Efendi
Tevfik Efendi	Nizâmi Efendi	Mehmed Muhsin Efendi
Mahmud Celaleddin Efendi	Ahmed Kamil Efendi bin Tahir	Akif Efendi
Bedreddin Efendi	Ali Rıza Efendi bin Ahmed	Zeki Efendi
Ahmed Şekib Efendi	Davud Şükrü Efendi bin Hacı Mustafa	Enis Avni Efendi
Ahmed Cemal Efendi	Hayreddin Efendi bin Hasan Tahsin	Salahaddin Efendi

Tablo 18'in Devamı

Ali Zeki Efendi	Şücaaddin Efendi bin Hasan Hilmi	Mustafa Efendi bin Veli
İbrahim Halil Efendi	Kadri Efendi	Hasan Efendi bin İbrahim
Halil Efendi bin Sami	Hasan Murad Efendi	Ziya Efendi bin Refik
Hasan Fehmi Efendi	İhsan Efendi	Süreyya Efendi bin İsmail Necib
Hüseyin Rahmi Efendi bin İsmail	Mehmed Said Efendi	İsmail Efendi bin Mustafa
Mehmed Yümni Efendi bin Hafız Abdülmecid	Abdülkerim Efendi	Mehmed Ziya Efendi bin Halil
İskender Tevfik Efendi bin Hacı İbrahim	Ferhad Efendi	İhsan Efendi bin Hüseyin Rıza
Ahmed Nedim Efendi bin Receb	Abdülkerim Efendi	Ragıb Efendi bin Sadullah
Hasan Tahsin Efendi bin İsmail	Ömer Avni Efendi	Abdülbaki Efendi bin Hakkı
Mülazım-ı Evvelleri	Hayri Efendi bin Hacı Ahmed	Ömer Faruk Efendi bin Ahmed
Hikmet Efendi	Mustafa Efendi bin İsmail Zühdü	Zeki Efendi bin Ahmed
Hakkı Efendi	Osman Nuri Efendi bin Abbas	Kemal Efendi bin Şerif
Ali Galib Efendi	Halil İbrahim Efendi bin Ali Osman	Mehmed Neşet Efendi bin Ahmed
Subhi Efendi	Hilmi Efendi bin Rüşdü	Ahmed Necib Efendi bin Hüseyin Hüsnü
Sadık Efendi	Osman Nuri Efendi bin Süleyman	Mehmed Necati Efendi bin İzzet
İhsan Efendi	Salahaddin Efendi bin Hasan	

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

Felah Grubu, istihkâm sınıfına mensup 1 kaymakam (yarbay), 8 binbaşı, 17 yüzbaşı, 51 mülâzım-ı evvel (üsteğmen) ve 29 mülâzım-ı sânî (teğmen) olmak üzere toplam 106 kişiyi Anadolu'ya göndermiştir. Gönderilenler arasında miralay (albay) rütbesine mensup kişiler yer almamaktadır.

Tablo 19
Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği jandarma sınıfı isimler

Jandarmalar		
Miralaylar	Mehmed Sadık Efendi bin Aguş	Hayri Efendi
-	İzzet Efendi bin Hasan Tahsin	Süleyman Sırrı Efendi
Kaymakamlar	Mehmed Bizar Efendi bin Salih	Mehmed Celaleddin Efendi
-	Rauf Efendi bin Süleyman	Salih Zeki Efendi
Binbaşılar	Kadri Efendi bin Neşet	Hüseyin Hüsnü Efendi
Tevfik Efendi	Vahid Efendi bin Hüseyin	Bayezid Efendi
Mehmed Baki Efendi bin Ahmed	Süreyya Efendi bin Hacı Kerim	Ahmed Hamdi Efendi
Yüzbaşıları	İsmail Hakkı Efendi bin Mahmud	Mehmed Salahaddin Efendi
Mehmed Fikri Efendi	Osman Nuri Efendi bin Mahmud	İsmail Hakkı Efendi
Ahmed Kemal Efendi bin Ali Rıza	Hasan Tahsin Efendi bin Mehmed	Hikmet Efendi

Tablo 19'un Devamı

İsmail Hakkı Efendi bin Kamil	İsmail Hakkı Efendi bin Abdullah	Zühdü Efendi
Fevzi Efendi bin Rami	İsmail Hakkı Efendi bin Ali	İbrahim Efendi
Ahmed Refik Efendi bin İsmail	Nihad Efendi bin Hasan	Faruk Efendi
Zeynelabidin Efendi bin Mahmud	Abdurrahim Efendi bin Mustafa	Hüseyin Hüsnü Efendi
Mehmed Zeki Efendi bin İsmail	**Mülâzım-ı Sânîleri**	Ahmed Celaleddin Efendi
Mülâzım-ı Evvelleri	Ahmed Nadir Efendi	Hasan Tahsin Efendi bin Süleyman
Ali Rıza Efendi	Rıdvan Efendi	Mehmed Cemal Efendi bin Receb
Tevfik Efendi	İsmail Efendi bin Ferhad	Ahmed Remzi Efendi bin Hurşid
Abdullah Sami Efendi	Cemaleddin Efendi bin Tahir	Halaledin Efendi bin Halil
Ali Galib Efendi	Süleyman Fahri Efendi bin Hüseyin	Sadeddin Efendi bin Mehmed Cemil
Şefik Efendi	İbrahim Zeki Efendi bin Mehmed Emin	Mehmed Dursun Efendi bin Hüseyin
Ahmed Arif Efendi	Mustafa Kadri Efendi	Akif Feridun Efendi bin Mustafa
Sinan Efendi	Mehmed Saim Efendi	Mustafa Şevki Efendi bin Behcet

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

Felah Grubu, jandırma sınıfına mensup 2 binbaşı, 7 yüzbaşı, 21 mülâzım-ı evvel (üsteğmen) ve 31 mülâzım-ı sânî (teğmen) olmak üzere toplam 61 kişiyi Anadolu'ya göndermiştir. Gönderilenler arasında miralay (albay) ve kaymakam (yarbay) rütbesine mensup kişiler yer almamaktadır.

Tablo 20
Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği tabibler

Tabibler		
Miralaylar	**Yüzbaşılar**	Ali Fazıl Efendi
Hüseyin Nail Bey	Ahmed Said Efendi	Hamdi Efendi
Tevfik Salim Bey bin Salim	Hamdi Efendi	Behcet Hüseyin Efendi
Kaymakamlar	İbrahim Edhem Efendi	Mehmed Hikmet Efendi
Salih Bey bin Yusuf	Mustafa Şakir Efendi	Abdüsselam Efendi
Binbaşılar	Mehmed Kazım Efendi	Cevdet Efendi
Kemal Efendi	Şükrü Efendi	Kazım Efendi
Halil Rıfat Efendi	Süleyman Hayri Efendi	Ahmed Mesud Efendi
Hüseyin Efendi	Ahmed Remzi Efendi	Edhem Efendi
Mazhar Efendi	Ahmed Memduh Efendi	Ali Naki Efendi
Ahmed Fikri Efendi	Hasan Fehmi Efendi	Mehmed Nüzhet Efendi bin Ahmed
Abdülhalim Asım Efendi	Fethi Efendi	İsmail Salahaddin
Hüseyin Rüşdü Efendi	Nazmi Efendi	Necmeddin Efendi bin Mustafa

Tablo 20'nin Devamı

Mehmed Vehbi Efendi	Hüseyin Hulki Efendi bin Süleyman	Kadri Efendi bin Mehmed
Mahmud Hamdi Efendi	Celaleddin Efendi bin Razıyeddin	Selim Sırrı Efendi bin Receb Sami
Kenan Efendi bin Mustafa	Mustafa Şükrü Efendi bin Derviş	Mehmed Rüşdü Efendi bin Ömer Hilmi
Mehmed Bahaaddin Efendi bin Mustafa Fehmi	Mehmed Efendi bin Halid	Mehmed Nureddin Efendi bin Mehmed Fuad
Ali Rıza Efendi bin Osman	Hüseyin Haydar Efendi bin Mustafa İsmet	Hüseyin Taceddin bin Hayrullah
Ali Rıza Efendi bin Salih	Nazif Efendi bin Ali	Mehmed Zeki Efendi bin Mehmed Ragıb
Ahmed Şefik Efendi bin Hurşid	Ahmed Vefik Efendi bin Ferid	Mustafa Termi Efendi bin Muhyiddin
Hüseyin Cavid Efendi bin Muharrem	Süleyman Şükrü Efendi bin Abdullah	Şevket Enver Efendi bin Enver
Ahmed Adil Efendi bin İsmail Hakkı	Cemil Efendi bin Kasım	Yusuf Efendi bin Ahmed
Hulusi Efendi bin Tahsin	İbrahim Efendi bin Hüseyin	Şefik Efendi bin Mehmed Tevfik
Ahmed Hulusi Efendi bin Tevfik	Hayreddin Efendi bin Ali Rıza	Nizami Ulvi Efendi bin Ali Ulvi
İsmail Faik Efendi bin Ali	Ahmed Selami Efendi bin Süleyman	Süleyman Sami Efendi bin Süleyman
Mehmed Feyzi Efendi bin Mahmud	Celal Efendi bin Mehmed Rasim	Sudi Efendi bin Cavid
Halil İbrahim Efendi bin Abdurrahman	Hakkı Efendi bin Dursun	Muhyiddin Efendi bin İzzet
Mehmed Hamid Efendi bin Abid	Fehmi Efendi bin Settar	Cemil Efendi bin Ali
Mehmed Kemal Efendi bin Celal	Mehmed Kemal Efendi bin Hüseyin	Nüzhet Efendi bin Mehmed
Mehmed Fahri Efendi bin Ali	Yusuf İzzet Efendi bin Yusuf	Hulki Efendi bin Amil Çelebi
İlyas Necmi Efendi bin Ali	Ekrem Efendi bin Mustafa	Tevfik Efendi bin Dursun
Nureddin Efendi bin İbrahim	Osman Şevki Efendi bin Mahmud	Niyazi Efendi bin Emrullah
Mehmed Bahaaddin Efendi bin Osman	Fuad Efendi bin Asım	Hüseyin Avin Efendi bin Hüseyin Hüsnü
Mustafa Mesud Efendi bin Safvet	Burhaneddin Efendi bin Mümtaz	İbrahim Hilmi Efendi bin Mehmed
Mehmed Niyazi Efendi bin Murtaza	Sadık Efendi bin Ali	İbrahim Şevki Efendi bin Şevki
Mehmed Feyzi Efendi bin Abdullah	Kemal Efendi bin İsmail	Kemal Salih Efendi bin Salih
Zühdü Efendi bin Mustafa	Ahmed Siret Efendi bin Derviş Rıfat	Halil Efendi bin Mehmed
Abdurrahim Efendi bin Mehmed	Mehmed Ali Efendi bin Hüseyin	İbrahim bin Yakup
Mehmed Tevfik Efendi bin Abdürrezzak	Ahmed İhsan Efendi bin Baha	**Mülâzım-ı Sânîleri**
Hüseyin Hayati Efendi bin Şahabeddin	Salih Efendi bin Mehmed Münir	Mümtaz Efendi
İhsan Efendi bin Süleyman	Kazım Efendi bin Hüsnü	Ahmed Hamdi Efendi bin Süleyman
Fazıl Efendi bin Ahmed	Kemal Efendi bin Hasan	Nureddin Efendi bin Hüseyin
Abdülhalim Efendi bin Aziz	Ahmed Hayati Efendi bin İbrahim	Ali Rıza Efendi bin Rıza
Bekir Efendi bin Mustafa	Hasan Şükrü Efendi bin Ahmed Hilmi Paşa	Kamil Efendi bin Hüsnü

Tablo 20'nin Devamı

Mehmed Fahreddin Efendi bin Hacı Mustafa	Salih Saim Efendi bin Haşim	İrfan Efendi bin Hüsnü
İbrahim Azmi Efendi bin Arif	Süleyman Sırrı Efendi bin Mehmed Ali	Seyfeddin Efendi bin Kadri
Mehmed Sadık Efendi bin Latif	Cemal Efendi bin Mustafa	**Siviller**
Hüseyin Remzi Efendi bin İzzet	Ziya Efendi bin Osman	Süleyman İhsan Efendi bin Hilmi
Bahaaddin Efendi bin Muhyiddin	**Mülâzım-ı Evvelleri**	Mehmed Asaf Efendi bin Hüsnü
Talat Efendi bin Hüseyin	Cemil Efendi	Halil Ferid Efendi bin Cemal
Salahaddin Efendi bin Rıza	Abdülkadir Efendi	Vahdeti Efendi bin Aziz
Ahmed Cemil Efendi bin Salih	Ali Nazım Efendi	Süleyman Efendi bin Fahreddin
Hüseyin Hüsnü Efendi bin Şerif	Mustafa Rüşdü Efendi	Zülkifl Efendi bin Süleyman Sırrı
İbrahim Rüşdü Efendi bin Mehmed	Suniddin Efendi	Hüseyin Remzi Efendi bin Mehmed Tevfik
Hasan Tahsin Efendi bin Mehmed	Mehmed Arif Efendi	Mehmed Hüsnü Efendi bin Zati
Ömer Nasımi Efendi bin Ahmed	Rüşdü Efendi	Mehmed Neşet Efendi bin Şükrü
Mehmed Hilmi Efendi bin Tahsin	Abdurrahman Efendi	Saim Efendi bin Arif
Abdullah Rahi Efendi bin Mehmed	Ömer Faik Efendi	Ali Salahaddin Efendi bin Hüseyin Haşim
Akif Efendi bin Mehmed	Mahmud Necmeddin Efendi	Ahmed Fuad Efendi bin Ahmed Midhat
Ömer Avni Efendi bin İsmail	Faik Efendi	Veliyüddin Efendi bin Ahmed Raşid
Mehmed Servet Efendi bin Tevfik / Dersa'adet	Ziya Efendi	Halil Rıfat Efendi bin Hüseyin Hüsnü
	Hayri Efendi	Şerefeddin Efendi bin Mustafa Ali
		Burhaneddin Efendi bin Yusuf Ziya

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

Felah Grubu, tabibler sınıfına mensup 2 miralay (albay), 1 kaymakam (yarbay), 50 binbaşı, 47 yüzbaşı, 51 mülâzım-ı evvel (üsteğmen), 7 mülâzım-ı sânî (teğmen) ve 16 sivil olmak üzere toplam 174 kişiyi Anadolu'ya göndermiştir.

Tablo 21
Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği eczâcılar

Eczâcılar		
Miralaylar	Hulusi Efendi bin Receb	Cemil Efendi bin Ahmed Şükrü
-	Mehmed Efendi bin Raşid	Hakkı İsmail Efendi bin Bilal
Kaymakamlar	İbrahim Salahaddin Efendi bin Mehmed Emin	Ahmed Nafiz Efendi bin Ali Rıza
-	Mesud Efendi bin İbrahim	Mehmed Refik Efendi bin Ahmed Ferid

Tablo 21'in Devamı

Binbaşılar	Haşim Efendi bin Seyfeddin	Muzaffer Efendi bin Receb
Kemal Efendi bin Mehmed	Mehmed Zühdi Efendi bin Süleyman Sırrı	Midhat Efendi bin Hulusi
Yüzbaşıları	Ali Rıza Efendi bin Mehmed	İsa Efendi bin Hacı Musa
Niyazi Efendi	Hüseyin Nazım Efendi bin Mehmed	Mehmed Cemil Efendi bin Tevfik
Ali Suad Efendi	Hüseyin Efendi bin İsmail	Mehmed Tevfik Efendi bin Rıfat
Mehmed Kemaleddin Efendi	Hüseyin İzzet Efendi bin Mehmed Ali	Bekir Sabri Efendi bin Talib
Nureddin Efendi	Süleyman Şükrü Efendi bin Mehmed	Mehmed Ali Efendi bin Rüstem
Mehmed Rüşdü Efendi	Şehabeddin Efendi bin İbrahim	Ali Galib Efendi bin Mümtaz Hamdi
Murad Efendi	Mustafa Rıza Efendi bin İsmail	Mehmed Necati Efendi bin Celal
Osman Nuri Efendi	Osman Nuri Efendi bin İsmail	İsmail Efendi bin Mustafa
Nuh Naci Efendi	Mehmed Safvet Efendi bin Mehmed	Rıfat Efendi bin Aziz
Mustafa Remzi Efendi		

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

Felah Grubu, eczâcı sınıfına mensup 1 binbaşı ve 39 yüzbaşı olmak üzere toplam 40 kişiyi Anadolu'ya göndermiştir. Gönderilenler arasında miralay (albay), kaymakam (yarbay), mülâzım-ı evvel (üsteğmen) ve mülâzım-ı sânî (teğmen) rütbesine mensup kişiler yer almamaktadır.

Tablo 22
Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği baytarlar

Baytarlar		
Miralaylar	Fazlı Efendi	Kemal Efendi
Yusuf Ziya Bey bin Mehmed	Cemal Efendi	Şevket Efendi
Ali Bey bin Şakir	İbrahim Efendi	Saim Efendi
Kaymakamlar	Halil Efendi	Nazif Efendi
-	Mehmed Haydar Efendi	Rıfat Efendi
Binbaşılar	Abdurrahman Sıdkı Efendi	Kamil Efendi
Mustafa Efendi bin Osman	Fikri Efendi bin Kazım	Rauf Efendi
Mustafa Razı Efendi	Muhsin Efendi bin Mehmed	Ahmed Cevad Efendi
Ali Safvet	Ragıb Efendi bin Şakir	Hayri Efendi
Mehmed Hamdi Efendi bin Osman	Mehmed Veysi Efendi bin Hüseyin Mazhar	Mehmed Muammer Efendi
Rasih Efendi bin Mahmud	İbrahim Efendi bin Abdülkadir	Sami Efendi
Kadri Efendi bin Mustafa	İsmail Hakkı Efendi bin Mehmed	Muhlis Efendi
Hasan Zihni Efendi bin Hakkı	Ahmed Ziyaeddin Efendi bin Hüsnü	Cemil Efendi

Tablo 22'nin Devamı

İsmail Hakkı Efendi bin Hasan Tahsin	Ali Saib Efendi bin Mehmed Cemal	Pertev Hikmet Efendi
Ömer Lütfü Efendi bin Abdullah	Ali Efendi bin İsmail	Receb Efendi bin Bekir
Mustafa Efendi bin Hüsnü	Lütfü Efendi bin Raşid	Cemal Efendi bin Mehmed Raşid
İbrahim Efendi bin Mehmed	Mehmed Süreyya Efendi bin Hasan Tahsin	Lütfü Efendi bin Mehmed Şükrü
Mehmed Şakir Efendi bin Hafiz Halid	Sabri Efendi bin Salih	Ahmed Hamdi Efendi bin Abdülgani
İbrahim Edhem Efendi bin Hasan	İzzet Efendi bin Mehmed	Nedim Efendi bin Talat
Mehmed Emin Efendi bin Nuri	Şerefeddin Efendi bin Ahmed	Esad Efendi bin Ahmed Cemal
Mehmed Şevki Efendi bin Abdullah	Hayreddin Efendi bin Mehmed Ali	Hamid Efendi bin Refik
Mehmed Vehbi Efendi bin Eşref	Mustafa Ziyaeddin Efendi bin Ahmed Hamdi	Burhaneddin Efendi bin Mehmed Ali
Hayri Efendi bin Ali	Ahmed Hamdi Efendi bin Reşad	Süleyman Nezihi Efendi bin Mehmed
Hilmi Efendi bin İsmail Hakkı	Arif Efendi bin Abdülkadir	Sadreddin Efendi bin Abdülgafur
Şakir Efendi bin Hüsnü	Mehmed Efendi bin Abdullah	Burhaneddin Efendi bin Ali
Münib Efendi bin Rıfat	Şevki Efendi bin İbrahim	Akif Vecihi Efendi bin Mehmed
Yüzbaşıları	Mehmed Şehabeddin Efendi bin Halil	Lütfü Efendi bin Ali
Halid Efendi bin İsmail	**Mülâzım-ı Evvelleri**	Fehmi Efendi bin Yusuf Ziya
Ahmed Cemal Efendi bin Ali Rıza	Vahdeddin Efendi	Mehmed Nazım Efendi bin Cemal
Ahmed Zahid Efendi bin İsmail Hakkı	Sadeddin Efendi bin Fettah	İrfan Efendi bin Hüseyin Seyfeddin
Muhyiddin Efendi bin Hasan Hulusi	Cemil Efendi bin Abdullah	Abdurrahman Zeki bin Ahmed
Şükrü Efendi bin Hasan	Abdullah Efendi bin Ahmed	Nazmi Efendi bin Süleyman Enver
İbrahim Efendi bin Şakir	Ekrem Efendi bin Rıza	İhsan Efendi bin Hasan
Taceddin Efendi bin Zeynelabidin	Mecdüddin Efendi bin Cemil	İbrahim Efendi bin Hüseyin
İsmail Hakkı Efendi bin Mahmud	Arif Efendi bin Raif	Ahmed Hüdai Efendi bin Mehmed Fuad
İbrahim Efendi bin Ali	Mehmed Ziya Efendi bin İsmail	Mehmed Fuad Efendi bin Hacı Said
Abdullah Hilmi Efendi bin Nuh Naci	Hüseyin Hüsnü Efendi bin Ahmed	İhsan Efendi bin İsmail
Hasan Fahri Efendi	Kazım Efendi bin Mehmed	Cemal Efendi bin Mehmed Kamil
Şehabeddin Efendi	Mehmed Efendi	Hayreddin Efendi bin Hasan
Haydar Efendi	Sadullah Efendi	Salahaddin Efendi bin Mehmed
Abdurrahman Sami Efendi	İsmail Efendi	Hüsameddin Efendi bin Sadeddin
Sadeddin Efendi	Mehmed Safvet Efendi	İsmail Rıfat Efendi bin Tevfik
Abdüsselam Efendi	Adem Efendi	
Hamid Efendi	Mustafa Efendi	

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

Felah Grubu, baytar sınıfına mensup 2 miralay (albay), 20 binbaşı, 44 yüzbaşı ve 58 mülâzım-ı evvel (üsteğmen) olmak üzere toplam 124 kişiyi Anadolu'ya göndermiştir. Gönderilenler arasında kaymakam (yarbay), ve mülâzım-ı sânî (teğmen) rütbesine mensup kişiler yer almamaktadır.

Tablo 23
Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği tayyâreciler

Tayyâreciler		
Tayyâreci Subayları	Mehmed Kamil Efendi bin Mehmed	**Tayyâreci Ustaları**
İsmail Hakkı Efendi	Ömer Lütfü Efendi bin Nuri	Kadiri Efendi
Sırrı Efendi	Hüsmen Efendi bin Tevfik	Osman Efendi
Fehmi Efendi	Salahaddin Efendi bin Nuri	Hasan Fehmi Efendi
Midhat Efendi	Sami Efendi bin Mahmud	Nail Efendi
Lütfü Efendi	İbrahim Murad Efendi bin Ahmed	Server Efendi
Sami Efendi	Ahmed Cemal Efendi bin Nazif	Receb Refet Efendi
Mehmed Yahya Efendi	Ahmed Kamil Efendi bin Ali Rıza	Bahri Efendi bin Arif
Hasan Kamil Efendi	Şerefeddin Efendi bin Mehmed Ali	Mehmed Tahir Efendi bin Hüseyin Hüsnü
Cemil Efendi	Fuad Efendi bin Hilmi	Mehmed Memduh Efendi bin Ali
Cemaleddin Efendi	Ali Rıza Efendi bin Bayram	Kadri Efendi bin Ömer
Ahmed Efendi	Şakir Efendi bin Hazım	İsmail Hakkı Efendi bin Rıza
Talat Efendi		

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

Felah Grubu, teyyâreciler sınıfına mensup 24 subay ve 11 usta olmak üzere toplam 35 kişiyi Anadolu'ya göndermiştir.

Tablo 24
Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği bahriye subayları

Bahriye Subayları		
Yusuf Kenan Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi bin Hafız Mehmed	Ali Efendi bin Kara Ahmed
Hüseyin Hilmi Efendi	Süleyman Efendi bin İbrahim	Abdullah Hilmi Efendi bin Mehmed
Mehmed Efendi	Mustafa Efendi bin Adem	Mehmed Ferid Efendi bin Rıfat
Mehmed Arif Efendi	Edhem Efendi bin Ziya	Mustafa Efendi bin İbrahim
Mehmed Nesib Efendi	Eşref Efendi bin Feyzi	Bahaaddin Efendi bin Hasan Hüsnü
Osman İsmail Efendi	İhsan Efendi bin Halid	Hüsnü Efendi bin Ali
Abdurrahman Şeref Efendi bin Hacı Ömer	Naci Efendi bin Şükrü	Mehmed Şevki Efendi bin Ömer Kaşif
Mehmed Tevfik Efendi bin İsmail	Niyazi Efendi bin Salih	

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

Felah Grubu, 23 bahriye subayını Anadolu'ya göndermiştir. Bahriyeli olarak sadece subayların olması ayrıca dikkat çekmektedir.

Tablo 25
Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği hesap memurları

Hesâb Memûrları ve Muâvinleri		
Mehmed Rıfat Efendi	İhsan Efendi	Şükrü Efendi bin Ahmed
Remzi Efendi	Ali Remzi Efendi	Ahmed Hamdi Efendi bin Abdullah
Ahmed Hazım Efendi	Ali Vasfi Efendi	Eşref Efendi bin Hulusi
Hüseyin Hüsnü Efendi bin İsmail	Ali Galib Efendi	Mehmed Fevzi Efendi bin Hüsnü
Ahmed Nuri Efendi bin Osman	Bekir Sıdkı Efendi	Hasan Mazhar Efendi bin Abdurrahman
Ali Efendi bin İbrahim	Ahmed Rüşdü Efendi	Mehmed Akif Efendi bin Talib
Mustafa Kazım Efendi bin Mehmed	Ömer Zekai Efendi	İsmail Hakkı Efendi bin Halid
Edhem Ruhi Efendi	Abdülkerim Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi bin Aziz
Cemil Efendi	Ahmed İmadüddin Efendi	Necati Efendi bin Mahmud
Kazım Efendi	İbrahim Efendi	Şaban Efendi bin Osman
Mehmed Efendi	Mehmed Hilmi Efendi	Mustafa Süreyya Efendi bin Ali Rıza
Mehmed Salahaddin Efendi	Hakkı Efendi	İbrahim Efendi bin Ali
Said Efendi	Mehmed Ferid Efendi	Osman Nuri Efendi bin Yusuf
Şakir Efendi	Abdülmecid Efendi	Mehmed Fahreddin Efendi bin Mehmed Ali
Abdurrahman Efendi	Celaleddin Efendi	Mustafa Efendi bin İbrahim
Ahmed Berati Efendi	Rıfat Efendi	Hüseyin Hilmi Efendi bin Ahmed Şükrü
Mehmed Kemaleddin Efendi	Receb Şükrü Efendi	Sıdkı Efendi bin Servet
Mehmed Muhyiddin Efendi	Ahmed Efendi	Salih Zeki Efendi bin Durmuş
Talat Efendi	Hüseyin Efendi	Mehmed Celaleddin Efendi bin Ahmed Hayreddin
Abdurrahman Efendi	Halid Efendi	Ahmed Cevdet Efendi bin İsmail Hakkı
Ahmed Hayri Efendi	Mümtaz Akif Efendi	Ahmed Hamdi Efendi bin Ömer
Mehmed Said Efendi	İsmail Hakkı Efendi	Ahmed Mümtaz Efendi bin Said
Şuayb Efendi bin Edib	Enis Efendi	Hamdi Efendi bin Hüseyin
Mustafa Efendi	Şevki Efendi	İbrahim Efendi bin Mehmed
Mehmed Niyazi Efendi	Mehmed Hilmi Efendi	Hacı Mehmed Efendi bin Hasan
Süleyman Sırrı Efendi	Mehmed Zelali Efendi	Kazım Efendi bin Musa
Ali Fuad Efendi	Faik Efendi bin Süleyman	Mehmed Hayreddin Efendi bin Ahmed
İsmail Hakkı Efendi	Sadeddin Efendi bin Hasan	Kemal Efendi bin Ömer
Ali Rıza Efendi	Mehmed Rasim Efendi bin Hüseyin	Mahmud Nedim Efendi bin Talat

Tablo 25'in Devamı

Ali Rıza Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi bin İsmail	Salih Sabri Efendi bin Osman
Hamid Efendi	Vahid Efendi bin Ahmed	Hüseyin Vehbi Efendi bin Osman
Ahmed Tevfik Efendi	Mehmed Hilmi Efendi bin Mustafa Asım	Mehmed Hadi Efendi bin Nuri
Ali Vasıf Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi bin Salih	Ahmed Efendi bin Şükrü
Mehmed Fevzi Efendi	İsmail Hakkı Efendi bin İsmail	Bekir İrfan Efendi bin Halil
Mehmed Atıf Efendi	Mehmed Nadir Efendi bin Bekir	Mehmed Ferid Efendi bin Kasım
Mehmed Nazım Efendi	Arslan Fehmi Efendi bin Hayreddin	Mehmed Tevfik Efendi bin Ahmed
Ali Efendi	Hüseyin Avni Efendi bin Sadık	İbrahim Hakkı Efendi bin Şeyh Hüseyin
Ahmed Hamdi Efendi	Mehmed Sabri Efendi bin Mehmed	Mehmed Şevki Efendi bin Ahmed
Mehmed Haşim Efendi	Hafız İbrahim Efendi bin Hacı Ali	

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

Felah Grubu, 116 hesap memuru ve yardımcısını Anadolu'ya göndermiştir.

Tablo 26
Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği askeri esnaflar

Askeri Esnaflar		
Ali Efendi	Abdülkadir Efendi	Mustafa Efendi bin Ali
Süleyman Efendi	Mehmed Kemal Efendi	Abdullah Efendi bin İsmail
Halil Efendi	İskender Efendi	Osman Efendi bin Derviş
İsmail Hakkı Efendi	İbrahim Efendi	Mehmed Efendi bin Zeki
Halil Efendi	Ali Efendi	Salim Efendi bin Mehmed
Mehmed Efendi	Ali Efendi	Rıza Efendi bin Şerif
Burhaneddin Efendi	Halil İbrahim Efendi	Hüsnü Efendi bin Mustafa
Süleyman Efendi bin Nuh	Mehmed Efendi	Cafer Sadık Efendi bin İlyas
Mehmed Efendi bin İbrahim	Abdülkadir Efendi	Mehmed Efendi bin Ahmed
Mustafa Efendi bin Salih	Mehmed Arif Efendi	Mehmed Efendi bin Ahmed
Eyyub Efendi bin Hüseyin	Ahmed Cevdet Efendi	Ahmed Efendi bin Mustafa
Mehmed Emin Efendi bin Mehmed Ali	Ahmed Efendi	Mustafa Salim Efendi bin Abidin
Şevki Efendi bin Ömer	Nazmi Efendi	Cemal Efendi bin Süleyman
Vehbi Efendi bin Abdülhalim	İsmail Hakkı Efendi	Abdülkadir Efendi bin Ali Rıza
Yusuf Efendi bin Ali Osman	Ali Efendi	Ahmed bin Halid
Mehmed Efendi bin Hasan	Nihad Efendi bin Mustafa	Cemil Efendi bin Şerif
Hüseyin Efendi bin Mehmed	Zihni Efendi bin Abdurrahman	Ahmed Efendi bin Şükrü
Osman Efendi	Receb Efendi bin Mehmed	Ahmed Rıza Efendi bin Hacı Hüseyin
Ahmed Efendi bin Mehmed Yaşar	İbrahim Efendi bin Veli	Osman Efendi bin Ali

Tablo 26'nın Devamı

Musa Kazım Efendi bin Mehmed Nuri	Ahmed Nail Efendi bin Mehmed	Hüseyin Şehsuvar Efendi bin Rüstem
Sabri Efendi bin Halil	Halil Hilmi Efendi bin Hacı Mehmed	Mehmed Selim Efendi bin Hafız İsmail
Mehmed Efendi bin Mehmed	Mehmed Efendi bin Adem	Mehmed Hayri Efendi bin Şakir
Zekeriya Efendi bin Feyzi	Mustafa Efendi bin Osman	Hasan Efendi
Abdurrahman Efendi	İbrahim Edhem Efendi bin Salih	Abdülvehhab Efendi bin Muhyiddin
Rasim Efendi	Hıfzi Efendi bin Raşid	İsmail Efendi bin Yunus
Tevfik Efendi	Hüseyin Efendi bin Osman	İbrahim Efendi bin Hüseyin Hüsnü
Mehmed Efendi	Ömer Lütfü Efendi bin Kemal	İzzet Efendi bin İbrahim
Nuri Efendi	İbrahim Efendi bin Ahmed	Ali Ulvi Efendi bin Mehmed Tevfik
Mehmed Efendi	Rahim Efendi bin Hasan	İsmail Efendi bin Mestan
Hasan Fethi Efendi	Mehmed Recai Efendi bin Ahmed	Ömer Efendi bin Ali
Hüseyin Efendi	Muhyiddin Efendi bin Ahmed	İdris Efendi bin Hüseyin
Ali Efendi	Maksud Efendi bin Mustafa	Hasan Enver Efendi bin Mehmed Arif
Vehbi Efendi	Mehmed Efendi bin Süleyman	İbrahim Efendi bin Mehmed
Hüseyin Efendi	Hasan Efendi bin Kamil	İsa Efendi bin Cafer
Mustafa Efendi	Celal Efendi bin Ali	Abdullah Efendi bin Hüseyin
Hüseyin Efendi	Ahmed Nuri Efendi bin İsmail	Ahmed Efendi bin Mustafa
Bekir Efendi	İsmail Hakkı Efendi bin Yakup	Ali Efendi bin İbrahim Bace

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

Felah Grubu, 111 askeri esnafı Anadolu'ya göndermiştir.

Tablo 27
Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği talebeler

Mekteb-i Harbiye Talebeleri		
Asım Efendi / Üsküdar	Ali Bahri Efendi bin Ali Rıza / Erzurum	Lütfullah Efendi bin Ahmed Hayri / Gelibolu
Mustafa Efendi / İzmit	Said Efendi bin Bilal / Trablusgarb	Mehmed Fehameddin Efendi bin Osman Nuri / Dersa'âdet
Fevzi Efendi / Musul	Avni Efendi bin Ahmed Nüzhet / Sivas	Abdullah Efendi bin Mehmed Tahir / Fas
Mehmed Hilmi Efendi / Filibe	İrfan Efendi bin Mustafa / Üsküdar	Osman Şevket Efendi bin Mehmed Tevfik / Yanya
Şerafeddin Efendi / Erzurum	Talib Efendi bin Abdurrahim / Dersa'âdet	Mehmed Nuri Efendi bin Ahmed / Maltepe
Ahmed Hamdi Efendi / Edirne	Vahid Efendi bin Hasan / Kasımpaşa	Mehmed Celaleddin Efendi bin Ahmed / Nişantaşı
Mehmed Tahir Efendi / Eyüp	Ruhi Efendi bin Halid / Edirne	Ali Seyfullah Efendi bin Ahmed Sabri / Gelibolu
Kemal Efendi / Beşiktaş	Tahir Efendi bin Mehmed / Mısrata	Mehmed Efendi bin Ali Takiyüddin / Ankara

Tablo 27'nin Devamı

Ahmed Efendi / Edirne	Hayreddin Efendi bin Ferhad / Tophane	Mustafa Kami Efendi bin Mehmed Nuri / Selanik
Ömer Efendi / Erzincan	Mehmed Ali Efendi bin Musa / Ünye	İsmail Şadi Efendi bin Mehmed Nuri / Beşiktaş
Ömer Efendi / Ayntab	Mehmed Dilaver Efendi bin Hüseyin Hilmi / Edirne	Nizameddin Efendi bin Ragıb / Dersa'âdet
Ömer Efendi / Gökbel	Talat Efendi bin Bekir Sıdkı / Dersa'âdet	Mehmed Ali Efendi bin Mustafa Hilmi / Dersa'âdet
Ahmed Behcet Efendi / Siroz	Zeki Efendi bin Fuad / Kasımpaşa	Süleyman Halid Efendi bin Mehmed Salih / Kalecik
Mehmed Tevfik Efendi / Trabzon	Hidayet Askeri Efendi bin Abdullah / Yanya	Neşet Efendi bin Hacı Ömer Lütfü / Varna
Muhyiddin Efendi / Tunus	Enver Efendi bin Ahmed Paşa / Çengelköy	Mehmed Ata oğlu Salih Zeki Efendi/ Edirne
Şevket Efendi / İşkodra	İhsan Efendi bin İsmail / Kasımpaşa	Ahmed Efendi bin İsmail Hakkı/ Cizre
Sıdkı Efendi / Erzincan	Zeki Efendi bin Hüsnü / Kartal	Şefik Efendi bin Fahri Bey/ Aksaray
İhsan Efendi / Erzurum	Ahmedi Efendi bin Asım / Dersa'âdet	Celal Efendi bin Abdurrahman/ Aydın
Cemal Efendi / Galata	Ahmed Tevfik Efendi bin Hüsnü / Sürmene	Burhanettin Efendi bin Alaaddin/ Cerrahpaşa
Nedim Efendi / Adana	İbrahim Avni Efendi bin Mustafa Şükrü / Topkapı	Sadettin Efendi bin İsmail Hakkı/ Beylerbeyi
Feyzullah Efendi / Erzurum	Mustafa Sırrı Efendi bin Mehmed Kamil / Bingazi	Mustafa Efendi bin Mehmed Şakir/ Dersa'âdet
Hüsameddin Efendi / Galata	Mehmed Cevdet Efendi bin Salim / Dersa'âdet	Mustafa Celal Efendi bin Mehmed Cemil/ Eyüp
Edhem Efendi / Erzincan	Osman Nuri oğlu Nafiz Efendi / Çanakkale	Tevfik Efendi bin Mehmed/ Harput
Cemil Efendi / Konya	İsmail Efendi bin Cemil / Üsküdar	Abdulkadir Efendi bin Mehmed/ Tunus
Âli Efendi / Kangırı	Mustafa Saim Efendi bin Mehmed Fahri / Manastır	Cevat Efendi bin Abdullah/ Kasımpaşa
Feyzi Efendi / Debre	Hakkı Nizameddin Efendi bin Mahmud Niyazi / Hafa	Rıza Efendi bin İsmail Hakkı/ Etyemez
Sırrı Efendi / Erzincan	Abdülmecid Efendi bin Ömer Zekai / Bingazi	Talat Efendi bin Ali Rıza/ Beykoz
Mahmud Nedim Efendi / Harput	Bekir Efendi bin Hasan / Dersa'âdet	Alaaddin Efendi bin Ömer Lütfi/ Dersa'âdet
Emin Efendi / Demirci	Mehmed Efendi bin Mustafa / Tikveş	Raşit Efendi bin Süleyman/ Kastamonu
Mehmed Ferid Efendi / Dersa'âdet	Kamil Efendi bin İzzet Şükrü / İzmir	Hasan Efendi bin İsmail/ Varna
İzzet Efendi bin Abdullah Zühdü / Manastır	Mustafa Muzaffer Efendi bin Mehmed Kamil / Beşiktaş	Hüseyin Efendi bin İsmail/ Varna
Salahaddin Efendi bin Mustafa Nuri / Üsküp	Ali Efendi bin Halid / Maraş	Kemal Efendi bin Fehmi/ Varna
Sabri Efendi bin Şaban / Vodin	Hasan Vefik Efendi bin Ömer Muhlis / Erzincan	Ahmed Yaşar Efendi bin Raşit/ Dersa'âdet

Tablo 27'nin Devamı

Kuleli İdâdisi Üçüncü Sınıf Talebeleri		
Zeki Efendi bin Mehmed Rüstem/ Fatih	Kemal Efendi bin Veli/ Pirizren	Celal Efendi bin Hikmet/ Harput
Burhaneddin Efendi bin Ali Sabit/ Drama	Ahmed Şevket Efendi bin Salih/ Akhisar	Ömer Efendi bin Osman/ Geylan
İhsan Efendi bin Mahmut İrfan/ Dersa'âdet	Yusuf Ziya Efendi bin Mehmed/ Ayvalık	Ahmed Muhtar Efendi bin Mehmed Fuat/ Erenköy
Harita Mektebi Üçüncü Sınıf Talebeleri		
Ali Efendi bin Halil/ Dersa'âdet	Bekir Ekrem Efendi bin İbrahim/ Selanik	Lütfü Efendi bin Hasan/ Etyemez
Ali Necip Efendi bin Hüseyin/ Sandıklı	Mustafa Efendi bin Ahmed/ Fatih	Adil Efendi bin Ali/ Dersa'âdet
Usta Mektebi Talebesi 1 ve 2. Şube		
Ahmed Naim Efendi bin Mümin/ Büyükçekmece	Hasan Ragıp Efendi bin Ömer Rasim/ Kartal	İsmail Burhaneddin Efendi bin Mehmed Ali/ Dersa'âdet
Hüseyin Efendi bin Salih/ Gerede	İsmail Efendi bin Nuri/ Edirne	Sait Efendi bin Emin/ Dersa'âdet
Ahmed Baki Efendi bin Rasim/ Kartal	Hasan Atıf Efendi bin Abdurrahim/ Edirne	Abdulkadir Efendi bin Bekir Sami/ Dersa'âdet
Nuri Efendi bin Ahmed Ali/ Fethiye	Alaaddin Efendi bin Hüseyin/ Beşiktaş	Haydar Vehbi Efendi bin Emin/ Dersa'âdet
Mehmed Seyfeddin Efendi bin Hüseyin Dilaver/ Fatih	Ömer Efendi bin Süleyman/ Giresun	Mustafa Efendi bin Ramazan/ Beşiktaş
Burhan Efendi bin Emin/ Beykoz	Mehmed Suphi Efendi bin Osman/ Yenibahçe	Ahmed Eşref Efendi bin Nuri/ Dersa'âdet
Mehmed Kemal Efendi bin Hakkı/ Yenibahçe	Numan Efendi bin Süleyman/ Odabaşı	Mehmed Süreyya Efendi bin Ali/ Dersa'âdet
İhsan Efendi bin Ali/ Cibali	Mehmed Behzat Efendi bin Hasan/ Edirne	Ali Sami Efendi bin Mehmed Nuri/ Dersa'âdet
Zeki Efendi bin Salih/ Taşkassab	Mahmut Niyazi Efendi bin Hafiz Mustafa/ Babıali	Hasan Tahsin Efendi bin Halil/ Eyüp Sultan
Rıfat Efendi bin Mustafa/ Deraliyye	Abdurrahman Efendi bin Reşit/ Üsküp	Mehmed Seyfeddin Efendi bin Ramazan/ Dersa'âdet
Ali Nesim Efendi bin Vecihi/ Bursa	Zeki Efendi bin Ali/ Mevlevihane	Vasıf Efendi bin Abdurrahim/ Dersa'âdet
Vahid Efendi bin Ali/ Eyüp	Hüseyin Efendi bin Ahmed/ Beykoz	İsmail Efendi bin Süleyman/ Kasımpaşa
Abdülkadir Efendi bin Ali/ Gerede	Ali Hüsrev Efendi bin Bekir Bey/ Kocamustafapaşa	Tevfik Efendi bin Ahmed/ Beylerbeyi
Mahmut Efendi bin İsmail/ Bandırma	Mehmed Vehbi Efendi bin Abdullah/ Cerrahpaşa	Ali Rüştü Efendi bin Ahmed Sadık/ Üsküdar
Ferit Efendi bin İzzet/ Fethiye	Burhanettin Efendi bin İbrahim/ Büyükdere	Osman Selami Efendi bin Hakkı/ Dersa'âdet
Mustafa Hikmet Efendi bin Cemal/ Makrıköy	Hasan Tahsin Efendi bin Mustafa/ Aksaray	Abdi Faik Efendi bin Haşim/ Dersa'âdet
Mehmed Fahri Efendi bin Arif Çavuş/ Kocamustafapaşa	Mustafa Efendi bin Kasım Ağa/ Ortaköy	Hasan Fahri Efendi bin Bayram/ Edirne
İsmail Nedim Efendi bin Hilmi/ Halıcılar	İbrahim Naim Efendi bin Mehmed Yaver/ Rumelikavağı	Mehmed Galip Efendi bin Şakir/ Dersa'âdet
İhsan Efendi bin Raif Çavuş/ Paşabahçe	Mehmed Vehbi Efendi bin Arif Mehmed/ Gekbuze	Mehmed Nuri Efendi bin İsmail/ Dersa'âdet

Tablo 27'nin Devamı

Mehmed Efendi bin Hamza/ Kağıthane	Hüseyin Fehmi Efendi bin Ahmed/ Karagümrük	Ahmed Efendi bin Salih/ Dersa'âdet
İsmail Hakkı Efendi bin Ethem/ Kasımpaşa	Hüseyin Talat Efendi bin Mahmud/ Cağaloğlu	Raif Efendi bin Mustafa/ Dersa'âdet
Hasan Fevzi Efendi bin Sait/ Silivri	Ali Efendi bin Mustafa/ Makrıköy	Kamil Efendi bin Süleyman/ Dersa'âdet
Bekir Sıtkı Efendi bin Ethem/ Kocamustafapaşa	Ali Şerafettin Efendi bin Mehmed Rasim/ Üsküdar	Nuri Efendi bin Mehmed/ Dersa'âdet
Halil Azmi Efendi bin Ali/ Aydın	Talat Efendi bin Hüseyin/ Ortaköy	Ali Behçet Efendi bin Mehmed/ Dersa'âdet
İbrahim Efendi bin Mehmed/ Bolu	İsmail Hakkı Efendi bin İbrahim/ Binbirdirek	İbrahim Efendi bin Ahmed/ Bursa
Mehmed Enver Efendi bin Hüseyin/ Bursa	Niyazi Efendi bin İbrahim/ Bulgurlu	Mustafa Efendi bin Şemseddin/ Bursa
Taha Efendi bin Mehmed/ Selanik	Ahmed Efendi bin Mehmed/ Büyükdere	İbrahim Efendi bin Hasan/ Selanik
Mektepli Küçük Subaylar		
Ahmed Atıf bin Hacı Mehmed	Şevki bin Hüseyin	Ahmed bin Mahmud
Sezai bin İhsan	Cemal bin Hafız	Mustafa bin Abdi
Yusuf bin Hasan	Mehmed Naci bin Hüseyin Hüsnü	İzzet bin Yakub
Şükrü bin Receb	Bahri bin Hasan Tahsin	Mehmed bin İsmail
İsmail Hakkı bin Ahmed	Tahsin bin Şaban	Mehmed bin Salih
Mehmed Nazmi bin Seyyid	İsmail Hakkı bin Yusuf	Mehmed bin Abidin
Celal bin Mustafa	İsmail bin Mehmed	Ali bin Mustafa
Seyfeddin bin Basri	Celal bin Hüseyin	İsmet bin Mustafa
Alaaddin bin Kazım	Halil bin Ali Rıza	Mehmed bin Şaban
Ali Rıza bin Hurşid	Osman Nuri bin Mehmed	Eşref bin İsmail
Hüseyin Hüsnü bin Ali	Zeki bin Ahmed Rasim	Halil bin Hasan
Necmeddin bin Osman	Tahir bin Mustafa	Mehmed bin Hüsnü
Mustafa bin İbrahim	Ali bin Ali	Kemal bin Hasan Tahsin
Salih bin Rıza	Cemaleddin bin Feyzullah	Vasfi bin Ahmed Yaşar
Mustafa bin Ali	İbrahim bin İrfan	Mehmed bin İbrahim
Osman bin Ahmed	Receb bin Nazif	Nuri bin Aziz
Mustafa bin Raif	Ömer bin Mustafa	Şerif bin Dülger Ahmed
Hayrullah bin Mehmed	Sadık bin Ali	İzzet bin Ali Rıza
Celal bin Hüseyin	Mehmed Emin bin Hüsnü	Şerefeddin bin Muhyiddin
Kazım bin Receb	Salih bin Ahmed	İbrahim bin Salih
Hayri bin Asım	Hüseyin Hüsnü bin Tevfik	Ahmed Yaşar Efendi bin Raşid
Ahmed bin Mustafa	Ahmed bin Mehmed Emin	

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

Yukarıdaki tablodan da anlaşıldığı üzere Felah Grubu, 99 Mekteb-i Harbiye talebesi (38'i İstanbul doğumlu), 9 Kuleli İdadisi talebesi (3'ü İstanbul doğumlu), 6 Harita Mektebi talebesi (4'ü İstanbul doğumlu), 81 Usta Mektebi talebesi (60'ı İstanbul doğumlu) ve 65

mektebli subay olmak üzere toplam 260 talebeyi Anadolu'ya göndermiştir. Gönderilen talebelerin sadece Anadolu topraklarından olmayıp Rumeli topraklarından da olması dikkat çekmektedir.

Tablo 28
Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği fabrika ustaları

Fabrika Ustaları		
Ali Rıza Efendi	Mahmud Efendi	Sırrı Efendi bin Refik
İsmail Hakkı Efendi	Nazmi Efendi	Süleyman Efendi bin Ali
Mustafa Efendi	Emrullah Efendi	Mustafa Efendi bin Mahmud
Nuri Efendi	Mehmed Refik Efendi	Mehmed Nuri Efendi bin Mehmed
Süleyman Efendi	İsmail Kazım Efendi	Hayrullah Efendi bin Mehmed
Arif Efendi	Mehmed Kamil Efendi	İskendre Efendi bin Zülkarneyn
Fethullah Efendi	Mahmud Naşid Efendi	Mehmed Efendi bin Mustafa
Ali Rıza Efendi	Mahmud Şevket Efendi	Kasım Efendi bin Hüseyin
Ömer Efendi	Mehmed Celaleddin Efendi	Molla Bahşi Efendi bin Ali Bahşi
Nuri Efendi	Rıdvan Efendi	Ahmed Efendi bin Mehmed
Asım Efendi	Memduh Efendi	Mehmed Ali Efendi bin Mehmed
Şerefeddin Efendi	Mehmed Arif Efendi	Halil Efendi bin Osman
Rasim Efendi	Seyfeddin Efendi	Refik Efendi bin Mehmed
Şükrü Ali Efendi	Salim Efendi	İsmail Efendi bin Ali Osman
Pişmaf Efendi	Yakup Efendi	Ahmed Hamdi Efendi bin Veli
Hamdi Ali Efendi	Mustafa Efendi	Mustafa Efendi bin Hasan
Mehmed Agah Efendi	Mehmed Efendi	Mehmed Efendi bin Ahmed
Ahmed Hüseyin Efendi	Adem Efendi	Osman Efendi bin Mehmed
Mehmed Hakkı Efendi	Osman Efendi	Hüsnü Efendi bin Ömer
Ferhad Mustafa Efendi	Mehmed Efendi	Ömer Efendi bin Behcet
Ahmed Efendi	Mustafa Efendi	İsmail Efendi bin Ömer
Yusuf Arif Efendi	Salih Efendi	Niyazi Efendi bin Osman
İsmail İbrahim Efendi	Ali Efendi	Necmeddin Efendi bin Ahmed
Ahmed Mehmed Efendi	Feyzi Efendi	İhsan Efendi bin Ömer
Muhyiddin İlyas Efendi	Bekir Efendi	Halil Efendi bin Mehmed
Hasan Rıza Efendi	Eşref Efendi	Mehmed Efendi bin Hüseyin
Mehmed Arif Efendi	Eyyub Efendi	Tahir Efendi bin Zarik
İbrahim Rıfat Efendi	Hüseyin Hüsnü Efendi	Ömer Efendi bin Mehmed
Hasan Efendi	Sabri Efendi	Ali Efendi bin İbrahim
Nihad Nuri Efendi	Ahmed İbrahim Efendi	Mustafa Efendi bin Mustafa
Ramiz Efendi	Hasan Kamil Efendi	Hasan Efendi bin Aziz
Hasan Mustafa Efendi	Tevfik Efendi bin Mehmed	İbrahim Efendi bin Halil
Süleyman Efendi bin Nuri	Ali Efendi bin Halil	Hasan Davud Efendi bin Veli

Tablo 28'in Devamı

Sabri Efendi	Sabri Efendi bin Ömer	Yusuf Ziya Efendi bin Ali
Mehmed Hüseyin Efendi bin Hasan	Süleyman Efendi bin İbrahim	Mustafa Cemal Efendi bin Hasan
Süleyman Rıfat Efendi bin Mehmed	Arif Efendi bin Hasan	Mustafa Efendi bin Mustafa
Rıfat Efendi	Abdi Efendi bin Emin	Tevfik Efendi bin Halil
Abdullah Efendi bin Seyfullah	Süleyman Efendi bin İsmail	İsmail Efendi bin Osman
Osman Efendi bin Numan	Kadri Efendi bin Hasan	Mehmed Efendi bin İbrahim
Necmeddin Efendi bin Osman	Mustafa Efendi bin Salih	Mehmed Efendi bin Ömer
Hasan Hüseyin Efendi bin Hüseyin	İbrahim Efendi bin Hamid	İhsan Efendi bin Mustafa
Ahmed Esad Efendi	Mehmed Nuri Efendi bin Ali	Kadri Efendi bin Osman
Hasan Efendi bin Hasan	Mehmed Efendi bin Rıfat	Zeki Efendi bin Ali
Rüşdü Efendi bin Hurşid	Koteş Efendi bin Şehabeddin	Hayreddin Efendi bin Mehmed
Arif Efendi bin Mehmed	Kemal Efendi bin Bekir	Edhem Efendi bin Mahmud
Ali Efendi	Mehmed Efendi bin Osman	Mehmed Efendi bin Mustafa
Hacı Zekeriya Efendi	Raşid Efendi bin Mehmed	Arif Efendi bin Halil
Mahmud Efendi	Nuh Efendi bin Hasan	Fazlı Efendi bin Ömer
Mehmed Şakir Efendi	Ahmed Efendi bin Hamdi	Mehmed Efendi bin Ali
Raşid Selim Efendi	Yusuf Efendi bin Hasan	Bekir Efendi bin Şakir
Ahmed Salih Efendi	Ahmed Efendi bin Mehmed	Fehmi Efendi bin Hasan
Hasan Yakup Efendi	Ahmed Efendi bin Mustafa	Ali Efendi bin Yahya
Cemal Efendi	Abdülkerim Efendi bin Süleyman	Ziya Efendi bin Bekir
Ali İdris Efendi bin Hüseyin	Mustafa Efendi bin Mehmed	Hasan Efendi bin Mustafa
İsmail Efendi bin Abdullah	Ali Efendi bin Ahmed	İsmail Hakkı Efendi bin Tufan
Ali Rıza Efendi bin İsmail	Hüseyin Efendi bin Murad	Ali Efendi bin Mehmed
Mustafa Efendi bin Mustafa	Ahmed Efendi bin İbrahim	Şakir Efendi bin Süleyman
Veli Mehmed Efendi	Ahmed Efendi bin Osman	Mehmed Ali Efendi bin Hasan Çavuş
Faik Yusuf Efendi	Hasan Efendi bin Süleyman	Ziya Efendi bin Mehmed
Neşet Galib Efendi	Hüseyin Remzi Efendi bin Mustafa	Muhyiddin Efendi bin Abdülkadir (Bursa)
Abdurrahman Efendi	Mehmed Efendi bin Mehmed	
Ahmed Kaşif Efendi	Kamil Efendi bin Ömer	

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

Felah Grubu tarafından 184 fabrika ustası Anadolu'ya gönderilmiştir.

Tablo 29
Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği şoför ve tamirciler

Askeri Şoförler ve Tamirciler		
Abdullah bin İbrahim/ Teşvikiye	Receb bin Hüsnü / Dersa'âdet	Mehmed bin Hüseyin / Cihangir
Ali Rıza bin Hacı Hüseyin/ Muğla	Halil bin Süleyman / Dersa'âdet	Mehmed Zeki bin Şerif / Dersa'âdet

Tablo 29'un Devamı

Mehmed Sait bin İsmail Hakkı/ Dersa'âdet	Arif bin İsmail / Dersa'âdet	Ahmed bin Ömer / Dersa'âdet
Mehmed Remzi bin İbrahim/ Dersa'âdet	Sabri bin Ali / Dersa'âdet	Hasan bin Cemal / Dersa'âdet
Şaban bin Murtaza/ Dersa'âdet	Suad bin Mehmed Hayri / Dersa'âdet	Osman bin İhsan / Debre-i Bala
Şükrü bin Mehmed/ Dersa'âdet	Osman bin Mehmed / Dersa'âdet	Asım bin Arif / Kadıköy
Mustafa bin İbrahim/ Dersa'âdet	Halid bin Yusuf / Dersa'âdet	Ali bin Mehmed / Dersa'âdet
Ahmed bin Nuri/ Dersa'âdet	Mevlüd bin Süleyman / Dersa'âdet	Arif Hikmet bin Refik / Erzurum
Salih bin Süleyman/ Dersa'âdet	Tevfik bin İsmail / Dersa'âdet	İhsan bin Ömer / Dersa'âdet
İbrahim bin Ahmed/ Mecidiyeköy	Hasan bin Abdullah / Dersa'âdet	İsmail bin Emin / İzmir
Musa bin Mustafa/ Edirne	İbrahim bin Mustafa / Dersa'âdet	Şükrü bin Kadri Şani / Dersa'âdet
Hamdi bin Nuri/ Dersa'âdet	Mehmed Sezai bin Mehmed / Dersa'âdet	Hüseyin Hüsnü bin İbrahim / Kadıköy
Cevdet bin Mehmed/ Kasımpaşa	Mustafa bin Hüseyin / Dersa'âdet	Hasan Kemal bin Zühdü / Varna
Hidayet bin Mecid/ SultanAhmed	Mehmed Fahreddin bin Rıza / Dersa'âdet	Kemal bin Hüseyin / Trablusgarb
Mehmed Bahaaddin bin Hüseyin/ Dersa'âdet	Cemil bin Mehmed Ali / Dersa'âdet	İsmail bin Yusuf / Dersa'âdet
Hüseyin bin Salih/ Ortaköy	Ali bin Mustafa / Dersa'âdet	Saim bin Ahmed / Kadırga
Kenan bin Abdülkadir/ Dersa'âdet	Hilmi bin İsmail / Dersa'âdet	Hüseyin bin Abbas / Dersa'âdet
Kazım bin Ahmed/ Tophane	İbrahim bin Hacı Mehmed / Dersa'âdet	Hayri bin Eyyub / Kalkandelen
Mehmed Tevfik bin Satılmış/ Boyabad	Şerif bin Mehmed / Dersa'âdet	Mustafa bin Ali / Dersa'âdet
Hüseyin bin Sabit/ Ortaköy	Ahmed Nedim bin İsmail / Dersa'âdet	Ruhi bin Edhem / Dersa'âdet
Abdullah bin Hüseyin/ Göztepe	İbrahim bin Receb / Dersa'âdet	İbrahim bin Hayri / Dersa'âdet
Mehmed Vecihi bin Arif/ Üsküdar	Ali bin Receb / Dersa'âdet	Mehmed bin Hüseyin / Dersa'âdet
Nafiz bin Nadir/ Üsküdar	Nuri bin Aziz / Dersa'âdet	Rıdvan Vahid bin İbrahim / Dersa'âdet
Mustafa Muammer bin Ali/ Boğaziçi	Hakkı bin Mehmed / Dersa'âdet	Hakkı bin İsmail / Dersa'âdet
Şükrü bin Esad/ Beşiktaş	Emin bin Süleyman / Dersa'âdet	Şükrü bin Alaaddin / Üsküdar
Mehmed Recai bin Hasan Veli/ Eğin	Rıfkı bin Arif / Dersa'âdet	Muammer bin İsmail / Dersa'âdet
Hasan bin Hacı Mustafa/ Aksaray	Tarık bin Ahmed Bahri / Dersa'âdet	Haydar bin Ali / Dersa'âdet
Mehmed Necmeddin bin Ali Neşet/ Edirne	Bayram Fethi bin Şaban / Dersa'âdet	Sabri bin Mustafa / Dersa'âdet
Recai bin Mustafa/ Dersa'âdet	Cemaleddin bin Mustafa Sabri / Dersa'âdet	Ali bin Bekir / Dersa'âdet
Mehmed Ali bin İsmail/ Dersa'âdet	Mehmed Rami bin Ahmed Sami / Dersa'âdet	Tahir bin Mustafa / Dersa'âdet
İsmail bin Ethem/ Üsküdar	Veysel bin Yahya / Dersa'âdet	Kadri bin Aziz / Dersa'âdet
Yusuf bin Mehmed / Dersa'âdet	Hamid bin İzzet / Dersa'âdet	Derviş bin Yusuf / Dersa'âdet

Tablo 29'un Devamı

İhsan bin Said / Dersa'âdet	Safvet bin Celal / Dersa'âdet	Ramiz bin Mustafa / Dersa'âdet
Yakup bin Fazıl / Dersa'âdet	İsmail Hakkı bin Rakım / Dersa'âdet	Remzi bin Ahmed / İlbasan
Mustafa bin Mehmed / Feriköy	İsmail Hakkı bin Ahmed / Dersa'âdet	Mehmed Kadri bin Ali / Dersa'âdet
Halid bin Ahmed / Dersa'âdet	Mustafa bin Mehmed / Dersa'âdet	Feyzi bin Aziz / Dersa'âdet
Rıza bin Mustafa / Ortaköy	Mehmed bin Abdullah / Dersa'âdet	Ali bin Salim / Ankara
Mehmed Salih bin Selim / Üsküdar	Süreyya bin Hasan / Dersa'âdet	İsmail bin Mehmed / Uşak
Nuri bin Numan / Beşiktaş	Seyfeddin bin İsmail / Dersa'âdet	Emrullah bin Hüseyin / Bolvadin
Kadir bin Mehmed / Dersa'âdet	Hüseyin bin Yakup / Dersa'âdet	İzzeddin bin Vasfi / Dersa'âdet
Emin bin Mehmed / Üsküdar	Osman Esad bin Ömer / Dersa'âdet	Muhyiddin bin İsmail / Bursa
Satılmış bin Süleyman / Geyve	Salahaddin bin Emin / Dersa'âdet	Abdullah bin Mehmed / Bursa
Mehmed Hayri bin Ali Osman / Dersa'âdet	Lütfü bin Mustafa / Dersa'âdet	Mehmed bin Hamdi / Uşak
Sıddık bin Ziver / Dersa'âdet	Hüseyin Münir bin Faik / Dersa'âdet	Mehmed Ferid bin Mehmed / Dersa'âdet
Şerafeddin bin Hasan Tahsin / Dersa'âdet	İbrahim bin Hüseyin / İzmir	İsmail Adil bin Hüseyin / Dersa'âdet
Hüseyin bin Ahmed / Elmalı	Ahmed Cevad bin Hasan Cemal / Üsküdar	Ali bin Şevket / Dersa'âdet
Ali bin Hüseyin / Dersa'âdet	Abdullah bin Hüseyin / İzmir	Ahmed Remzi bin Hakkı / Dersa'âdet
Cevdet bin Osman / Dersa'âdet	Salim bin İbrahim / Erzurum	İzzet bin Abdullah / Dersa'âdet
Ali bin Hüseyin Hüsnü / Üsküdar	Nureddin bin Ali Rıza / Üsküdar	Turhan bin Aşir / Dersa'âdet
İhsan bin Şakir / Beşiktaş	Ali bin Salih / Dersa'âdet	Mehmed bin Mustafa / İzmir
Kadri bin İsmail Hayri / Dersa'âdet	Ahmed bin Yusuf Mustafa / Dersa'âdet	Ahmed bin Selim / Dersa'âdet
Mehmed İhsan bin Mustafa / Dersa'âdet	Akif bin Cemal / Dersa'âdet	Mehmed Refik bin Ahmed Cemal / Dersa'âdet
Nuri bin Mustafa / Makrıköy	Halil Rıfat bin Ahmed / Dersa'âdet	Rıza bin Murad / Dersa'âdet
Ahmed bin Ahmed / Dersa'âdet	Rasim bin Ahmed / Dersa'âdet	Ali bin Ahmed / Dersa'âdet
Hafız Hüseyin bin Mehmed / Dersa'âdet	Ahmed bin Mustafa / Dersa'âdet	Salahaddin bin Osman Hilmi / Dersa'âdet
Hazım bin Ali Osman / Nevşehir	Musa bin Mustafa / Dersa'âdet	Mehmed Said bin İsmail Hakkı / Beylerbeyi
Hüseyin bin Süleyman / Arnavutköy	İsmail bin Hüseyin / Karahisar	İmadüddin bin Emin / Dersa'âdet
Mehmed Halid bin Ahmed Cemal / Boğaziçi	Ahmed Fahreddin bin Ali Haydar / Dersa'âdet	Mehmed bin Mustafa / İzmir
Adil bin İbrahim / Dersa'âdet	Ali Osman / Boyabad	Ömer bin İsmail / Erzurum
Celal bin Fuad / Dersa'âdet	Rıza bin Mehmed / Üsküdar	Receb bin Veli / Dersa'âdet
Mahmud Azmi bin Mehmed Zihni / Dersa'âdet	Mehmed bin İbrahim / Üsküdar	Zihni bin Ali Rıza / Dersa'âdet
Sırrı bin Rüşdü / Dersa'âdet	İbrahim bin Hakkı / Üsküdar	Mukbil bin Kahraman / Dersa'âdet

Tablo 29'un Devamı

Tahsin bin Nazmi / Dersa'âdet	Ahmed Sezai bin Hasan / Dersa'âdet	Mahmud bin Mehmed / Dersa'âdet
Said bin Kemal / Dersa'âdet	Hüseyin Tahsin bin Hamid / İzmir	Mehmed Fethi bin Ali / Dersa'âdet
İsmail Hakkı bin Yusuf / Dersa'âdet	Mehmed bin İbrahim / Mecidiyeköy	Naci bin Rıfat / Dersa'âdet
Mehmed Memduh bin Hamdi / Dersa'âdet	Ali bin Emin / Orhaniye	Hüseyin bin Ahmed / Dersa'âdet
Adil bin Hakkı / Dersa'âdet	Abdi bin Mehmed / Bolvadin	Arif bin Şaban / Dersa'âdet
İbrahim Rıfkı bin Hasan/ Dersa'âdet	Mehmed bin Niyazi Rahmi / Dersa'âdet	Rıza bin Ali / Dersa'âdet
Mahmut Celal bin Hüseyin/ Dersa'âdet	Rahmi bin Rüstem / Dersa'âdet	Kemal bin Şeref / Dersa'âdet
Selahaddin bin Rıza/ Dersa'âdet	Ömer bin İdris / Üsküp	Receb bin Hızır / Makrıköy
Ali Rıza bin Mehmed Ali/ Dersa'âdet	Sırrı Süleyman bin Mehmed / Fethiye	Mustafa bin Mehmed / Makrıköy
Abdullah bin Hüseyin/ Dersa'âdet	Mecid bin Hamid / Süleymaniye	Ahmed bin Abdurrahman / Makrıköy
Lütfullah bin Mahmud/ Piriştine	Memduh bin Ahmed / Nevşehir	Abdülkadir bin Cemal / Dersa'âdet
Hasan Tahsin bin Mustafa/ Beşiktaş	Rıza bin Halid / Selanik	Hilmi bin Mehmed / Dersa'âdet
İsmail Zühtü bin Recep/ Dersa'âdet	Hüseyin Avni bin Hasan / Bursa	İsmail bin Mustafa / Dersa'âdet
Mustafa bin Ömer Lütfü/ İzmir	Ziya bin Hamdi / Dersa'âdet	Mehmed Sabri bin Bekir / Dersa'âdet
Mehmet Sami bin Recep/ Dersa'âdet	Zihni bin İbrahim / Manastır	İbrahim bin Hasan / İzmir
Hasan Fevzi bin Mehmed Hakkı/ Dersa'âdet	Şükrü bin Hüseyin / Beşiktaş	İbrahim Sıdkı bin Süleyman Şükrü / Merzifon
Mehmet İhsan bin Ahmet Necip/ Eğin	Fettah bin İlyas / Üsküp	Sadeddin bin Edhem / Üsküdar
Sadettin bin Ali/ Dersa'âdet	Hüseyin bin Abdullah / İzmir	Hüsameddin bin Mehmed Said / Üsküdar
Hüseyin Seyfeddin bin Şakir/ Dersa'âdet	Ali bin Yusuf / Dersa'âdet	Cemal bin Receb / Trabzon
Cemal bin Mustafa/ Dersa'âdet	Süleyman bin Hasan / Dedeağaç	Ahmed bin Mustafa / Üsküdar
Kamil bin İsmail/ Dersa'âdet	Asım bin Şakir / Dersa'âdet	Ahmed bin Ahmed / Dersa'âdet
Ahmet Hulusi bin Ahmet/ Dersa'âdet	İsmail Hakkı bin Şükrü / Dersa'âdet	Ahmed bin Ali / Varna
Mehmet Ziya bin Hasan/ Bursa	Necmeddin bin Galib / Dersa'âdet	Bedreddin bin Kamil / Bilecik
Mahmut Nedim bin İsmail/ Dersa'âdet	İbrahim İsmail bin Hüseyin / Dersa'âdet	Salahaddin bin Bahaaddin / Dersa'âdet
Burhaneddin bin Ahmet/ Dersa'âdet	Mehmed Cevdet bin Derviş / Dersa'âdet	Burhaneddin bin Mehmed / Dersa'âdet
Osman bin Tosun/ Dersa'âdet	Ahmed bin Süleyman / Çanakkale	Ömer Hulusi bin Süleyman / Podgoriçe
Zihni bin Nuri/ Dersa'âdet	Ahmed Recai bin Hüseyin Hüsnü / Edirne	Aziz bin Hüseyin / Kadıköy
Tarık bin Hüseyin/ Dersa'âdet	Rahim bin Mustafa Nail / Dersa'âdet	Halil bin Ahmed Hamdi / Matalya
Mustafa Zeki bin Hacı Mehmet/ Dersa'âdet	Kazım bin Arif / Sivas	Rıfkı bin Fuad / Dersa'âdet

Tablo 29'un Devamı

Ali bin Kazım/ Dersa'âdet	Mehmed Fahreddin bin Halil İbrahim / Bolu	Mehmed bin Hacı / Kayseri
Hasan Basri bin Raşit/ Dersa'âdet	Bekir Sıdkı bin İsmail / Dersa'âdet	Abdullah bin İbrahim / Dersa'âdet
Kazım bin Mehmet Ali/ Dersa'âdet	Ahmed bin Hasan / Eğin	Ali bin Ahmed / Sivas
Reşit bin Hurşid/ Dersa'âdet	Sadık bin Recai / Dersa'âdet	Mehmed Arif bin Hasan Basri / Dersa'âdet
Rıfkı bin Süreyya/ Dersa'âdet	Kenan bin Hayri / Dersa'âdet	Arif bin Yaver / Dersa'âdet
Hüseyin Hüsnü bin Hasan/ Dersa'âdet	Mehmed Şaban bin Mehmed Hurşid / Dersa'âdet	Tahir bin Mehmed / Bolu
Sabit bin Mustafa/ Dersa'âdet	Hakkı Mehmed bin İsmail / Dersa'âdet	Ali Rıza bin Mehmed Ali / Dersa'âdet
Raci Hasan bin Hüseyin/ Dersa'âdet	Bahaaddin bin Hüseyin / Dersa'âdet	Abdullah bin Hüseyin / Beşiktaş
Mustafa bin Mehmed / Dersa'âdet	Aziz bin Ahmed / Gönen	Lütfullah bin Mahmud / Priştine

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

Felah Grubu, 300 askeri şoför ve tamirciyi Anadolu'ya göndermiştir. Gönderilen şoför ve tamircilerin 239'unun İstanbul'dan olması dikkat çekmektedir.

Tablo 30
Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği kâtipler

Kâtipler		
Sivil Askeri Kâtipler	Ahmed Kemal Efendi	Memduh Efendi bin Salih
İsmail Hakkı Efendi	Şükrü Efendi	Mustafa Adil Efendi bin Mehmed Halim
Süleyman Efendi	Mustafa Sabri Efendi bin Mehmed Kemal	Ahmed Naci Efendi bin Mehmed
Nedim Efendi	Nuri Efendi bin Mehmed Tevfik	Ahmed Mümtaz Efendi bin Danyal Paşa
Mehmed Hamdi Efendi	Niyazi Efendi bin Yusuf	Şerefeddin Efendi bin Hakkı
Kamil Efendi	Ziya Efendi bin Ali Rıza	İrfan Efendi bin Rahmi
Hüseyin Avni Efendi bin Abdülhalim	İsmail Hakkı Efendi bin Mehmed Tevfik	Cemal Efendi bin Yaşar
Mehmed Hadi Efendi bin Hasan Tahsin	Saim Efendi bin Daniş	Mehmed Rıza Efendi bin Şükrü
Rüşdü Efendi bin Süleyman	Ahmed İskender Efendi bin Edhem	Tahir Efendi bin Osman
İbrahim Besim Efendi bin Süleyman	Ruhsar Efendi bin Esad	Mehmed Efendi bin Ali
Nureddin Efendi bin Galib	Emin Efendi bin Ahmed Remzi	Nureddin Efendi bin Mustafa
Haydar bin Tahsin	Mustafa Efendi bin Ali	Mehmed Efendi bin Halil
İsmail Hakkı Efendi bin Halil Hilmi	Mehmed Salahaddin Efendi bin Ali	Kemal Efendi bin Nuri
Habil Efendi bin Mehmed Ali	Mehmed Efendi bin Hüseyin	Mehmed Kemal Efendi bin Maşuk
Mustafa Hüsnü Efendi bin Mehmed	Ömer Efendi bin Alişan	Muhyiddin Efendi bin Hazim

Tablo 30'un Devamı

Bahaaddin Efendi bin Şerif	Ahmed Efendi bin Ahmed	İbrahim Efendi bin Şeyh Hasan
Sınıf-ı evvel Ahmed Nuri bin Mehmed Arif (Edirne)	Ziya Efendi bin Ragıb	Hasan Rıfkı Efendi bin Emin
Askeri Kâtipler	Tevfik Rıza Efendi bin Ali Rıza	Ahmed Nuri Efendi bin Mehmed Arif
Hasan Rıza	Mehmed Efendi bin Hafiz Emin	Mehmed Nuri Efendi bin Sadeddin
Abdurrauf Efendi	Ahmed Niyazi Efendi bin Osman Paşa	Ömer Lütfü Efendi bin Mehmed
Mehmed Hilmi Efendi	Ahmed Kamil Efendi bin Mustafa	Cemaleddin Efendi bin Şükrü
Ahmed Selim Efendi	Niyazi Efendi bin Atıf	Nihad Efendi bin Raşid
Mehmed Cemal Efendi	Yusuf Efendi bin Latif	Abdullah Efendi bin Hacı Tahir
Mehmed Rıza Efendi	Senai Efendi bin Hasan Fehmi	Ahmed Behiç Efendi bin Mehmed Hamdi
Mustafa Zikri Efendi bin Hasan	Cemal Efendi bin Mehmed Haşim	
Hafiz Yaşar Efendi	Mehmed Nuri Efendi bin Halil	

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

Felah Grubu, 16 sivil ve 58 askeri toplam 74 kâtibi Anadolu'ya göndermiştir.

Tablo 31
Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği diğer isimler

Şimendifer Memûrları	**Adli Müşavirler**	Halil Fahri Efendi bin Mustafa
Mehmed Tahir Efendi bin Baki	İbrahim Tevfik Efendi	**Harita Okulu Namzedleri**
Kadri Efendi bin Ali	Alaaddin Efendi	Ali Halil Efendi
Mehmed Efendi bin Mahmud	Mustafa Efendi	Efendi bin Hasan
Bahaaddin Efendi bin Esad	Edib Kemal Efendi bin Ali	Bekir İbrahim Efendi bin İbrahim
Halil İbrahim Efendi bin Osman	Abdurrahman Efendi bin Mustafa	Mustafa Efendi bin Ahmed
Osman Efendi bin İbrahim	Adem Vasfi Efendi bin İsmail	Lütfü Efendi bin Hasan
Mehmed Behiç Efendi bin Salim	Mustafa Mümtaz Efendi bin Mehmed Esad	Adil Efendi bin Numan
Sadeddin Efendi bin Mehmed	Hakkı Efendi bin İsmail Hakkı	**Matbaa Ustaları**
Mustafa Efendi bin Bayram	Kemal Efendi bin Osman Sabri	Abdülgani Efendi bin Abdullah
Ömer Efendi bin Ahmed	Emin Efendi bin Osman Nuri	Mehmed Efendi bin Mustafa
Ahmed Şükrü Efendi bin Refet	Tahsin Efendi bin Ömer Yumni	Osman Efendi bin Mustafa
Nizameddin Efendi bin Midhat	**Sanayi Üyesi İmâlat Memûrları**	Ahmed Kadri Efendi bin Mehmed
Receb Efendi bin Mustafa	Mustafa Şükrü Efendi	**Sanâyi Yüzbaşıları**
Remzi Efendi bin Ahmed	Murad Efendi	Mehmed Ahmed Efendi
Rahmi Efendi bin İsmail	Bayram Vehbi Efendi	Mehmed Veysi Efendi
İhsan Efendi bin Abbas	Şücaaddin Efendi	Dursun Efendi
Hasan Efendi bin İbrahim	Mehmed Efendi bin İsmail	Mehmed Efendi
Hüseyin Efendi bin İbrahim	Ali Efendi bin Hasan	Mustafa Remzi Efendi
Ali Rıza Efendi bin Mustafa	Hacı Mehmed Efendi bin Emin	Hasan Avni Efendi

Tablo 31'in Devamı

Cemal Efendi bin Vehbi	Mehmed Lütfü Efendi bin Ahmed	Seyyid Ahmed Efendi bin Veli
Ali Efendi bin İbrahim	Mehmed Derviş Efendi bin Veli	Hasan Basri Efendi bin Süleyman
Ahmed Rıfat Efendi bin Mehmed Rüşdü	Mustafa Talat Efendi bin Arif	Hayri Efendi

Kaynak: ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

Felah Grubu, 22 şimendifer memuru, 11 adli müşavir, 11 sanayi imalat memuru, 6 Harita okulu mensubu, 4 matbaa ustası ve 9 sanayi yüzbaşı olmak üzere toplam 63 kişiyi Anadolu'ya göndermiştir.

Felah Grubu tarafından Anadolu'ya gerek subay gerekse memurlar toplam 3.307 kişi gönderilmiştir. Ancak gönderilen isimlerin bazıları Anadolu hareketine katılmayarak geri gelmiştir. Gönderilen isimler arasında en fazla payı 1.199 kişi ile piyade sınıfı, en az ise 4 kişi ile matbaa ustaları oluşturmaktadır. Ayrıca Grup tarafından Anadolu'ya gönderilenler arasında kadın olmaması dikkat çekmektedir.

Felah Grubu'nun Millî Mücadele'de Anadolu halkını motive edecek bazı önemli şahsiyetleri de Ankara'ya sevk ettiği anlaşılmaktadır. Sultan Vahdettin'in yaveri Albay Naci (İldeniz) Bey'in Anadolu'ya geçmesinin İstanbul'da büyük yankı uyandırması üzerine Felah Grubu, Millî Mücadele'ye olumlu katkı sağlayacağını düşünerek Sadrazam Tevfik Paşa'nın oğlu, Vahdettin'in damadı Binbaşı İsmail Hakkı (Okday) ve Sadrazamlık Başyaveri Yarbay Hüseyin Hüsnü Bey'e Anadolu'ya geçmeleri için çağrıda bulunmuştur. Grup, İsmail Hakkı Bey'e "Adapazarlı koyun tüccarı Mustafa Ağa" adı ile sahte kimlik hazırlamıştır. Haydarpaşa'dan trenle 28 Ocak 1921 tarihinde yola çıkmışlar, İngiliz kontrolüne takılmadan Geyve'ye ulaşmışlardır. Bunun üzerine ertesi gün bütün gazetelerde Vahdettin'in damadı ve Tevfik Paşa'nın oğlu ile Sadrazamlık Başyaveri'nin Anadolu'ya kaçtığı haberi birinci sayfalarda yer almıştır[162]. Ayrıca Yakup Kadri, Yahya Kemal, Ruşen Eşref ve Falih Rıfkı gibi İstanbul'da çeşitli meslek gruplarındaki kişilerinde bu grup sayesinde Anadolu'ya geçtikleri bilinmektedir[163]. Bu şekilde toplumda etkin olan önemli isimlerin halk nezdinde örnek alınması böylece halkın Ulusal Bağımsızlık Savaşı'na destek olması sağlanmıştır. Dolayısıyla Felah Grubu'nun Millî

[162] Turgut Özakman, *Şu Çılgın Türkler*, Bilgi Yayınları, İstanbul, 2005, s.533.
[163] Himmetoğlu, *Kurtuluş Savaşında İstanbul ve Yardımları*, s. 67-68.

Mücadele lehinde her türlü olumlu propaganda faaliyetine yer verdiği ve bu anlamda Anadolu halkı üzerinde olumlu tesir bırakacak herkesi kullandığı anlaşılmaktadır.

3.1. Felah Grubu'nun Dağılması

Felah Grubu, 20 Eylül 1920 tarihinde Hamza Grubu olarak faaliyete başlamış, daha sonra Mücahid, Muharip ve 31 Ağustos 1921'de Felah ismini alarak 8 Kasım 1922 tarihine kadar bağımsız olarak faaliyetlerini sürdürmüş ve bu tarihten sonra İstanbul Kumandanlığı'na bağlanmış olmakla birlikte grubun faaliyetlerinin engellenmemesi gerektiği özellikle vurgulanmıştır. Ancak 1 Ocak 1923 tarihinde Felah Grubu, İstanbul Kumandanlığı'nın kontrolü altına girmiştir. 3 Şubat 1923 tarihinde Erkân-ı Harbiye-i Umûmiye Riyaseti imzalı bir emirde ise, Felah Grubu'nun silah, cephane, malzeme temini ve sevkiyatı gibi faaliyetlerine son verildiği ifade edilmiştir. Ancak grubun, İstanbul'un İşgal Kuvvetleri tarafından tahliyesinde görev alacağı ve buna yönelik bir talimatname ile bu hususa açıklık getirileceği bildirilmiştir[164].

Felah Grubu Başkanı Ekrem (Baydar) Bey, 4 Ekim 1923 tarihinde görevinin sona erdiğini belirtmektedir[165]. Dolayısıyla Ekrem Bey'in görevinin son bulmasıyla birlikte Felah Grubu'nun da 4 Ekim 1923 tarihinde sona erdiğini söyleyebiliriz.

---

[164] Aydın, *Millî Mücadele Dönemi'nde TBMM Hükümeti Tarafından İstanbul'da Kurulan Gizli Gruplar ve Faaliyetleri*, s. 66-67.

[165] Baydar, "Mustafa Kemal'in Gizli Teşkilatını Ben İdare Ediyordum", *Cumhuriyet Gazetesi*, 1 Kasım 1970.

SONUÇ

Osmanlı Devleti açısından mağlubiyetle neticelenen I. Dünya Savaşı'nın ardından 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Mütarekesi sonrası dönemde başta Osmanlı başkenti İstanbul olmak üzere pek çok vatan toprağı fiilen işgal edilmiş, Osmanlı ordusu terhis edilmiş, silah ve cephanesine el konulmuş ve İstanbul Hükümeti işgaller karşısında bir varlık gösterememiştir. Bu süreçte Anadolu'da ortaya çıkan Millî Mücadele hareketi, bir taraftan işgaller karşısında silahlı mücadeleyi sürdürürken diğer taraftan halkı işgaller karşısında örgütlemeye çalışmıştır.

Millî Mücadele yıllarında en önemli sorun yeni ordu teşkili, subay kadrolarının oluşturulması ve orduya gerekli silah ve cephanenin temin edilmesiydi. Bu süreçte İstanbul'da ilk olarak İttihatçı kadrolar tarafından örgütlenerek oluşturulan Karakol Cemiyeti isimli gizli örgütle başlayan istihbarat, propaganda ve mühimmat sevkiyatı faaliyetlerini daha sonra Zabitan Grubu, Yavuz Grubu ve Müdafaa-i Milliye Grupları sürdürmüştür.

Önceleri gizli bir mücadele ve direniş grubu halinde ortaya çıkan bu gruplar, daha sonra Anadolu'da başlayan Ulusal Bağımsızlık Savaşı'nı destekleyen gizli birer kuruluşa dönüşmüşlerdir.

Felah Grubu da bu süreçte Ankara destekli olarak kurulan gizli gruplardan biridir. İlk olarak 20 Eylül 1920'de Hamza Grubu olarak üç şube ile faaliyet gösteren, daha sonraları şube sayısını beşe çıkaran grup, 15 Aralık 1920'de isim değiştirerek Mücâhid ismini ve 23 Şubat 1921'de Muhârib ismini alarak faaliyetlerini sürdürmüştür. Grup, Millî Mücadele döneminde etkin görevler yerine getirirken İstanbul'da işgal kuvvetleri tarafından deşifre olduklarından dolayı sık sık isim değişikliğine gitmek zorunda kalmıştır. 31 Ağustos 1921 tarihinde de son olarak Felah ismini alarak Millî Mücadele'nin sonuna kadar varlığını devam ettirmiştir.

Felah Grubu, beş şubesi vasıtasıyla istihbarat ve propaganda faaliyetlerinin yanı sıra, cephane, mühimmat ve subay temin ederek Millî Mücadele'de önemli faaliyetlerde bulunmuştur. İstihbarat Şubesi'nin; Yunan Ordusu hakkındaki raporları ve İngiliz yanlısı Damat Ferit Paşa tarafından Anadolu'ya gönderilen ajanların listesini ele geçirmesi oldukça önemlidir. Ayrıca Ankara'da çıkan "Yenigün" ve "Hâkimiyet-i Millîye" gibi

gazeteleri İstanbul halkına dağıtarak propaganda faaliyetlerinde bulunmuştur. Kıtaât-ı Fenniye Şubesi; telsiz, telgraf ve telefon malzemeleri Anadolu'ya göndermiştir. Muâmelât-ı Zâtîye Şubesi; Anadolu hareketine subay, asker ve memur temin emiştir. Bu bağlamda Felah Grubu tarafından Anadolu'ya gönderilen gerek subay gerekse memurların toplam sayısı, 3.307 kişidir. Mühimmat Şubesi; silah ve cephane sağlayarak tonlarca mühimmatı Anadolu'ya taşımıştır. Felah Grubu, silah ve malzeme gönderme işinde, Osmanlı Devleti Tasfiye Komisyonu'nun açtığı, açık artırmalara katılarak İstanbul depolarındaki malzemeyi satışa çıkaran bu kuruldan, araya yabancıları sokarak silah ve cephane sağlamış, bunları Anadolu'ya sevk etmiştir. Levâzımât Şubesi ise; İstanbul'dan Anadolu'ya levâzım malzemeleri göndermiştir. Ayrıca Felah Grubu tarafından Anadolu'ya gönderilen kişilerin harcırahları, üyelerin maaşları ve sevkiyat ücretlerinin tesbiti de Levâzımât Şubesi görevleri arasında yer almaktadır.

Felah Grubu'nun faaliyet gösterdiği süre içerisinde İstanbul'da işgal kuvvetlerinin her türlü istihbarat ve propaganda faaliyetlerini bertaraf etmeye çalıştığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte Millî Mücadele'nin sonuna kadar Anadolu'ya memur, sanatkâr, subay ve işgal altındaki depolardan mühimmat sevkiyatında da önemli görevler icra ettiği görülmektedir. İstihbarat konusunda özellikle, Yunan Ordusu'nun durumu ile ilgili haberleri Ankara'ya iletmesi de Millî Mücadele'nin başarıya ulaşmasında bir diğer etkendir. Millî Mücadele'ye pek çok katkıda bulunduğu bilinen grubun faaliyetleri, 4 Ekim 1923 tarihinde son bulmuştur.

Millî Mücadele'nin başarıya kavuşmasında Ankara Hükümeti'nin yanı sıra Felah Grubu gibi İstanbul'da gizli kurulan, Anadolu'ya maddi ve manevi her türlü destek sağlayan örgütlerin de büyük katkısının olduğu unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri

1. ATASE Arşivi İstiklal Harbi Koleksiyonu

K:1308, D: 47.

K: 1472, D: 55.

K: 1478, D: 18.

K: 1482, D: 1.

K: 1482, D: 2.

K: 1484, D: 80.

K: 1534, D: 8.

K: 1539, D: 56.

K: 1547, D: 18.

K: 1597, D: 20.

K: 1601, D: 15.

K: 1635, D: 51.

K: 1706, D: 3.

K: 1731, D: 3.

K: 1757, D: 44.

2. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü(TİTE) Arşivi

K: 38, G: 3, B: 1001, 6001, 7001, 8001, 9001, 10001, 11001, 12001, 13001, 14001, 15001, 16001, 17001, 24001, 28001, 32001, 34001.

K: 39, G: 46, B: 46001.

K: 40, G: 1, B: 5001, 14001.

K: 41, G: 134, B: 1001, 2001, 3001, 4001.

K: 65, G: 99, B: 1001, 2001, 3001, 9001.

Resmi Yayınlar

TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 1, C. 1 (25.04.1336).

TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 1, C. 1 (13.05.1336).

TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 1, C. 2 (21.03.1337).

TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 1, C. 11 (23.06.1337).

Kitap, Makale ve Tezler

ADANIR, Fikret - Oktay Özel, *1915 Siyaset, Tehcir, Soykırım*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2015.

AKANDERE, Osman, "Millî Mücadele Yıllarında Marmara Bölgesinde Faaliyet Gösteren, Müfrezeler, *Milis Kuvvetleri ve Çeteler(1918–1922)"*, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 19, 2008.

AKDEMİR, Aziz Hüdai, *Türk Düşmanı Casus Lavrence ve Benzerleri*, Muallim Fuat Gücüyener Yayınevi, İstanbul, 1950.

AKKOR, Feridun, *Casuslar Çarpışıyor*, Kardeş Matbaası, Ankara, 1966.

ALTIAY, Kerim, *Cumhuriyet Dönemi İstihbarat Örgütleri*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2013.

ASLAN, Betül, "Yeni Belgeler Işığında Karakol Cemiyeti, Uşak Kongresi ve Karakol Cemiyeti'nin Bolşeviklerle Yaptığı Anlaşma", *Atatürk Dergisi*, C. 4, S. 1, 2004.

ATATÜRK, Mustafa Kemal, *Nutuk*, Milli Eğitim Basımevi, C. 1, İstanbul, 1970.

ATAY, Mehmet, "Stratejik Ulusal Güvenlik İstihbaratı", *Strateji Dergisi,* S. 1, 1996.

ATEŞ, Ahmet, *Stratejik İstihbarat ve Türk Dış Politikası'na Etkisi*, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Aydın, 2013.

AVŞAR, Servet, "Birinci Dünya Savaşı'nda Irak Cephesi'nde Aşiretler ve Casusluk Faaliyetleri", *Askerî Tarih Araştırmaları Dergisi*, S. 52, Ankara, 2002.

AVŞAR, Servet, "Birinci Dünya Savaşı'nda Casusluk Okulları, Casusluk Uygulamaları ve Osmanlı Devleti'nin Casusluğu Önleme Faaliyetleri", *Stratejik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* Volume 2 Issue 3, 2018.

AVŞAR, Servet, *Millî Mücadelede Propaganda Faaliyetleri (1918-1923),* Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Isparta, 2010.

AYDIN, Mesut, "Hamza Grubu", *Atatürk Yolu, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Dergisi,* C. 2, 1988.

AYDIN, Mesut, "Millî Mücadele Döneminde Anadolu'da Giriş ve Çıkışları Kontrol Altında Tutan Kuruluşlar", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, S. 5, 1990.

AYDIN, Mesut, "Millî Mücadele Yıllarında Türkiye Büyük Millet Meclisi Lehinde İstanbul'da Faaliyet Gösteren Gizli Bir Grup: Zabıtan Grubu (27 Ekim 1920 - 20 Eylül 1921)", *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi(OTAM)*, C. 1, S. 1, 1990.

AYDIN, Mesut, *Millî Mücadele Dönemi'nde TBMM Hükümeti Tarafından İstanbul'da Kurulan Gizli Gruplar ve Faaliyetleri*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 1992.

AYDOĞDU, Murat, "Kocaeli Yarımadasında Karakol Cemiyeti-Mustafa Kemal Paşa Rekabeti ve Yahya Kaptan Olayı I", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi,* C. 25, S. 75'ten ayrı basım, 2009.

AYSAL, Necdet, "Çöküşten Mütarekeye Osmanlı'da Haberalma" *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi,* S. 40, Kasım 2007.

BAYDAR, Ekrem, "Mustafa Kemal'in Gizli Teşkilatını Ben İdare Ediyordum", *Cumhuriyet Gazetesi*, 6, 7, 9, 10, 12-15, 21-23, 25-30 Ekim - 1 Kasım 1970.

BOZDAĞ, İsmet, *Sultan Abdülhamid'in Hatıra Defteri*, Pınar Yayınları, İstanbul, 1995.

ÇUKUROVA, Bülent, *Kurtuluş Savaşında Haberalma ve Yeraltı Çalışmaları,* Ardıç Yayınları, Ankara, 1994.

ÇUKUROVA, Bülent, *M.M. Grubu Haberalma Raporlarında Grup Faaliyetleri ve Bazı Zararlı Cemiyetler*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 1989.

ÇUKUROVA, Bülent, "Kurtuluş Savaşı'nda İstanbul Gizli Grupları", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, C. 2, S. 5, Ankara, Mart 1986.

DEMİREL, Emin, *Teşkilat-ı Mahsusa'dan Günümüze Gizli Servisler*, IQ Yayınları, İstanbul, 2005.

EKİNCİ, Necdet, "Kurtuluş Savaşında İstanbul ve Anadolu'daki Türk ve Düşman Gizli Faaliyetleri", *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi,* C. 4, S. 14, 1994.

EROĞLU, Haldun, "Klasik Dönemde Osmanlı Devleti'nin İstihbarat Stratejileri", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi*, C. 22, S. 34, Ankara, 2003.

ERTÜRK, Hüsamettin, *İki Devrin Perde Arkası*, Yay. Haz. Samih Nafiz Tansu, Ararat Yayınevi, İstanbul, 1969.

GİRAY, Muharrem, "İstanbul'un İşgalinde Gizli Bir Teşkilat: Karakol Cemiyeti", *Yakın Tarihimiz*, C. 1, No. 11, 1962.

GÜNEY, Remzi, *Osmanlı'nın Son Döneminden Cumhuriyet Dönemine İstihbarat Teşkilatlarının Tarihi Süreçleri ve Polis İstihbarat Tarihi,* Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2008.

GÜRBÜZ, Musa, *Karakol Cemiyeti*, Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1987.

HALAÇOĞLU, Yusuf, "Menzil", *DİA*, C. 29, İstanbul, 2004.

HANİOĞLU, Şükrü, "Teşkilat-ı Mahsusa", *DİA*, C. 40, İstanbul, 2011.

HİÇYILMAZ, Ergun, *Belgelerle Teşkilat-ı Mahsusa ve Casusluk Örgütleri,* Ünsal Kitabevi, İstanbul, 1979.

HİÇYILMAZ, Ergun, *Osmanlıdan Cumhuriyete Gizli Teşkilatlar,* Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1994.

HİMMETOĞLU, Hüsnü, *Kurtuluş Savaşı'nda İstanbul ve Yardımları,* C. 1, Ülkü Matbaası, İstanbul, 1975.

İLTER, Erdal, *Millî İstihbarat Teşkilâtı Tarihçesi*, Ankara, 2002.

İMAMOĞLU, Uğur Cenk Deniz, *Eyüp Durukan ve Millî Mücadele,* Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2014.

KANDEMİR, Feridun, *Cemal Paşa'nın Son Günleri*, Yağmur Yayınevi, İstanbul, 2012.

KAPCI, Hikmet Zeki, "Matbuat ve İstihbarat Umum Müdürlüğü'nün İstihbarat Çalışmaları Üzerine Bir Değerlendirme", *The Journal of Academic Social Science Studies,* No. 3, Ankara, 2015.

KARABEKİR, Kazım, *İstihbarat,* Yay. Haz. Emrullah Tekin, Milenyum Yayınları, İstanbul, 2011.

KARAN, Kaya, *Türk İstihbarat Tarihi Yıldız İstihbarat Teşkilatı ve Teşkilat-ı Mahsusa'dan MİT'e,* Truva Yayınları, İstanbul, 2008.

KARAN, Kaya, *Türk İstihbarat Tarihi*, Truva Yayınları, İstanbul, 2008.

KAYAPINAR, Ayşe, "Voynuk", *DİA*, C. 43, İstanbul, 2013.

KILIÇ, Altemur, "Tarihten Dersler: İstiklal Mahkemesi'nde Bir İngiliz Casusu" *Yeniçağ Gazetesi*, 21.03.2010.

KILIÇ, Altemur, "Tarihten Dersler: İngiliz Casusu Mustafa Sagir" *Yeniçağ Gazetesi*, 28.03.2010.

KOÇER, Kemal, *Kurtuluş Savaşlarımızda İstanbul (İşgal Senelerinde MM Grubunun Gizli Faaliyetleri),* İstanbul, 1946.

MÜEZZİNOĞLU, Ersin, "Millî Mücadele Döneminde İttihatçılar Üzerine Bir Değerlendirme", *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, C. 5, S. 8, 2016.

Osmanlı Belgelerinde Millî Mücadele ve Mustafa Kemal Atatürk, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Ankara, 2007.

ÖZAKMAN, Turgut, *Şu Çılgın Türkler*, Bilgi Yayınları, İstanbul, 2005.

ÖZCAN, Abdulkadir, "Casus (Türk Devletlerinde Casusluk)", *DİA*, C. 7, İstanbul, 1993.

ÖZCAN, Abdulkadir, "Martolos", *DİA*, C. 28, İstanbul, 2003.

ÖZDAĞ, Ümit, *İstihbarat Teorisi*, Kripto Kitaplar, Ankara, 2008.

ÖZKAN, Asaf, "Arkadaşlarının Kaleminden Mim Mim Grubu Reisi Topkapılı Mehmet Bey", *Tarihin Peşinde Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S. 10, 2013.

PEHLİVANLI, Hamit, *Kurtuluş Savaşı İstihbaratında Askeri Polis Teşkilatı*, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1992.

PEHLİVANLI, Hamit, *Kurtuluş Savaşı İstihbaratında Tedkik Heyeti Amirlikleri,* Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1992.

RİESS, Curt, *Topyekün Casusluk*, çev. Bedia Avunduk, Jandarma Basımevi, Ankara, 1949.

SAFİ, Polat, *The Ottoman Special Organization Teşkilat-i Mahsusa: A Historical Assessment with Particular Reference to its Operations Against British Occupied Egypt (1914-1916),* The Department Of History Bilkent Universiy, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2006.

SOFUOĞLU, Adnan, *Kuva-yı Milliye Döneminde Kuzeybatı Anadolu*, Genelkurmay Basımevi, Ankara, 1994.

SONYEL, Selahi, *Kurtuluş Savaşı Günlerinde İngiliz İstihbarat Servisi'nin Türkiye'deki Faaliyetleri,* Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1995.

ŞİMŞEK, Erdal, *Türkiye'de İstihbaratçılık ve MİT,* Kumsaati Yayınları, İstanbul, 2004.

TETİK, Ahmet, *Teşkilat-ı Mahsusa (Umûr-ı Şarkıyye Dairesi) Tarihi*, C. 1: 1914-1916, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2014.

TEVETOĞLU, Fethi, *Millî Mücadele Yıllarındaki Kuruluşlar*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1988.

TEVETOĞLU, Fethi, "Hamza Grubu", *Türk Ansiklopedisi*, C. 18, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1970.

TEVETOĞLU, Fethi, Güneş Grubu, *Türk Ansiklopedisi*, C. 18, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1970.

TUNAYA, Tarık Zafer, *Türkiye'de Siyasi Partiler (1859–1952),* Arba Yayınları, İstanbul, 1952.

TUNAYA, Tarık Zafer, *Türkiye'de Siyasi Partiler*, Doğan Kardeş Yayınları, İstanbul, 1952.

YILDIRMAZ, Sinan, "İstanbul'da Millî Mücadele ve Gizli Örgütlerin Faaliyetleri", *İstanbul Üniversitesi Atatürk İlke İnkılap Tarihi Enstitüsü Dergisi,* S.1, 2002.

YURTSEVER, Serdar, *Millî Mücadele İstihbaratında İstanbul'da Gizli Bir Grup: "Felah"*, Berikan Yayınevi, Ankara, 2015.

YURTSEVER, Serdar, *Millî Mücadele Dönemi İstihbarat Faaliyetleri Örnek Olay İncelemeleri (1919-1922),* ATAM Yayınları, Ankara, 2013.

ZÜRCHER, Eric Jan, *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi,* İletişim Yayınları, İstanbul, 2008.

EKLER

EK 1:

Karakol Cemiyeti Mührü[166]

[166] Mühür, Zabıtan Grubu zamanında da kullanılmıştır. Mühürde, "Heyet-i Merkeziye hukuk-ı beşer ve istiklal-ı milliyi muhafaza eder.'" ibaresi mevcuttur. Bkz. Aydın, "Millî Mücadele Yıllarında Türkiye Büyük Millet Meclisi Lehinde İstanbul'da Faaliyet Gösteren Gizli Bir Grup: Zabıtan Grubu (27 Ekim 1920-20 Eylül 1921)" , s. 25.

EK 2:

Hamza Grubu Mührü[167]

[167] Aydın, "Hamza Grubu", s. 391.

EK 3:

Felah Grubu Mührü[168]

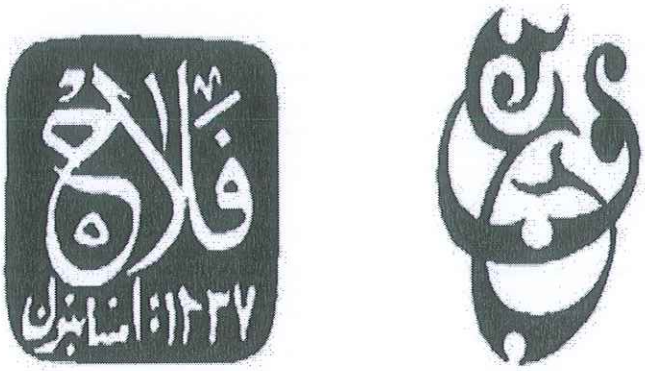

Muhârip Grubu'nun, Felâh Grubu adını alması - 1921
Felah Grubu'nun Mühürleri

[168] İlter, *Millî İstihbarat Teşkilâtı Tarihçesi*, s. 106.

EK 4:

Felah Grubu'nun 3 Ocak - 28 Ocak 1923 tarihleri arasında gönderdiği malzemeler[169]

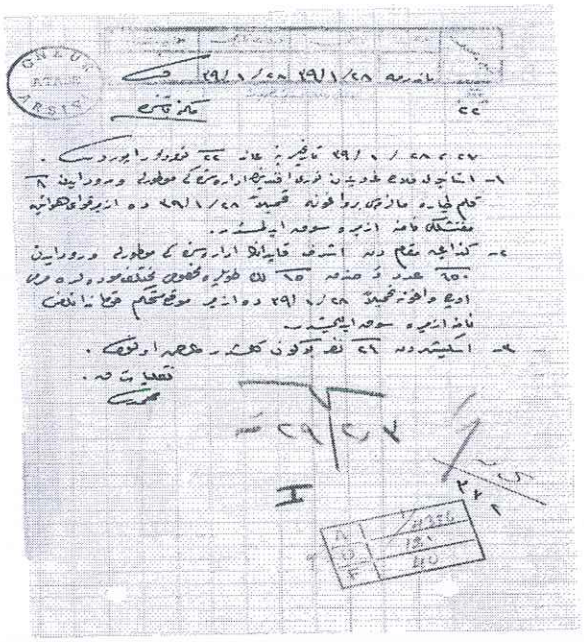

[169] ATASE Arşivi, İSH, K: 1635, G: 51.

EK 5:

Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği Erkân-ı Harbiye mensubu isimler[170]

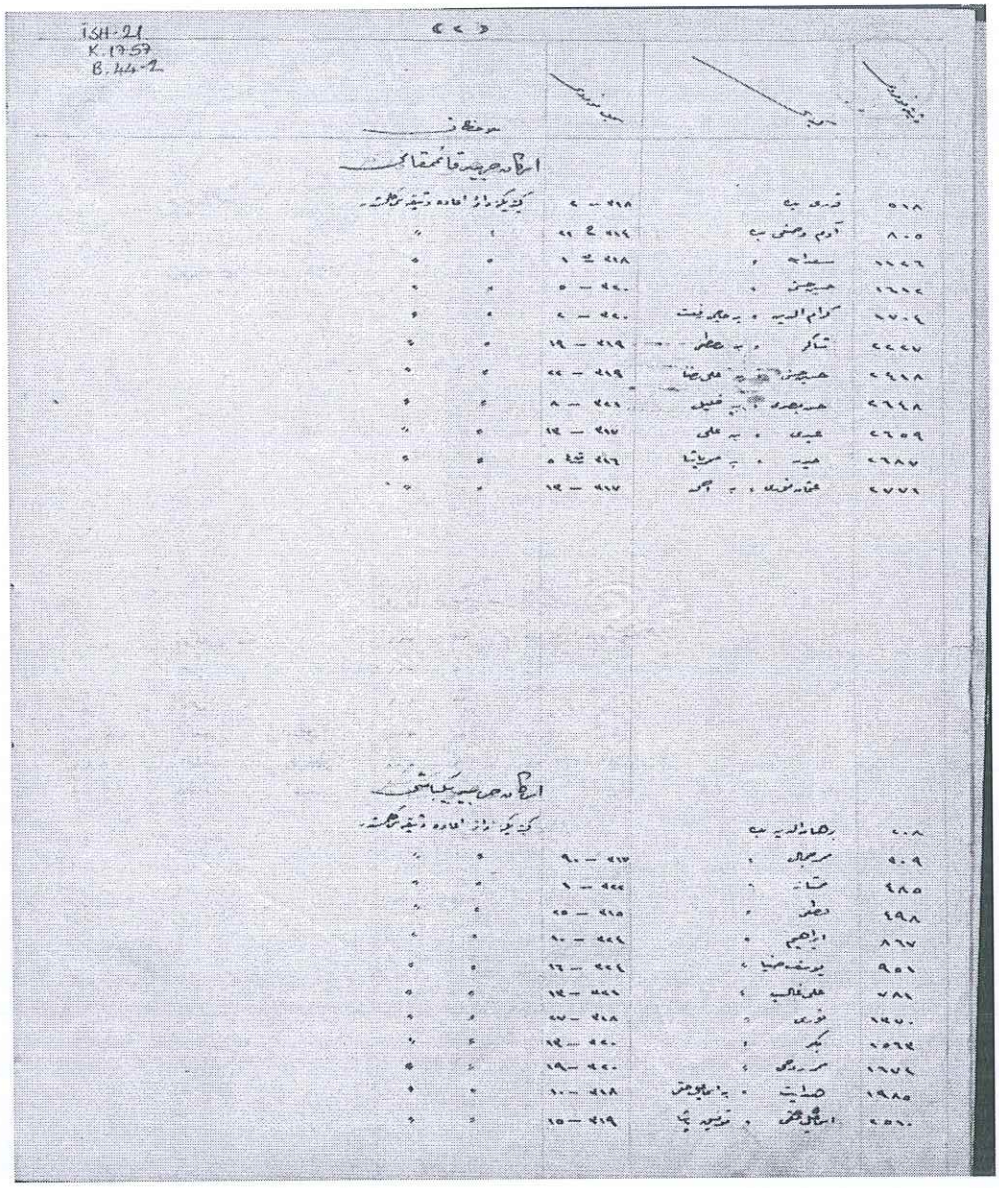

İSH-21
K.1757
B.44-2

[170] ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

EK 6:

Felah Grubu'nun Anadolu'ya gönderdiği piyade sınıfı isimler[171]

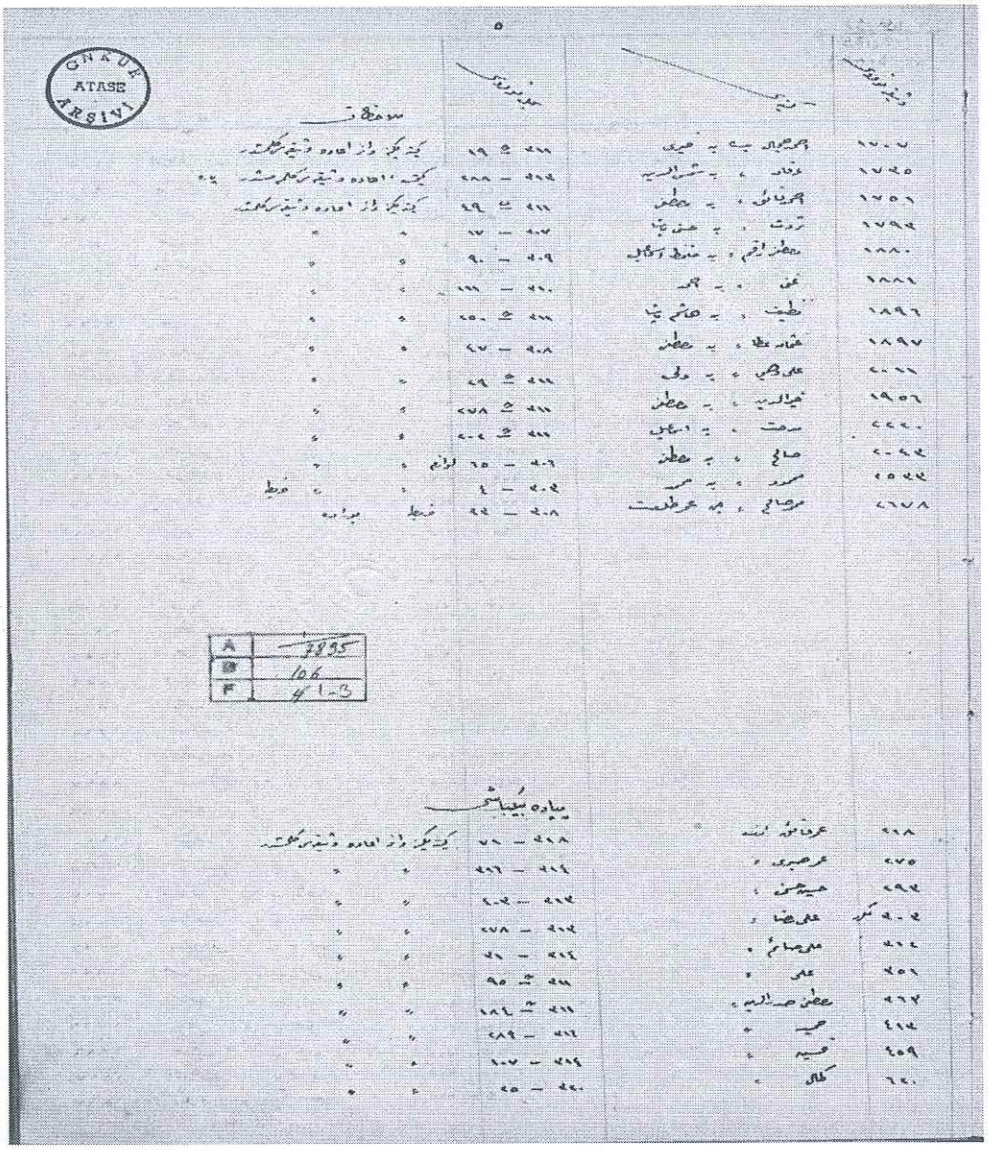

[171] ATASE Arşivi, İSH, K: 1757, G: 44.

ÖZGEÇMİŞ

Kübra KAYABAŞI, 1988 yılında İstanbul'un Üsküdar ilçesinde doğdu. İlköğretimini İstanbul'un Kadıköy ilçesinde Münevver Şefik Fergar İlköğretim Okulu'nda, lise öğrenimini de Mehmet Beyazıd Anadolu Lisesi'nde tamamladı. 2007 yılında girdiği Sakarya Üniversitesi Tarih Bölümü'nden 2011 yılında mezun oldu. 2012 yılında Sakarya Üniversitesi Tarih Bölümü Türkiye Cumhuriyeti Tarihi anabilim dalında yüksek lisansa başladı. 2016 yılından itibaren Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Tarih öğretmeni olarak görev yapmaktadır.